

Indholdsfortegnelse

Takorluukkat pingaarnertullu ilusaa	5
Sumiiffiit eriagisassat	13
Qiterisaqarfiit ilusaat	16
Angallannerup ilusaa	17
Aqqusineqqat ilusaat	18
Qorsooqqinnersaqarfiit ilusaat	19
Inuutissarsiutit ilusaat	21
Illoqarfiup ineriartortinnissaanut periusissaq	22
Illoqarfiup alliaartornera	24
Illoqarfiup qeqqani immikkoortortat qitiutinneqartut	26
Eqiterineq	28
Imaneq	30
Tujuuk aamma Blok P	32
Aneersuarfik Aqqaluk	33
Immikkoortortat allat qitiunneqartut	35
Imeqarfiup eqqaa	36
Nuussuup uummaarissarneqarnera	39
Inuusutissarsiuteqarfik	40
Qinngorput	42
Sineriak sinerlugu aqqusineeraq	44
Kapisillit	45
Qeqertarsuatsiaat	47
Paamiut	49
Pingaarnertut iluseq	53
Qiterisaqarfiit ilusaat	53
Angallannerup ilusaa	55
Inuutissarsiutit ilusaat	56
Sumiiffiit eriagisassat	57
Qorsooqqinnersaqarfiit ilusaat	59
Immikkoortortat qitiutinneqartut	60
Umiarsualivitoqaq	61
Inissianik inuummarissaaneq	62
Illoqarfiup qeqqanik kusassaaneq	63
Arsuk	64
Arsuup kangerlua	65
Kangerluup ornittagassanngorlugu ineriartortinnera	66
Paamiut-eqqaalu	67

Patajaallisaaneq periarfissallu nutaat	69
Ittoqqortoormiit	70
Pingaarnertut iluseq	71
Inissiaqarfiit	72
Qiterisaqarfiit ilusaat	72
Angallannerup ilusaa	73
Inuutissarsiutit ilusaat	73
Allanngutsaaliugassatut soqutigisat	73
Immikkoortortat qitiutinneqartut	73
Ineriartortitsiviusinnaasut	74
Sumiiffimmi inuiaqatigiit imminnut napatittut	75
Tasiilaq	76
Pingaarnertut iluseq	79
Qiterisaqarfiit ilusaat	80
Angallannerup ilusaa	81
Inuutissarsiutit ilusaat	82
Sumiiffiit eriagisassat	83
Qorsooqqinnersaqarfiit ilusaat	85
Nunaannaq	86
Immikkoortortat qitiutinneqartut	87
Illoqarfiup qeqqa orniginartoq	89
Tasiilap Kujataa	91
Illoqarfimmik piujuartitsineq eqqarsaatigalugu ineriartortitsineq	93
Tunumi nunaqarfiit	94
Isertoq	95
Tiilerilaaq	97
Kuummiut	99
Sermiligaaq	101
Kulusuk	103
Illoqarfiup ineriartornissaanut periusissaq	106
Mittarfiit	107
Nunaqarfinni	109
Nunaannaq	111
Suliniuteqarfiit	113
Illuliortaatsimut politikki_gl	114
Pilersaarusiornermut periusissiaq 2014_gl	114
Illuliortaatsimut politikki	115
Illoqarfiit pingaarnersaannut periusissaq	115
Immikkoortumi pilersaarutit	116
Ilaqutariit peqqissut aamma toqqissisimasut	117

Politikkitt pingaarnerit	117
Kommunip politikki	117
Peqqissuseq pitsaaliuinerlu	117
Meeqqat ilaqutariillu	117
Suliffeqarneq	117
Inersimasunik isumassuineq	117
Attaveqaatit aamma attaveqatigiinneq ingerlalluartut	118
Politikkitt pingaarnerit	118
Umiarsualiveqarfiit	118
Mittarfiit	118
Aqquserngit ilusaat	118
Aqqusineqqat ilusaat	118
Ataatsimoortunik angallassinertit	118
Attaveqatigiinneq	118
Sanaartugassatut kissaatigisat	118
Inuutissarsiorneq annertusiartortitsiffiusoq	118
Kommunimi politikkit periaatsillu	118
Suliffissaqartitsineq	118
Inuussutissarsiutit pillugit politiki	119
Aalisarneq, piniarneq nunalerinerlu pillugit politiki	119
Takornariaqarneq	119
Aatsitassat pillugit periaasissaq	119
Inuussutissarsiutinik ineriartortitsineq	119
Sanaartugassatut kissaatigisat	119
Inuunermut piginnaanerit	119
Politikkitt pingaarnerit	119
Kommunimi suliniuteqarfigineqartut	119
Suliniuteqarfigineqartut	119
Meeqqueriviit	119
Meeqqueriviit meeqqanut ilaqutariinnullu saaffiginnittut	119
Meeqqat atuarfi	120
Suliffeqarfiit allat	120
Sanaartugassatut kissaatigineqartut	120
Avatangiisit pisuussutillu mianeralugit	120
Politikkitt pingaarnerit	120
Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaat	120
Aatsitassanik ujaasinerit	120
Asi pillugu pilersaarutit	120
Suliniuteqarfiit	120
Innaallagissamik kissamillu pilersuineq	120

Imerk pilersuineq	120
Mingutsitsinermi avatangiisinilu pissutsit	120
Kommunip suliffeqarfii	121
Uummaarissumik tunngaveqarluartumik kultureqarneq	121
Kulturi pillugu politikki	121
Meeqqat ilaqtariillu pillugit politikki	121
Sungiffik	121
Illoqarfimmik kusassaaneq	121
Sanaartugassatut kissaatigisat	121
Illoqarfiit aamma inissiat inuuffigissallugit nuannersut pitsaasullu	121
Politikkit pingaarnerit	121
Nuummi killiffik	121
Nuummut periaasissaq	121
Inoqarfiit allat	121

Takorluukkat pingaarnertullu ilusaa

”Pilersaarusionermut periusissiaq 2014” kommunimi periusissamat siullermut ”Pilersaarusionermut periusissiaq 2010 – Ataatsimoorluta siunissarput” taarsiutaavoq, tassanilu allaaserineqarluni ukiuni aggersuni kommunimi pilersaarusionermi tigussaasut suut qitiutinneqassanersut.

Piffi ssaq qaangiuttoq annertuumik pisoqarfi usimavoq – Inatsisartunut marloriarluni qinersisoqarpoq, kommunimullu ataasiarluni qinersisoqarluni. Tamakkuli apeqqutaatinnagit Pilersaarusionermut periusissiaq 2011-mi siullermeersumik akuersissutigineqareersoq malitsigisaanillu 2013-imi kommunimut pilersaarut digitalinngortitaq ”Sermersooq2024.gl” akuersissutigineqarmat sukumiisumik erseqqissaasoqareersoq, kommunimi pilersaarusionermi unamminartut maannamut allanngorpallaarsimangillat.

Kingullertigut allanngoriartorneq annertoq sulilu annertusiartortoq tassa kommunimi innuttaasut agguataarsimanerat assigiinngitsorujussuaq ingerlaannartussatut naatsorsuutigineqartoq, tamannalu pissutigalugu kommunimi pingaarnertut anguniakkat attatiinnarneqarlutillu siuarsaavigeqqinneqartariaqarput. Taamaattumik Kommunalbestyrelse aalajangerpoq, pilersaarusionermut periusissami tassani aamma naleqartitat Piujuannartitsineq, Inuunermi naleqartitat, Tamat oqartussaaqataanerat Kiff artuussinerlu malunnartinneqassasut.

Takorluukkat

Kommuneqarfik Sermersuumi illoqarfiit tamarmik assigiiaamik ineriartortinneqassapput sumiiffiit assigiinngissusaat ataqqillugu. Illoqarfiit inoqarfiillu ineriartortinneqarnerat sumiiffiit ataasiakkaat namminneq periarfissaat pisariaqartitaallu aallaavigalugit pissaaq. Illoqarfiit inoqarfiillu misigisassanik, toqqissisimanermik, sanaartukkanik aamma illoqarfiup ilusilersorneqarneranik kusanartumik kiisalu inissiaqarfinnik ingerlalluurtunik tunniussassaqaqassapput.

Taamatut takorluugaqarnerup piviusunngortinneqarnissaa pingaartitat avaqqunneqarsinnaangitsut pingasut ataqqilluinnarlugit, kommunip siumut isigisumik sulinerani tunngaviusut malillugit, pissaaq. Pingaartinneqartut pingasut tassaapput:

- Piujuartitsineq
- Inuunerup pitsaassusia
- Tamat oqartussaaqataanerat sullissinerlu

Pingaarnertut ataatsimut iluseq tamatumanilu inoqarfinnut ataasiakkaannut pingaarnertut ilutsit tassapput kommunimut pilersaarummi pingaarnertut takorluukkanut erseqqissaataasut. Taakku, pilersaarusionermut inatsimmi §§ 16 aamma 17 malillugit, nuttartarnerup ataatsimut naliliiffigineratigut aamma kommunip immikkoortunut pilersaarutai malillugit, aalajangersaaffigineqarput. Pingaarnertut ilutsit tassaapput aqutsinissamat sakkussat, pingaarnertut anguniakkanik piviusunngortitsinissamat aalajangiinissamat periarfissaqalersitsisussat.

Nunap immikkoortui

Nunap immikkoortuini sumiiffiit assigiinngissusiat ataqqillugu inoqarfiit tamarmik sumiiffimmi periarfissat tunngavigalugit ineriartortinneqarnissaannik takorluukkat immikkoortunut taakkununga pingasunut immikkoortillugit erseqqissaavigineqarput. Erseqqissaaneq kommunip innuttaanut innuttaasullu nuuttarnerannut tunngaveqarpoq tassungalu atatillugu ilimagisamik Kalaallit Nunaata Illoqarfittut pingaarnersaata Nuup alliantorsinnaaneranut tunngasoq, Nuummut nuttartuartut kingunerisaannik kiisalu umiarsualiviup mittarfiullu aaqqissussaanerannut atatillugu alliantornerata sunniutaanit pivoq.

Nunap immikkoortui kommunimut pilersaarusionerq eqqarsaatigalugu illoqarfiit nunaqarfiillu inissisimanerisa aamma/imaluunniit ataatsimoorussaqaarfiisa ilusaattut isigineqassapput. Nunap immikkoortui kommunimut pilersaarusionermit tulluarsarlugit najoqqutarineqarput, taamaalillutillu ataatsimut paasineqarnissaannut pilersaarusionerqarnissaannilu tunngavissanut tunngaviliissallutik. Taakku pilersaarusionerq pillugu inatsit § 16 malillugu pipput toqqarneqarlutillu kommunimi nunasseriaatsip qanoq ineriatornera tunngavigalugu.

Nunap immikkoortui pingasut:

1. Nuuk-eqqaalu
2. Tasiilaq-eqqaalu aamma Illoqqortoormiut
3. Paamiut-eqqaalu

Quppernemi ataaniittuni nunasseriaaseq, innuttaasut amerliartornerat aamma nunap immikkoortuini pingasuni pingaarnertut iliuusissaq naatsumik allaaserineqarput.

Pingaarnertut iluseq

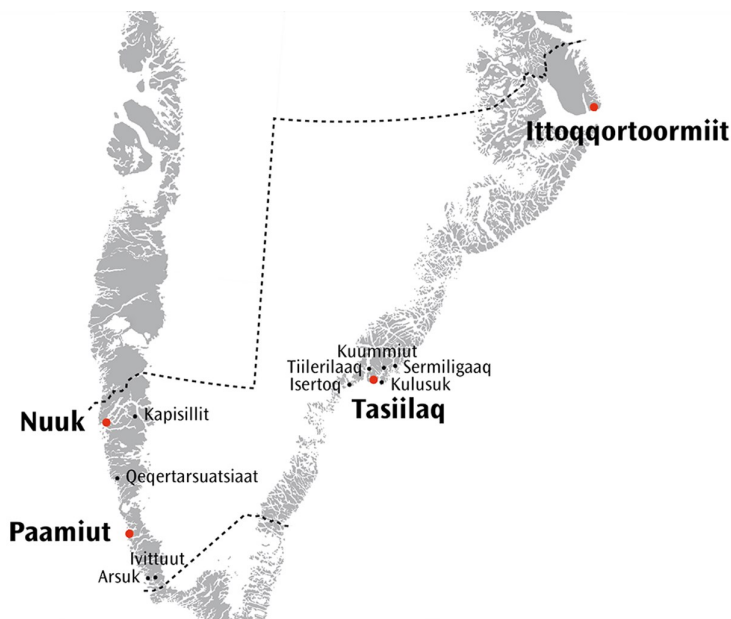
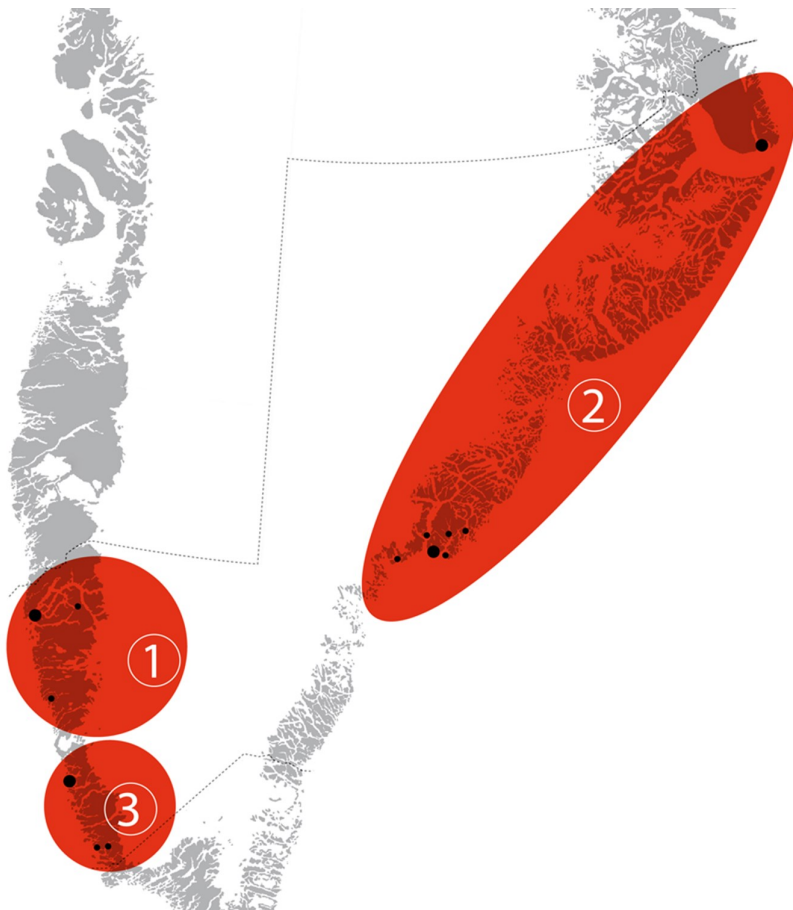
Matumani kommunip ataatsimut pingaarnertut ilusaa imarineqarpoq. Imaralugit:

- **Takorluugaq**, kommunimi pingaarnertut pilersaarusionerup "eqqarsaatigeqqissaarnera"
- Kommunimi nunassittarneq aamma nutsertariaaseq **pillugitinnuttaasut ineriartornerinik** misissueqqissaarneq, pilersaarusionermit ineriartornerup pingaaruteqarneranut tunngasut (inatsisit malillugit) isummerfigineqartussat
- **Nunap immikkoortui** arlallit nassuiaasersorneri, inoqarfiit ataasiakkaat pingaarnertut ilusissaannut tunngaviusussat. Nunap immikkoortui toqqarneqarput innuttaasut ineriartornerinik misissueqqissaaneq tunngavigalugu
- **Qulequttat** kommunimut pilersaarusionermit nunap immikkoortui aqqusaarlugit atorneqartut, aamma – periarfissaqartillugu attuumassuteqarfiisigullu – inoqarfiit ataasiakkaat pingaarnertut ilusissap ilaatut ilanngunneqartut
- **Nuna tamakkerlugu suliniutigineqartuniksaqqummiussineq**, nunamik pilersaarusionermit tunngasutigut kommunimut pilersaarusionermit pingaaruteqarluinnartumik aalajangiisuullaarsinnaasut

Nunap immikkoortui oqaatigineqareersutut innuttaasut ineriartornerisa allaaserineqarnerisa kinguneranik pinngorput. Tassaapput "atukkat"- imaluunniit ataatsimoorullugit soqutigisat peqatigitillugu takorluukkamut ersarissaasoq aalajangersaasorlu siulleq. Tassalu nunap immikkoortortai imminnullu inissisimanerat ataatsimut

pingaarnertut ilussiami pilersaarusionermermi pingaarnertut pingaarnersiuinermi ilusissamut tunngaviupput.

Nuuk - illoqarfiit pingaarnersaat

Nuuk Kommuneqarfik Sermersuumi aamma Kalaallit Nunaannut qitiuvoq. Marlunnik nunaqarfeqarpoq Kapisillit aamma Qeqertarsuatsiaat, taakku Nuummiit 75 aamma 135 kilometerinik ungasissusilimmiipput. Nunap immikkoortuani tassani 17.000 missaanniittut najugaqarput, Nuuk, kajungerisaqarfiunera pissutigalugu, inuttusiartortuurtuuvuq. Taamaakkaluartuq nunaqarfiit taakku marluk piffissami tassani inukilliariaateqarsimapput, annerusumik Nuummut nutsertoqarsimalluni.

Nuuk immikkoortumi pingaarnertut illoqafiuvoq, illoqarfik nunami illoqarfiit pingaarnersaattut aamma kommunimi nutaami pingaarnertut illoqarfittut inissisimaneratut ineriartorteqqinneqassaaq. Inuussutissarsiutit illoqarfimmik ingerlatsisuupput inuttusiartupiloornermik kinguneqartut, taakkulu attanneqarsinnaasumik suliarineqassapput. Piffissamissaaq nunami attaveqaatit pillugit aalajangiisoqarpoq aalajangiisoqartassallunilu illoqarfimmut pingaaruteqarluinnartumik kinguneqartussanik. Taamaattumik illoqarfiup ataatsimut ineriartortinneqarnissaa pillugu iliuusissaaq erseqqissoq aamma assigiinngitsunik ineriartortinneqarsinnaasunik suliaqarsinnaasooq pisariaqarpoq. Periusissaaq nunassittarneq aamma inuussutissarsiutit ineriartorneri malillugit sukumiinerusumik sammisassanut assigiinngitsunut aalajangersarneqarpoq, pingaarnertut ineriartortinneqarsinnaasut apeqqutaatinnagit piviusunngortinneqarsinnaasunik.

Nunaqarfiit taakku marluk (pingaartumik aamma Kapisillit eqqarsaatigalugit) takornariaqarnermi "tunaartarineqarsinnaapput".

Qeqertarsuatsiaat pilersaarusioreneqarnissaa annikitsuinnarmik periarfissaqarpoq. Nunaqarfik ingerlalluarpoq sullissinerlu qaffasilluni, nunaqarfiulli inissisimanera pissutigalugu annikitsuinnarmik allilerisoqarsinnaavoq.

Kapisillit – inissisimanermigut Nuummumut qanittuunini pissutigalugu – kigaatsumik nunaqarfittut inissisimanerminiit takornariartarfittut inissikkiartuaarpoq. Allanngorneq taamaattoq pilersaarusiukkamik suliarineqassaaq, nunaqarfiup marloqiusamik inissisimanera nunaqarfimmiunut piareersarneqarluni.

Nunap immikkoortuani tassani inoqarfiit immikkoortuni marlunni uani allaaserineqarput Inoqarfiit – Nuuk aamma Nuup eqqaani nunaqarfiit (Kapisillit og Qeqertarsuatsiaat)

Nuummut pingaarnertut iluseq ataatsimut isigalugu pitsaasumik aamma qularnaatsumik illoqarfiup ineriartortinneqarnissaanik tunngaveqarpoq. Tamatumani qulequttat arfinillit aamma qitiutinneqartussaat arfineq-pingasut pilersinneqarput, piffissami immikkut ineriartortinneqartussat. Taakku immikkoortut ataanni erseqqinnerusumik allaaserineqarput.

Illoqarfimmik nukittuumik piujuartitsinerlu eqqarsaatigalugu ineriartortitsineq

Piffissami aggersumi, naatsorsuutigineqartutut, Nuummi illoqarfiup ineriartortinnissaa nukittuumik piujuartitsinerlu eqqarsaatigalugu pissaq.

Nukittoq isumaqartinneqarpoq illoqarfiup ineriartortinnissaanut periusissami avataaneersunik ineriartortitsinnaanerit piffissamilu aalajangiisarnerit upalungaarsimaffigineqassasut. Tamatumani illoqarfiup aammalumi nunap mittarfeqarnikkut sullinneqarnera pillugu allannguinnissamik aalajangiisoqarnissaa siullermik eqqarsaatigineqarpoq, aammali aatsitassarsiornerup iluani ineriartortitsinnaanerit, inuussutissarsiornikkut suliaqarnerulernermik aamma Nuummi nunassittunik suliaqarnerulernermik kinguneqartussat eqqarsaatigineqarput.

Pujuartitsineq isumaqartinneqarpoq, illoqarfik aamma siunissami Nuup immikkut pitsaaqutaanik nukittunerulersitsisumik ineriartortitsisumillu ilusilersorneqassasooq, avatangiiseq aningaasaqarnerlu eqqarsaatigalugit naapertuuttumik. Tassa siullermik piffissami aggersumi illoqarfioreersup eqitertinneqarnissaa sulissutigineqalissasooq, illoqarfimmik ilusilersuinerup iluani kulturi eqqarsaatigalugu aamma maligassiuisutut

atorneqarsinnaasumik. Ilaatigut tassa imaappoq inissianik aamma inuussutissarsiuteqarfiusunik pisariaqartitsinerit illoqarfiup qorsuttaqarfiisa ilusilersorneqarnerinut ajornerulersitsinngitsumik inissarsiuunneqartariaqartut.

□

Innuttaasut 2000-2011-mut agguataarnerat ineriartornerallu pillugit diagrami

X-rtalik: Kommunimi ataatsimut innuttaasunit inoqarfiup inui

Y-talik: Inoqarfiit inuttusinerat imaluunniit – procentinngorlugit ikilianaataat

Titarneq allalik: Kommunip ataatsimut inuttuseriarnera

Illoqarfiit pingaarnersaat Nuuk pillugu periaasissat

Nuup ineriartornera aammalu inuussutissarsiortunut, ilisimatusartunut, ilinniagaqartunut, kultureqarnermut il.il. kajungernarnerulernissaa piginnaasaqarfi unerulernissaalu annertuumik suliniutigissavarput. Mittarfiup allilernera talittarfi ppullu nutaaq aallartissutaalluarput, illoqarfi ppulli ineriartorteqqissavarput.

Nuuk 18.000-ingajannik innuttaasoqarpoq. Illoqarfi k 1977-imut sanilliullugu marloriaatinngornikuuvoq, Kalaallit Nunaanni ullumikkut innuttaasut 30 %-ii innuttaralugit. Missingiinerit takutippaat 2030-mi innuttaasut 20.000-iussasut innuttaasullu 40 %-ii Nuummi najugaqassasut. Amerlasuut Nuummut nuukkusupput. Taamaamat Nuup suli sukkanerusumik alliarternissaa sulissutigerusupparput. Politikikkut anguniakkap allaaserineqarnerata takutippaa Illoqarfittut pingaarnersaanerup periusissiaanit Nuuk suli sukkanerusumik alliarternissaaq. Politikikkut 2030-mi innuttaasut 30.000-iunissaat anguniagaapput. Nuuk marloqiusamik alliarternissaaq. Maanna immikkoortortat illutallit suli imminnut qaninnerulissapput illoqarfille Qinnngutsinniit kujammut sanaartorfigineqassaaq sinerillu sinerlugu sanaartorfigineqarluni.

Nuup annertuumik ineriartornissaata, Nuup ilisarnaataanik alutornassusaanillu ineriartuinissatsinnut imaannaanngitsumik periarfi ssippaatigut. Tunngaviit aalajangersimasut malillugit Nuuk ineriartortinniarparput. Illoqarfimmik pilersitsiniarpugut Issittumi illoqarfi it pingaarnersaaneramik ersertitsisumik. Nuuk illoqarfiit pingaarnersaattut suli uummaarinnerussaaq assigiinngiaarnerullunilu. Illoqarfiit pingaarnersaannik ingerlatsinerit ilusilersuinikkut immikkuullarissuussapput ingerlatallu takutilluarneqarlutik.

Nuuk nutaamik pingaarnertut aaqqissuunneqarnera

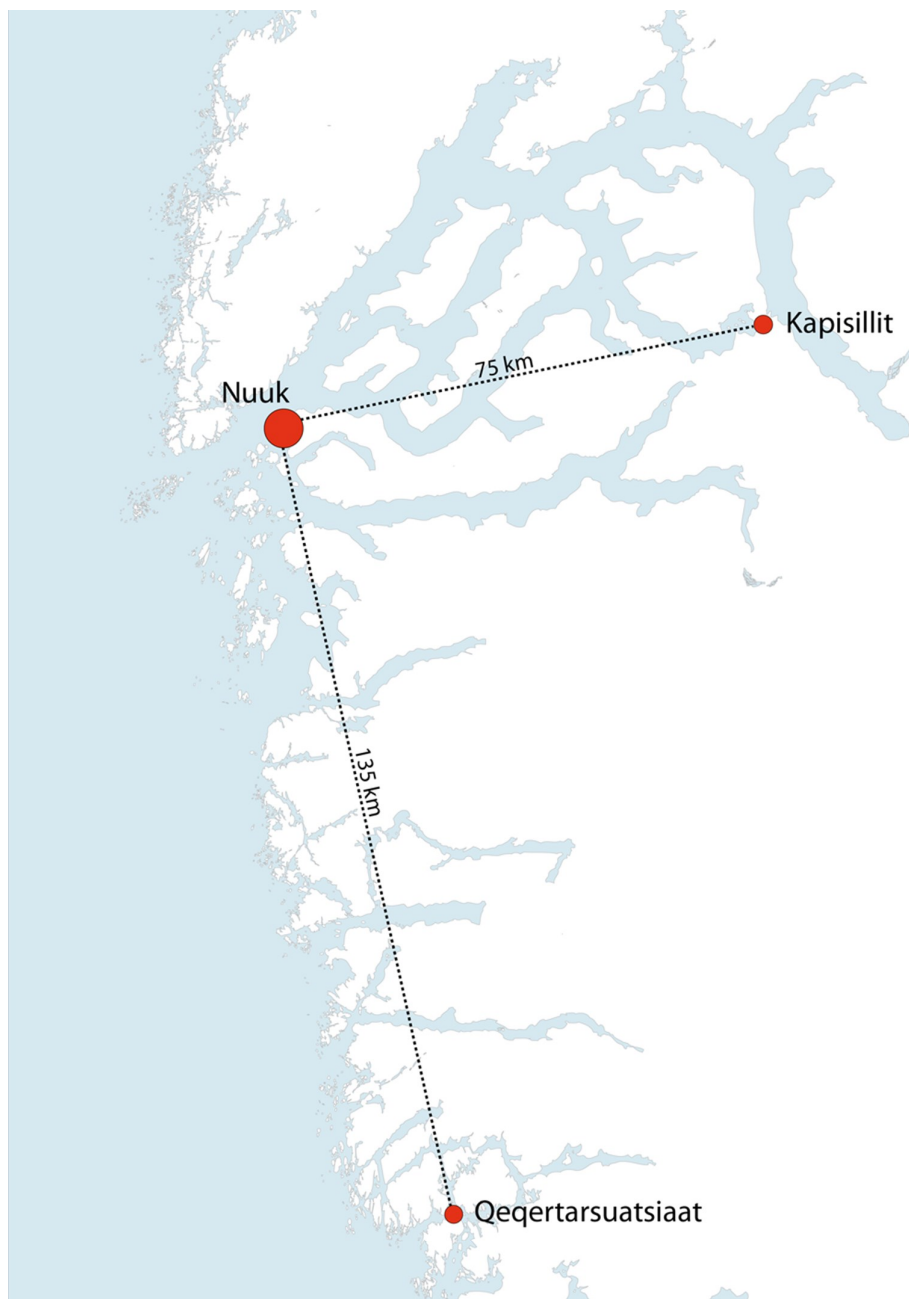
Innuttaasut sukkasuumik aalajaatsumillu amerliartornerat tassaavoq - ukiunilu arlalinni tulliuuttunilu - Nuummi tunngaviussaaq. Pilersaarusiorneq tigussaasoq nassuiaasuullunilu tikkuussisooqataassaaq qanoq illoqarfiup piujuartumik ineriartortinneqarnissaa pillugu. Nuup ineriartortinneqarnissaanut pilersaarutaasut annertuut pilersaarusiornissamut piunasaqaatitaqarput aamma kommunip pisariaqartitanut kissaatinullu aqutsinnaassusaa piunasaqaatitaqarpoq.

Kommuneqarfik Sermersuup illoqarfimmi ineriartortitsinerimut piginneqatigiiffik Nuuk City Development, NCD pilersippaa. Ingerlatseqatigiiffiup nutaap NCD-p Nuuk illoqarfittut ineriartortinnissaanut aningaasaliinissaaq, ineriartortitsinissaaq, piareersaanissaaq, sanaartorfissagissaanissaaq, sanaartornissaaq ingerlatsinissarluni aamma illoqarfiup ilaa nutaaq Siorarsiorfik isumagissavai.

Nalinginnaasumik Siorarsiorfiup Nuullumi aamma ineriartortinneqarnerata pingaarnertinneqarnissaa tapersorneqarnissaalu pillugit kommunimut pilersaarut ilaatigut kukkundersiorlugu suliarineqarpoq, Nuuk nutaamik pingaarnertut aaqqissuunneqarnissaanut ataatsimut pilersaarusioneqartoq ineriartornerup ilimagisap inissaqartinneqarnissaa qulakkeerniarlugu. Nuummut maannakkut amerlasuut nuuttarnerat taamaaginnassangatinneqanngilaq, umiarsualivimmulli mittarfimmullu aningaasaliisoqarneratigut, ullutsinnut naleqquttunik nutaanik inissialortiternikkut, ilaqutariit meerartaannut paaqqinniffissanik qulakkeerinikkut inuussutissarsiornikkullu ineriartortitsisoqarneratigut Nunatsinnit avammut noorartut pakkersimaarnissaannut innuttaasullu Nunatsinniiginnarnissaannut iluaqutaassapput.

Pilersaarusiame immikkoortup ilai 37-t ilanngunneqarput tassani illoqarfiup aaqqissuussaana allanngortinneqarluni, immikkoortup ilaannut tigussaasumik illuliorfigineqarsinnaasunullu atorneqarsinnaanngorlugit. Pilersaarusiaq kommunip pilersaarusionerata ilassutaasa iluani immikkoortut 37-t ilaapput ataatsimoorussamik ataatsimut pilersaarusionerata nalunaarusionerata ilaallanngorlugit. Nuummut pingaarnertut aaqqissuusaanerup allannguutai, uani ataatsimut nalunaarusionerata, ima annertutigaaq kommunimut pilersaarut allaat allanngortittariaqartoq pilersaarut pingaarnertut aaqqissuusaanerata ilaa kukkundersiortariaqartussanngorlugu.

Ataatsimoorullugu nalunaarusiaq uani takuneqarsinnaavoq.

Nuuk-eqqaalu

Pingaarnertut ilutsip assitaa

Aappaluttumik titarnillit: illoqarfiup ilai, ammalortut aappalaartut: illoqarfiup qiterisaqarfii, orange ammalortut: sumiiffimmi qiterisaqarfiit, orange ammalortut ammasut: siunissami sumiiffinni qiterisaqarfiit. Titarnerit tungujortut: nunaminertat inuussutissarsiuteqarfiusut, qorsummik nalunaaqutikat: nuna sanaartorfiunngitsoq aamma qorsuttaqarfiusooq

Pingaarnertut iluseq

Pingaarnertut aqqissugaanermut pilersaarutit immikkoortut tulliuuniittuni illoqarfimmut ineriartornissamullu sunniuteqarsinnaasunik assigiinngitsunik immikkoortunik aqqissugaanernillu nassuiaatinik imaqarput.

Sumiiffiit eriagisassat

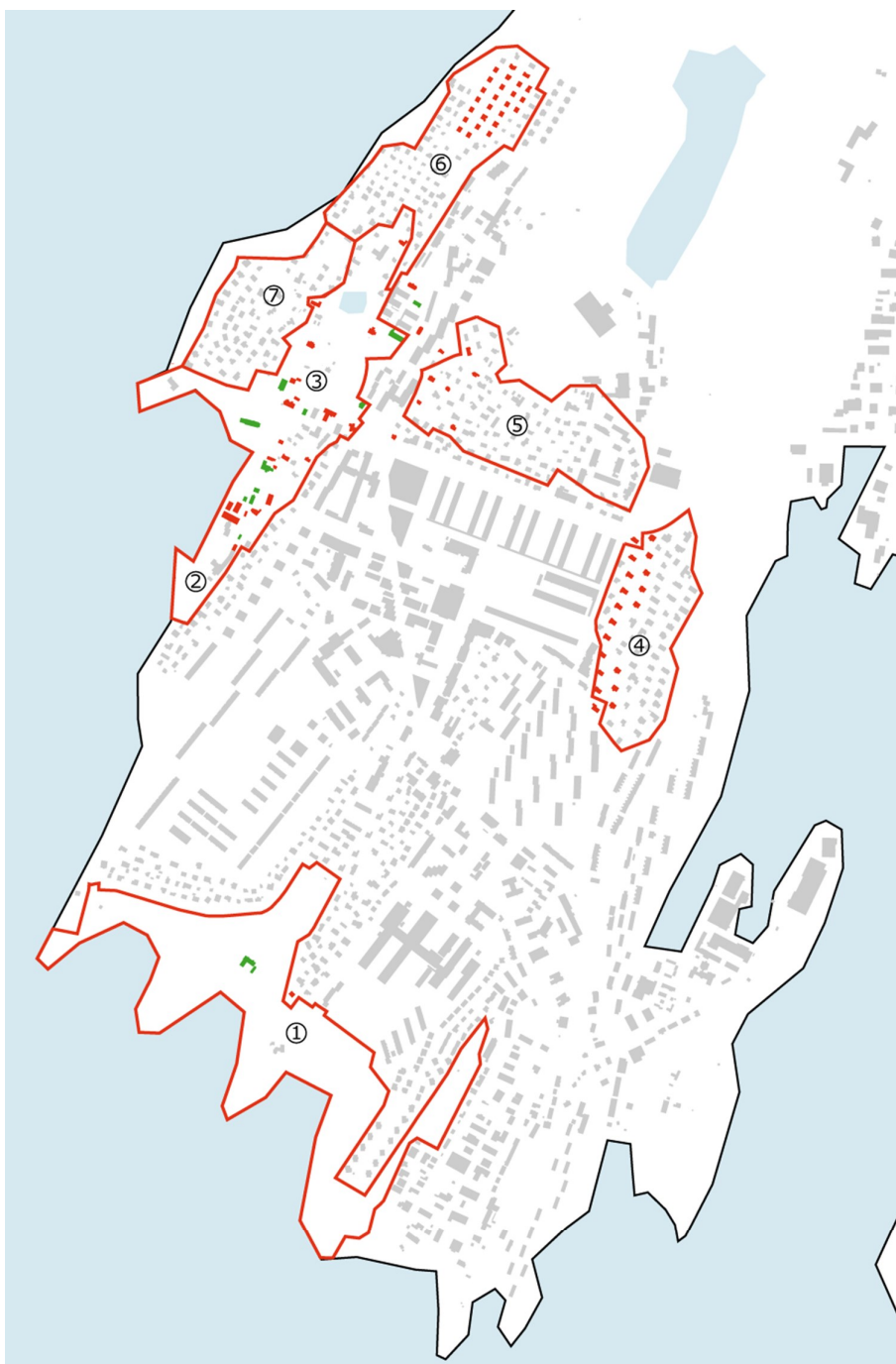
Nuup illoqarfiata ilaa arlalinnik nunaminertaqarpoq immikkut eriagisassaasunik (§ 2-mi nunaminertat,

Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarusiaat "Nuuk - illut aamma illoqarfiup immikkoortui eriagisariallit" 1990), taakkunannga ilaat innarlitsaaligaallutik (eqqissisimatitaallutik). Tamatuma kingunerisaanik qulakkeerneqassaaq, nunaminertat illoqartut, nunaminertaqartut il.il. oqaluttuarisaanermi iluatinnaataat siunissamut pigiinnarneqartussaallutik. Tamakkunani eqqarsaatigineqarput Saqqarliit eqqaat (1), Nuutoqaaq (2) aamma Tasersuaq (Aqqaluks Plads) (3).

Taakku saniatigut Quassunnguaq (4), Naalakkap Qaqqaa (5), Qaqortoq (6) aamma Avannarliit (7) nunaminertatut immikkut eriagisassatut toqqarneqarsimapput, taamaattorli innatsitsaalisanut (eqqissisimatitanut) (§ 3-mi nunaminertat) ilaatinneqaratik.

Nunaminertanut eriagisassanut aalajangersakkat pingaarnerit sumiiffinni illuutit eqqissisimatitaasut eriagisassaasullu nassuiaateqarfigaat.

Illutoqqat eqqissisitasat illoqarfiullu ilai allanngutsaaliugassat: nuuk_gulebynotater__kal.pdf

Kulturikkut kingornussat

Aappalaartumik titarnillit: illut allanngutsaaliugassat, qorsummik titarnillit: illut eqqissisimatitat

1. Noorlerni immikkoortoq, 2: Nuup saava, 3: Tasersuup eqqaa aamma 4: Qaqortoq

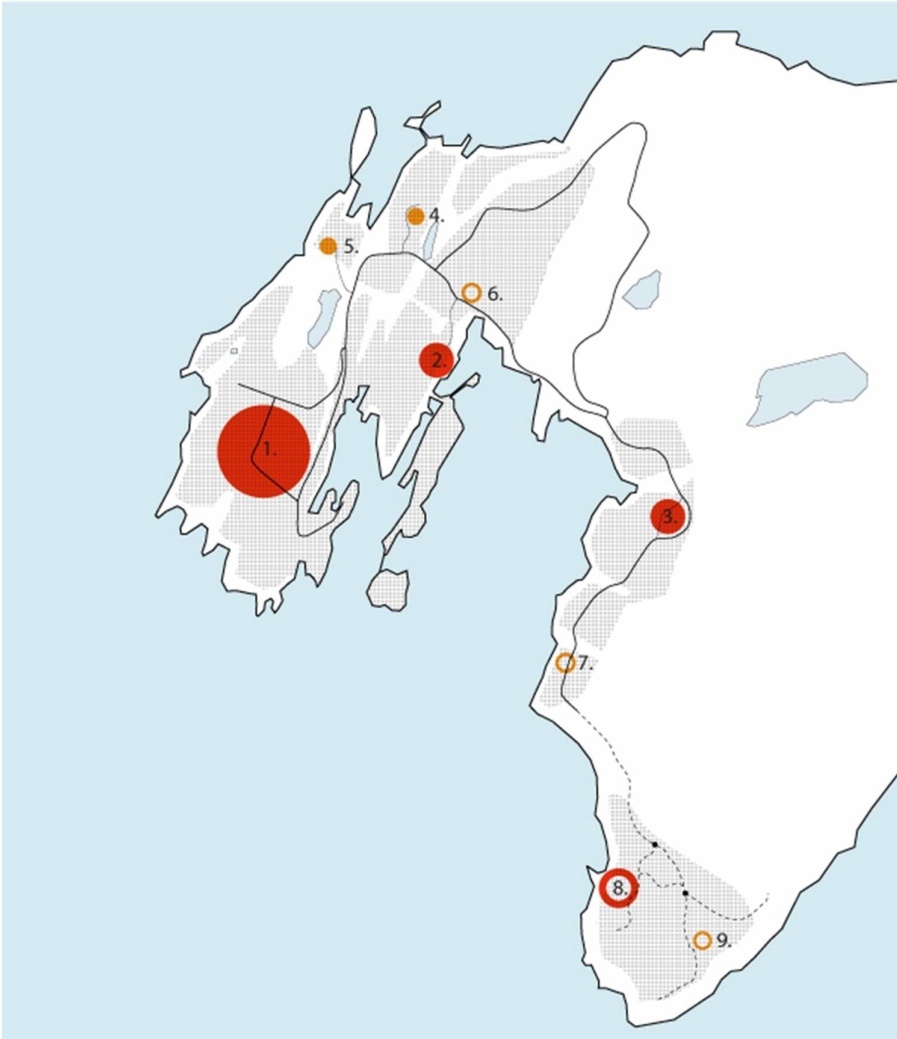
Qiterisaqarfiit ilusaat

Illoqarfiit pingaarnersaattut Nuup illoqarfiata qeqqanut immikkut piumasaqaateqarpoq. Illoqarfiup qeqqata nunap qitiusumik aqutsisoqarfianik sullissisussaavoq, kiffartuussissutillu pingaarnert pigineqartariaqarlutik, illoqarfimmullu aamma Kommuneqarfik Sermersuumut qitiuffittut pingaarnertut atuuttussaalluni.

Illoqarfiup qeqqani qitiuffiup saniatigut Nuummi katersuuffiit ilusiinut ilaallu illoqarfiup ilaani katersuuffiit marluk kiisalu illoqarfiup ilaani assigiinngitsuni katersuuffiit. Katersuuffiit naatsumik ima eqikkarneqarsinnaapput:

1. Nuup Illoqarfiata Qeqqa, illoqarfimmut tamarmut katersuuffittut atortoq. Katersuuffiup pingaarnertup iluaniipput Nuup illoqarfiata qeqqa, Nuummi qitiuffiup pingaarnertut atuuffiusoq, illoqarfiullu pisoqartaani illoqarfiup ilaanut qitiuffittut atuuttoq
2. Qinggorput Qeqqa , illoqarfiup ilaanut Qingutsinnut qitiuffittut atuuttoq
3. Nuussuup Qeqqa, illoqarfiup ilaanut Nuussuarmut qitiuffittut atuuttoq
4. Kangillinnguit, illoqarfiup ilaanut Kangillinnguanut qitiuffiusoq
5. Qernertunnguit, illoqarfiup ilaanut Qernertunnguanut qitiuffiusoq
6. Sarfaarsuit, siunissami illoqarfiup ilaasaanut Sarfaarsuit Timaanut qitiuffiusoq
7. Qinggorput Kujataa, siunissami illoqarfiup ilaasaanut Qinggorput kujataatungaani qitiuffiusoq
8. Siorarsiorfiup Qeqqa, Siorarsiorfimmil illoqarfiup ilaanut illoqarfiup qeqqatut inissinneqartussa.
9. Siorarsiorfik Kujataa, siunissami Siorarsiorfiup kujataatungaani lokalcentereqassaaq.

Aaqqissuussinerit pingaarnertut tassaassasut katersuuffik pingaarnertup, illoqarfiup ilaani katersuuffiit marluk sumiiffikkaanilu katersuuffiit atatiinneqarlutillu ineriartortinneqassasut kommunalbestyrelsi anguniagaraa.

Qiterisaqarfiit ilusaat

Aappalaartoq: illoqarfiup ilaani qiterisaqarfik, orange: sumiiffimmi qiterisaqarfiit, orange ammalortut ammasut: siunissami sumiiffimmi qiterisaqarfissat

Angallannerup ilusaa

Nuummi angallannerup ineriartorneranut peqqutaanersaapput atugarissaarnerulerneq, iluaqutaasumik nuttarfiunera, illoqarfiullu avataani illoqarfiup ilaanni annertuumik ineriartortitsineq. Taamaalilluni illoqarfimmi qamutit motorillit amerliartungaatsiarnerannik kinguneqarpoq, illoqarfiullu aqquuserngini angallannerup annertusiartungaatsiarnera. Ullumikkut Nuummi qamutit motorillit nalunaarsorsimasut 3.000-it missaannipput, aqquuserngillu pingaarnerit arlallit angallaffiungaatsiamik artukkerneqartalerput, siuleriaartoqartalerluni illoqarfiullu avatangiisii ajornerulernerannik kinguneqarlutik.

Illoqarfiup aqquuserngini pingaarnerni angallannerulerneq aqquuserngit taakku ilusilersornerannut aserfallatsaaliornissaannullu annertuumik piumasaqaateqarfiupput, ukiunilu takkuttussani Nuup illoqarfittut ineriartortinnerani qulakkeerinninnissami unamminartuuvoq, ingiaqatigiisitsilluni alliertortitsineq aqquusernillu aaqquissuussinerup pitsanngorsarneqarnissaa.

Siorarsiorfimmi sanaartorneq illoqarfiup qeqqanut angallannikkut annerusumik tamaviaarfiusussaavoq aqqissuussaaneratalu ineriartotinneqarnissaa piumasaqaataaffiussalluni.

Angallannerup ilusaa

Aappalaartoq: aqqusineq pingarneq, toortarsimasoq: siunissami pingarnertut aqqusineq

Aqqusineqqat ilusaat

Nummi pisuinnarnut sikkilertunullu atukkat pitsanngorsarnissaat kommunalbestyrelsimut anguniagaavoq pingartinneqarluartoq, illoqarfillumi pisuinnarnut sikkilertunullu aqqusineeraqarpoq inerisarluarsimasunik ingerlalluartunillu.

Piffissami pilersaaruserfiusussami Nummi aqqusineqqat pisuinnarfiusut sikkilertarfiusullu pitsanngorsarneqarnissaat sulissutigineqassaaq. Nummi aqqusineqqat pisuinnarfiusut sikkilertarfiusullu ataqatigiinnissaasa qulakkeerneqarnissaat aallunneqassaaq, aqqusineqqat pioreersut siunertaqartumik ataqatigiissinneqarnissaat anguniarnerisigut.

Nuummi aqqusineeqqanik pisuinnarfiusunik sikkilertarfiusunillu ataqatigiissunik pilersitsinissamut uiggiullugu illoqarfiup qeqqani eqqaanilu aqqusineeqqat pisuinnarfiusut sikkilertarfiusullu pioreersut pitsanngorsarneqarnissaat sulissutigineqassaaq. Imanerup aqqusinertut pisuinnarfiusutut atuunna pitsanngorsarneqassaaq, taamallu H.J. Rinksvej aamma Aqqusinersuaq sinerlugu illoqarfiup pisuinnartuinut sikkilertuinullu pissutsit pitsanngorsarneqassallutik.

Nuummut pingaarnertut aqqissuusaanerup nutaamut atatillugu sissakut sissaq sinerlugu aqqusineeqqamik pilersitsinissaq pilersaarutaavoq ilaatigut peqqinnartumik neqerooruteqarnissaq ilaatigullu aqqissuusaanerup iluani pisuinnartut assigisaannullu pingaaruteqarnera pillugu. Sissakut aqqusineeraq sissaq sinerlugu ingerlassaaq, taamaalilluni Nuummi sissap killinga assigiinngisitaartoq misigisassaqaqtitsissaaq. Sissaq tamaat atuarlugu angalaffiusinnaangussaaq, taamaalillunilu sumiiffiit sanaartorfiusussaangitsut aamma angalaarfineqarsinnaalissallutik. Illoqarfimmi immikkoortuni nutaani sissakut aqqusineeqqanut nunaminertanik qulakkeerinissaq pilersaarusiorneqarpoq.

Aqqusineeqqat ilusaat

Qorsooqqinnersaqarfiit ilusaat

”Kommunimi pilersaarutitut ilassut nr. 4 – Illoqarfiup sukisaarsartarfiinut pilersaarut” oktober 2010-mi atuutilerpoq, taamaalilluni Nuummi sukisaarsartarfii qorsuusut pillugit kommunalbestyrelsip qanoq aqussinnaaneraï pillugit perngaammik ataatsimoortumik pilersaarusioneqarput, taamaalilluni illoqarfiup innuttaannut pitsaanerpaamik iluaqutaasinnaangortillugit.

Nuummi sumiiffiit sukisaarsartarfiusut sumiiffinnut assigiinngitsunut pingasunut pilersaarutip agguarpai:

Nunaminertat sanaartorfiusussaangitsut

1. Nunaminertat annertunerusumik sukisaarsartarfiusussat
2. Illoqarfiup naapeqatigiittarfii nunaannarmi aqqusineeqqani, timersornermi aqqusineeqqanut illoqarfimmilu
3. sammisassaqarfinnut ataqatigiissillugit

Nuummi nunaminertanut qorsooqinnersaqarfinnut tamakkiisumik pilersaarutitut pilersaarutip inassutigisai sukumiinerusut siunissami kommunimut pilersaarutininik suliaqartarnerni ingerlaavartumik tunngavigineqartassapput.

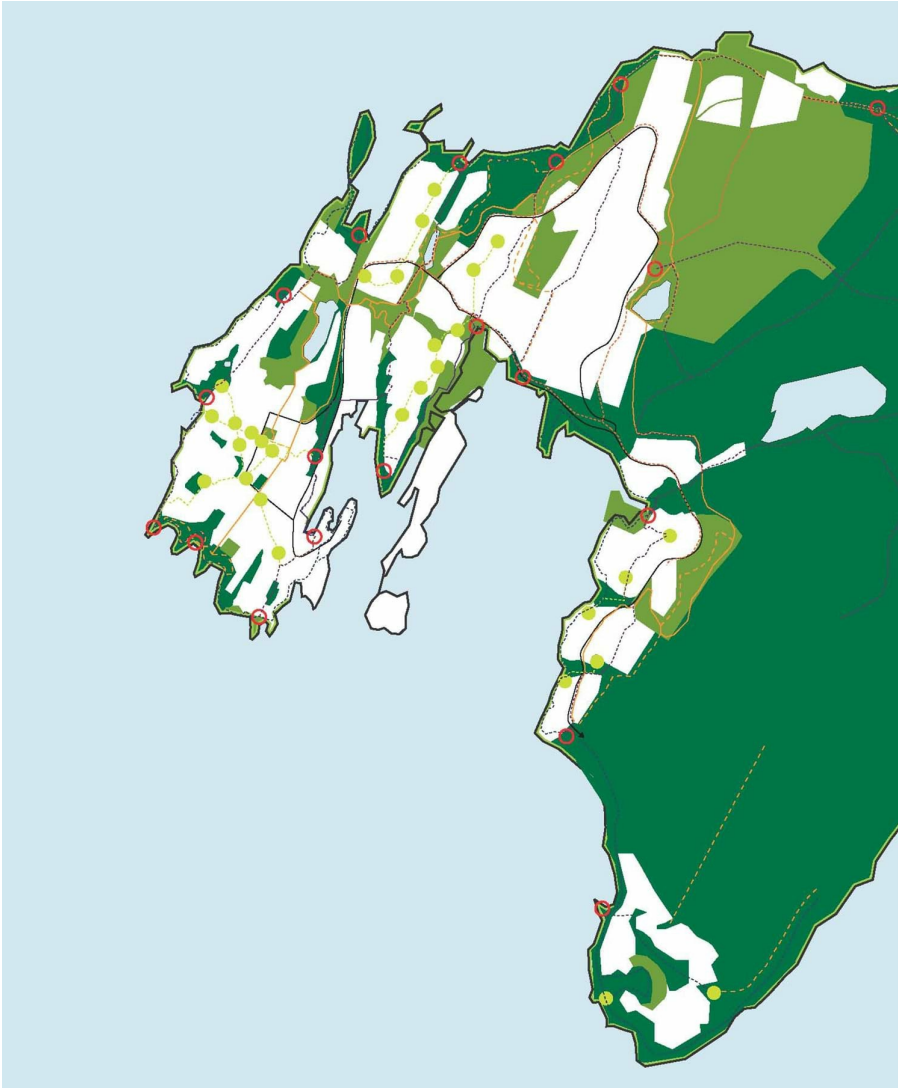
Nuuk illoqarfiit pingaarnersaanni qorsuttut pilerinartutullu ilisarnaasernissaannut illoqarfiup pinngortitalu akornanni ataqatigiissitsilluni oqimaaqatigiissitsinissaq qulakkeerniarlugu kommunimut pilersaarusionerup ingerlateqqinneqarnerani taamaattumik ullumikkut kommunimut pilersaarummut nangeqqinnerini tamatuma atatiinnarneqarnissaa kissaatigineqarpoq. Taamaammallu pilersaarutip aalajangersagai maanna kommunimut pilersaarummut pingaarnersiorlugit nuunneqarput.

Kommunimut pilersaarummi matumani allannguut pingaarneq tassaavoq tunngavik ilisaritissallugu, periarfissaqartillugu, nunami misigisassat erseqqissassallugit, sinerissap qaqqallu tikinneqarsinnaangortinnissaat qulakkeernerisigut.

Tamanna ilaatigut pisimavoq kommunimut pilersaarutip aalajangersagaasa ilaanni sineriak tamaat naleqqussarneratigut, taamaalilluni sineriak sanaartorfigisinnaajunnaarlugu, kiisalu sineriak sinerlugu aqqusineeqqamik ataqatigiissumik pilersitsinissaq siunnersuutigineqarluni. Pilersaarutip ingerlanerani kommuneqarfiup pilersaarutaani sineriak sinerlugu sunngiffimmi nunaminertat atorineqartussat ineriartortinneqarnissaat, tamatumunnga ilanngullugu aqqusineeqqap atorineqalernissaa/takuneqarsinnaasunngortinnissaa, aamma tamatuma illoqarfik aqqusineeqqanut allanut atasunngorlugu pitsaanerusumik ataqatigiitsinnerulernissaa

Siorarsiorfiup ineriartortinneqarnerata Kangerluarsunnguami peqqinnartunik periarfissiineq ammaappaa soorlu aamma sisorarneq, hiisterneq, pisummik angalanerit sikkilillu qaqqakkoortit il.il periarfissaalissasut.

Kangerluarsunnguup tungaanut aqquteqalernikkut kangerluk asilu ammaassiffigineqassapput, angallammillu atuinngikkaluarluni tikikkuminarnerujussuannungussalluni. Peqatigitillugu nunaqarfik Kapisillit kangerlullu Sermilik (Isfjorden) aamma ataqatigiissusilerneqarsinnaapput.

Qorsooqqinnersaqarfiit ilusaat

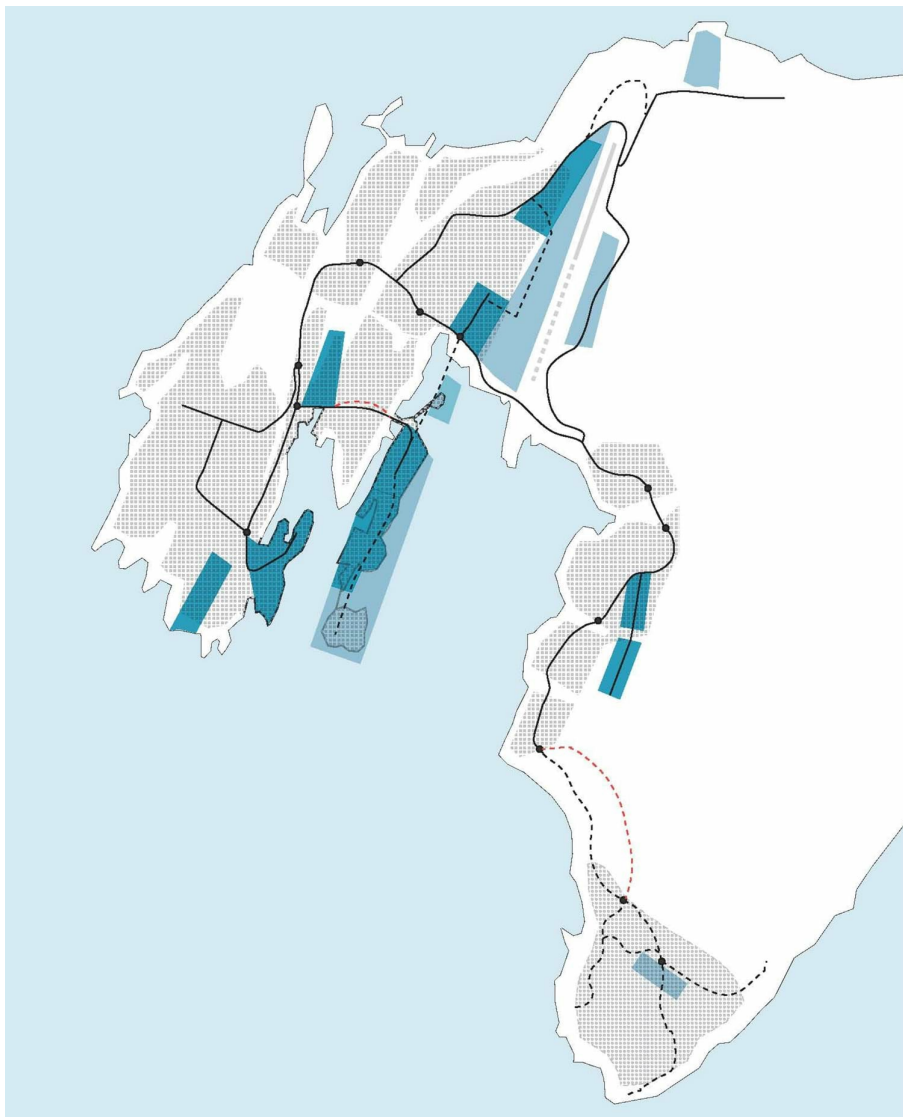
Inuutissarsiutit ilusaat

Nuummi nunaminertat inuussutissarsiorfiusut ineriartortinneqarneranni marluinnik sammiveqartunik ilanngutsitsiniarneq sulissutigineqarpoq:

Nunaminertat inuussutissarsiutitut oqinnernut allaffissornermut siunertaqartut, sullissiviit inuussutissarsiutillu nutaaliortut illoqarfiup qeqqanut katersuutsinniarneqassapput, ataqatigiissitsinermik sunniutit suliffeqarfiillu akornanni ataqatigiinneq annertunerpaajusussatut naatsorsuutigineqarsinnaammat. Pisariaqartitat ilarujussui illoqarfiup qeqqani suliniuteqarfiusut ilusa ineriartortinneqarnerisa ilaanni naammassineqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq

Inuussutissarsiutitut anginerusunut, soorlu suliffeqarfiit pilersuisuusut, assartuisut, suliffissuaqarfiit sanaartornermillu sammisaqartut talittarfissami ataatsimoortillugit inissineqassapput, nunaminertallu inuussutissarsiutitut pioreersunut Pukuffiup eqqaanut. Sammisaq tamanna ataatsimoortillugu, Inuussutissarsiornermi ataqatigiiffik, piffissami takkuttussami aallunneqassaaq

Nuummut pingaarnertut aaqqissuussaanerup nutaamut atatillugu inuussutissarsiorfiup ilaa immikkuualuttut ilanngullugit pilersarusiorneqarpoq inuussutissarsiorfiillu nutaat inuussutissarsiorfeqarfyllu iluini Siorarsiorfimmilu pilersinneqassapput.

Inuussutissarsiutit ilusaa

Tungujortoq: ullumikkut inuussutissarsiuteqarfiit, tungujortoq qaamasoq: siunissami inuussutissarsiuteqarfissat

Illoqarfiup ineriartortinnissaanut periusissaq

Grønlands Hovedstad

Kommunalbestyrelsen vil i den kommende planperiode:

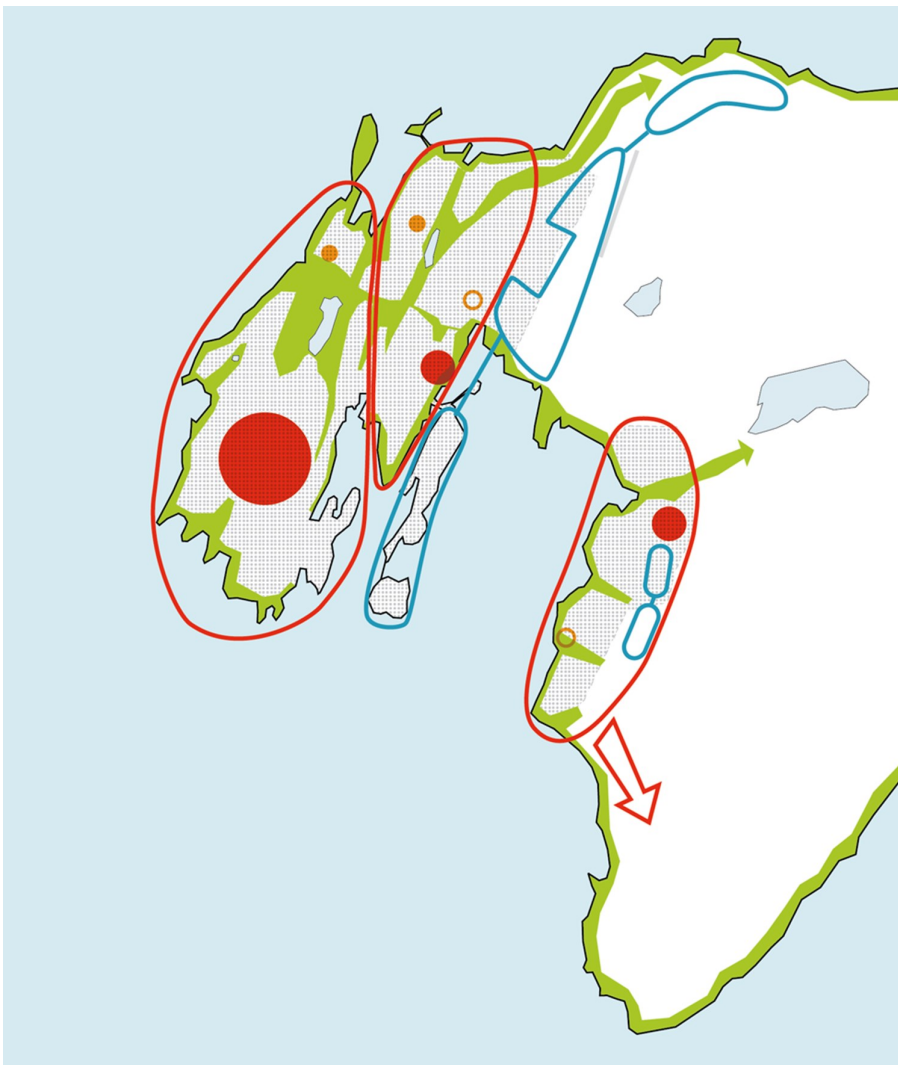
- Arbejde for en udvikling af byen, der baserer sig dels på en langsigtet strategi for byvækst, dels på en strategi for fortætning i planperioden

En robust og bæredygtig byudvikling

Den forventede byudvikling i Nuuk i den kommende periode skal ske på en måde, der er både robust og bæredygtig.

Med robust menes der, at byudviklingsstrategien er udformet på en måde, så den tager højde for eventuelle udefrakommende udviklinger og beslutninger i perioden. Her tænkes der først og fremmest på en beslutning om ændret lufthavnsbetjening af byen og landet som sådan, men også på eventuelle udviklinger inden for råstofområdet, der kan føre til en øget erhvervmæssig og bosætningsmæssig aktivitet i Nuuk.

Med bæredygtig menes der, at byen også i fremtiden skal udformes på en måde, der styrker og udvikler de særlige kvaliteter ved Nuuk på en miljømæssig og økonomisk hensigtsmæssig måde. Det betyder først og fremmest, at der i den kommende periode vil blive arbejdet med fortætning af den eksisterende by på en måde, der samtidig kan være et forbillede for den arktiske by- og bygningskultur. Det vil blandt andet sige, at behovene for boliger og erhvervsområder skal dækkes på en måde, hvor den grønne struktur i byen ikke forringes.

Hovedstrukturkort

Røde streger: bydele, røde cirkler: bycentre, orange cirkler: lokalcentre, orange åbne cirkler: fremtidige lokalcentre, blå streger: erhvervsarealer, grønne markeringer: friholdt landskab og grønne strøg

Illoqarfiup alliartornera

Byvækst

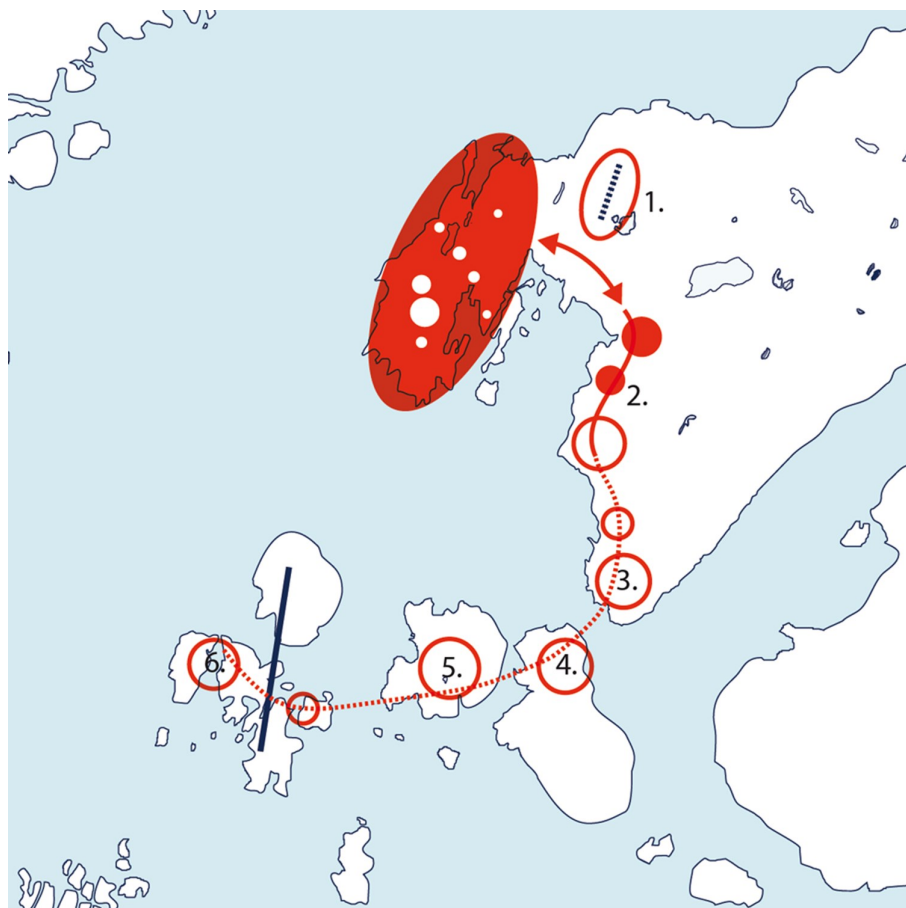
Kommunalbestyrelsen vil i den kommende planperiode:

- Arbejde for en udbygning af lufthavnen til 1.199 meter på kort sigt
- Bidrage aktivt til at afklare en fremtidig lufthavnsbetjening af byen, der på lang sigt tager udgangspunkt i en placering af lufthavnen på øerne syd for Nuuk
- Afvente byudvikling, herunder etablering af infrastruktur, ved Siorarsiofik(3), indtil en beslutning om den fremtidige placering af lufthavnen er truffet

Lufthavnen og Siorarsiofik

Beslutningen om den fremtidige placering af lufthavnen bliver styrende for udviklingen af Nuuk på lang sigt: Bliver lufthavnen udvidet på den nuværende placering? Bliver den flyttet til øerne syd for byen? Eller vil der være tale om en kombination af de to løsninger? Kommunalbestyrelsen vil på lang sigt arbejde for en placering af lufthavnen på øerne syd for Nuuk og på kort sigt arbejde for en udvidelse af den eksisterende lufthavn til 1.199 meter.

En langsigtet flytning af lufthavnen til øerne mod syd vil indebære, at store områder i nærheden af den eksisterende by kan blive frigivet til byudvikling. Såfremt lufthavnen forbliver på den nuværende placering, vil den langsigtede byudvikling sandsynligvis skulle ske ved en ekspansion mod Siorarsiofik. I begge tilfælde vil der skulle etableres vejadgang til Siorarsiofik, men i begge tilfælde vil Nuuk være bedst tjent med at udskyde en beslutning om vejbetjening og byudvikling på Siorarsiofik tidligst til næste kommuneplanperiode for at sikre, at både investering og udformning sker på en måde, der er hensigtsmæssig for kommunen.

Bæredygtig byudvikling

Der arbejdes for en fortætning i Nuuk by, og i takt med udviklingen fra Qinngorput og mod syd udvikles byen denne vej som en 'båndby'.

Byvækstområder og mulige byvækstområder: 1: lufthavnen, 2: Qinngorput, 3: Siorarsiofik, 4: Aqissersiofik, 5: Tartunnguaq, 6: Ikarissat

Områder, der er udpeget til byvækst efter denne kommuneplanperiode

Illoqarfiup qeqqani immikkoortortat qitiutinneqartut

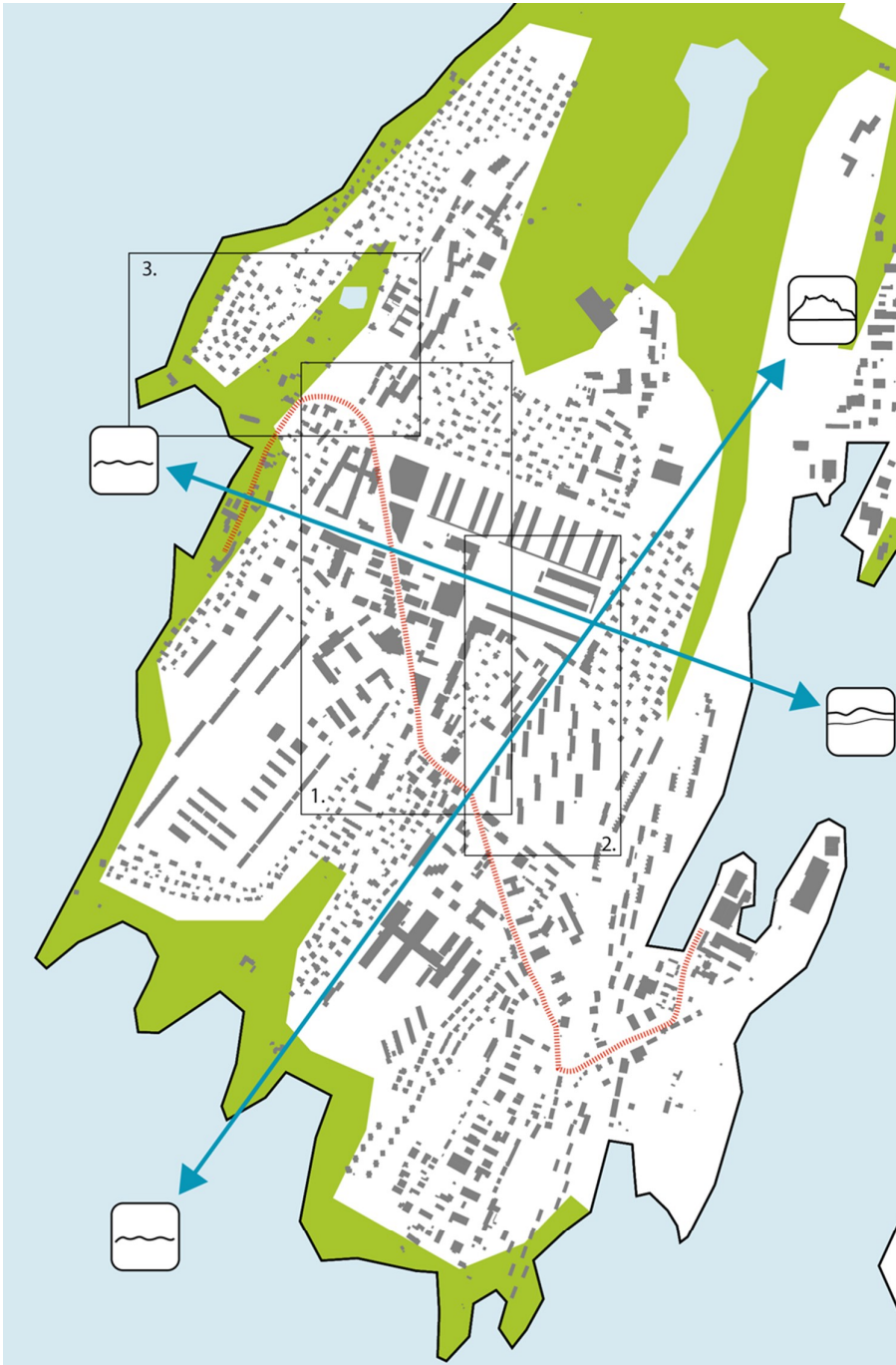
Illoqarfiup immikkoortui qitiutinneqartut tassaapput nunap immikkoortui, tamaani maannakkut ineriartorfiusinnaasutut oqaluuserisassaasut, aamma kommuneqarfimmit naliliiffigineqartut kommunimut pilersaarusiornissami immikkut pilersaarusiornissamut qitiutinnissamik pisariaqartitsisut. Illoqarfiup immikkoortui qitiutinneqartut maannakkut illoqarfioreersup eqikkarneqarneqarnissaanut ataatsimut

pilersaarusiornissamit aallaaveqarpoq. Tulliuttut illoqarfiup qeqqani immikkoortortut qitiutinneqartussatut toqqagaapput:

1. Imaneq
2. Tuujuk aamma blok P-p eqqaata ataatsimut pilersaarusiornera
3. Aqqaluks Park

Kalaallit Nunaanni illoqarfiup qeqqa

Pilersaarusiornissumit kingullermi Nuup qeqqani suliniutit annertuut tullerriaat ingerlanneqarput. Tuujuk aamma blok P-p eqqaa pillugu suliarpassuaqarpoq, aamma Imaneq sinerlugu illoqarfiup tamanit ornigarneqarsinnaanerata pitsaanerulersinnissaa annertuumik qitiutinneqarpoq. Piffissami aggersumi illoqarfiup qeqqa tamakkiisoq illoqarfiup immikkoortuatut qitiutinneqaannassaaq, illoqarfimmi inuunerup, ataatsimoornera aamma periarfissaqarnera – minnerunngitsumik Nuutoqqamit Sipisaq Avannarlermut oqaluttuarisaanermi pingaaruteqartoq eqqarsaatigalugu – taakku sammisaapput illoqarfiup isikkuata oqaluuserineqarnerani pingaaruteqartut.

Illoqarfiup qeqqa immikkoortullu qitiutitat pingasut: 1. Imaneq; 2. Tuujummut aamma Blok P-p eqqaanut ataatsimoortumik pilersaarut; 3. Tasersuup eqqaani narsaamaneq. Tikkuutit isikkiviup ingerlaarfii takutinneqarput, illoqarfiup ineriartortinneqarnerani allanngutsaalisassat. Titarnerup aappalaartup Nuup saavaniit umiarsualivimmuut oqaluttuarisaanermut attuumassutillip ingerlaarfia.

Eqiterineq

Eqiterineq tunngavittut aallaavigalugu

Siorarsiorfimmi illoqarfiup ineriartortinneqarnissaata utaqqinneqarnissaa pillugu aalajangiinerup pisariaqartilerpaa

illoqarfiup ineriartornera ukiuni aggersuni illoqarfimmi piujuartitsineq tunngavigalugu eqiterisitsinermik pinissaata aalajangiiffigineqarnissaa. Piffissami aggersumi illoqarfinnut immikkoortooreersut – pingaartumik Qinngorput – annertusarneqassapput, aamma nunaminertat Nuummi aamma Nuussuarmiittut eqitertinnissaat pisariaqarpoq. Taamatut ineriartortitsineq aallartinneqareerpoq illoqarfiup qeqqanut pilersaarusiornikkut "Silarsuup qeqqani // Nuup qeqqani" tamannalu ingerlatiinnarneqassaaq.

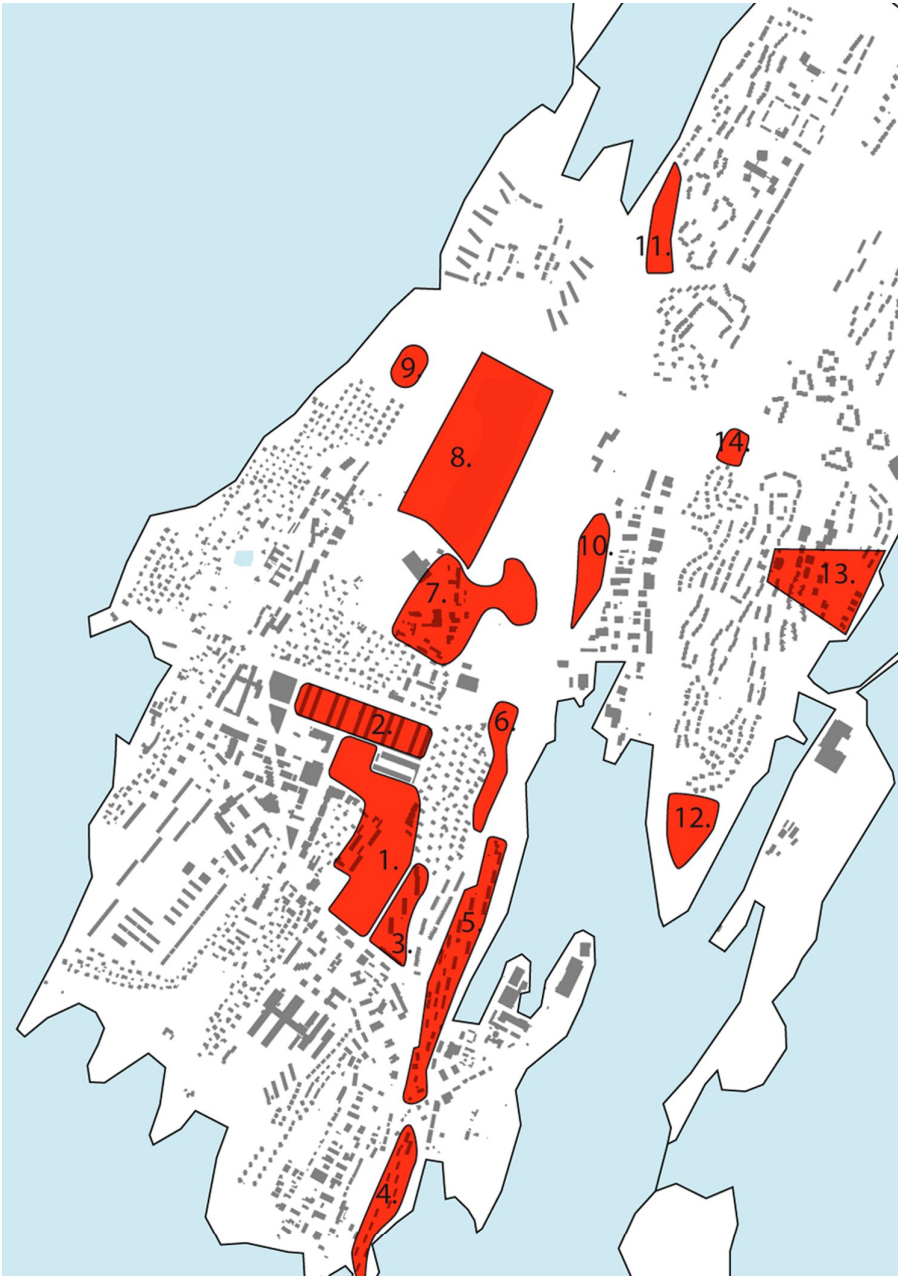
Inissiaqarfioreersunik Tuujummi aamma Blok P-p eqqaani annertusaaneq

Piffissami pilersaarusiorfiusumi inissianik ineriartortitsinerup annersaa qitiutinneqartutut immikkoortinneqartut iluini pissaaq. Tamatuma saniatigut inissiaqarfioreersut annertusarneqarnissaminut periarfissaqarnerusut Nuussuarmi aamma Quassussuup Tungaani inissisimapput. Kommunimut pilersaarummi tassani immikkoortut ikittuinnaat eqiterinissamut atugassanngortinneqarput, siunissamili pilersaarusiornermi eqiteriffiusinnaasut allat toqqarneqarnissaat pisariaqartinneqassaaq.

Eqiteriffiusinnaasut pingaarnepaat tassaapput:

1. Tuujuup aamma Blok P-p eqqaa
2. Blok 1-10-p allanngortinnerat
3. Millionæri Barakki
4. Kujallerpaat
5. Innavinnguaq
6. Quassunnguup annertusarnera
7. Inussussuaq
8. Imeqarfiup eqqaata allanngortinneqarnera
9. Telemut immikkoortoq
10. Issortarfiup annertusarnera
11. Qasigiannuguit annertusarnera (ullumikkut umiatsialiviusoq)
12. Nigerleq Kujalleq annertusaaneq
13. Nuussuup uummaarissarneqarnera
14. Mannguata annertusarnera

Aammattaaq pilersaarutit ataasiakkaat ingerlaavartumik suliarineqartassapput, qorsuttaqarfinnut innarliinngitsumik eqiterinermut ilaasut.

Immikkoortut eqiteriffiusut

1: Tuujuup aamma Blok P-p eqqaa, 2: Blok 1-10-p allanngortinnerat, 3: Millionæri Barakki, 4: Kujallerpaat, 5: Innavinguaq, 6: Quassunnguup annertusarnera, 7: Inussussuaq, 8: Imaqarfiup eqqaata allanngortinneqarnera, 9: Telemut immikkoortoq, 10: Issortarfiup annertusarnera, 11: Qasigiannnguit annertusarnera (ullumikkut umiatsialiviusoq), 12: Nigerleq Kujalleq annertusaaneq, 13: Nuussuup uummaarissarneqarnera, 14: Mannguata annertusarnera.

Imaneq

Illoqarfiup Pilersaarusiorneranut Immikkoortortaqaarfik Imanerup, illoqarfiup pisuinnartarfiata, qanoq isikkoqarnissaanut siunnersuusiopq.

Imaneq Designmanual 2011+ tassaavoq qanoq isikkoqarnissamik siunnersuusiornissamut atortorissaarut, siunissami pisinartarfiup qanoq isikkoqarnissaanut atortoq. Designmanualimik siunertaavoq illoqarfiup immikkuullarissusianik misigisaqarnerusarnissap anguniarneqarnissaa illoqarfiup aqquernisa aamma katerittarfiillu isikkuisigut kusassarneqarnerisigut. Illoqarfiup isikkumigut ilisarnaateqarnissaa pilersinneqassaaq, taamaaliornikkut Nuup oqaluttuarisaanermi aamma kulturikkut aamma illoqarfiup pingaarnersaatut pitsaaqutaanik saqquminerulersinneqassallutik.

Immikkoortoq tamanna immikkoortukkuutaarpoq, isumassarsiaavorlu Kommuneqarfik Sermersuup Illoqarfiup Pilersaarusiorneranut Immikkoortortaqarfik immikkoortukkuutaanut illoqarfiup avataaneersut illussanik titartaasartut, namminersorlutik inuussutissarsiortut aamma eqqumiitsuliortut immikkoortukkuutaani assigiinngitsuni suliaqartussat suleqatigilluinnarlugit suliniutinut aqutsisutut inissisimassasoq.

Atortussat makku erseqqissarpai:

- Suliassap tamakkiisup pilersaarusiornera
- Atortussat pingaarnertinneqartut aamma atortussat allanngortinneranni nuunnermi toqqammavissat
- Imanerup tamarmiusup immikkoortukkuutaarnera
- Innersuussutigineqartut
- Kommunimut pilersaarummit pioreersumit aamma Imanermi juuni 2010-mi innuttaasunik peqataatitsinermi piumasarisa

Imaneq designmanual 2011+: imaneq_designmanual_dkkal.pdf

Imaneq: Etape 1: Namminersorlutik Oqartussat aamma Aantuukasik Nuuk Center #, Etape 2: Katuaq #, Etape 3: Katerittarfik Amisut #, Etape 4: Umiartortup - / Naapittarfik Aqq #, Etape 5: Grønlandsbanken Kujataa #, Etape 6: Telepost #, Etape 7: Katersortarfik #

Tujuuk aamma Blok P

Silarsuup Qeqqani//Nuup Qeqqani Tujuup aamma Blok P-p eqqaasa tamakkiisumik pilersaarusiorneqarnerannut tunngasuuvoq. Tamanna suliarineqarpoq Kalaallit Nunaata illoqarfittut pingaarnersaata innuttaasuisalu nutaanik ineriartornissamut periarfissaqarnissaannut kissaateqarnermit aallaaveqarpoq. Illoqarfiit inuit pillugit

pilersinneqartarput, aamma illoqarfiup pingaernerpaatut inissisimaffissaa tassa ataatsimuussusermik tunngavilersitsinissaq, taamatut atugarissaarnermik aamma siuariatornermik pilersitsisinnaasumik.

Ataatsimoortumik pilersaarutip taamaattumik paasiniarppaa qanoq iliornikkut Nuuk sumiiffittut, suliffittut aamma najugaqarfittut suli pitsaanerulersinnaanersoq. Pilersaarutip tamanna saqqummiunniarsaraa apeqqutillugu tamatuma angunissaanut piumasarineqartut eqqortut akiniarsaralugit. Nuup ataatsimut ineriartorneranut illoqarfiup immikkoortua qanoq inissisimasinnaava, aamma illoqarfiup immikkoortuata suut illoqarfimmut aamma illoqarfiup innuttaasuinut neqeroorutigissavai – ataatsimut?

Ataatsimoortumik pilersaarut suliarineqarpoq innuttaasut aamma soqutigisaqaqatigiit ingerlaavartumik oqaloqatigisarnerisigut aamma politikkikkut anguniakkamit aallaaveqarpoq illoqarfiup immikkoortua ineriartortinneqassasoq isikkua aamma inuit avatangiisissai aamma aningaasanik sulisunillu atorluuanikkut sanaartortitsineq immikkut qitiutinnerisigut.

Ataatsimoortumik pilersaarut tunuliaqutaralugu piffissami aggersumi tamatuminnga illoqarfiup immikkoortuanik pilersaarut suliarineqassaaq. Pilersaarutip nunap isikkuanik aamma inuit aneersuarterfiinik qitiutitsiniarpoq immikkuualuttunngorlugit illoqarfiup immikkoortortaanik alliertortitsinermik pilersaaruteqartutut. Pilersaarut nunap qanoq isikkoqarnissaanut siunnersuummik ilaqassaaq, illoqarfiup immikkoortortaata alliertortinnerani arlalinnik nukissiuutitigut aamma avatangiisit pillugit anguniakkanik kiisalu inuit aneersuarterfiinik pilersaarummut siunnersuummik ilaqassalluni.

Aaqqissugaanikkut pilersaarut // Tuujuk aamma Blok-P: strukturplan_tuujukogblok_p_dk_kal.pdf

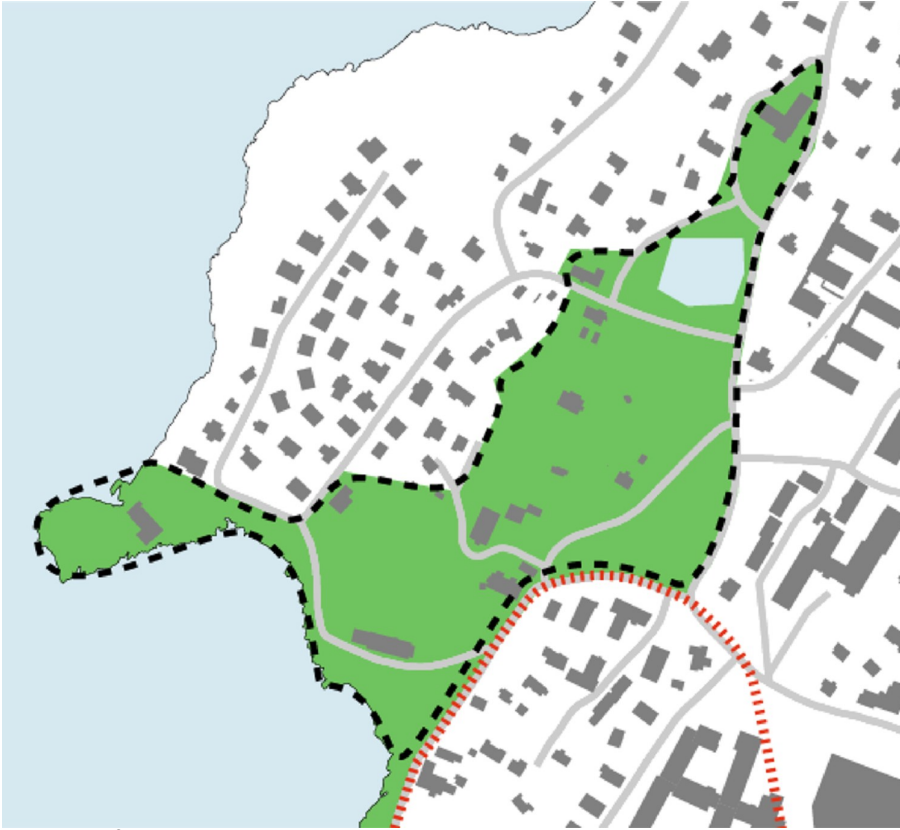
Nunarsuup Qeqqani /Nuup Qeqqani takutinnera

Kommuneqarfiup piffissami aggersumi Aneersuarfik Aqqalukp qorsooqinnersaqarfittut orniguttarfissatut ineriartortinnissaanik suliaqassaaq. Tamanna Imanerup aamma Nuutoqqap akornanni kulturikkut attaveqaataassaaq pingaaruteqartoq, ilinniartitaanerup, kulturikkut aamma allaffissornikkut suliaqarnerup akornanni pingaaruteqartoq, aamma ilutigalugu pingaartuuvoq timersornikkut aamma sunngiffimmi aqqissuussinermi aallaaviusussatut. Inuppasuit assigiinngitsukkuutaat tamanna ullup ukiullu ingerlaneranni piffissami assigiinngitsuni atortarpaat.

Tamatuma nutarterlugu aamma allanngortillugu parkinngortinnissaa illoqarfiup innuttaasuinit takornarianillu nuannarineqassaaq. Illoqarfiup qeqqata aamma oqaluttuarisaanermi Nuup Nuutoqqap eqqaata akornata aammattaaq ataqatigiissunngortinnissaannut maannakkut ilungersuuteqarnermut parkip ineriartortinnissaa attuumassuteqarportaaq.

Tamanna ullumikkut aqqusineerarpassuarnik, aqqusinernik aamma sulianik naammassineqanngitsunik uiernertut isikkoqartunik peqarpoq. Tamanna sumiiffittut pisulluni qimagutiinnarnermit imaluunniit biilerluni sanioqquitiinnarnermit tassaniissallunili kajungernartutut ineriartortinniaaraanni pisariaqarpoq sumiffiup tamatuma qanoq atorineqarnissaata eqqarsaatigilluarnissaa aamma nutaatut orniguffissatut aqqissuussinernullu periarfissaqarfittut ineriartortinnissaa. Ilutigalugu pingaaruteqarpoq parkip tamatuma nutaap ilusilersornissaa atorineqarnissaanut periarfissarpasuit tassani ingerlanneqartarniassammata. Parki taamaattumik ineriartortinneqassaaq soqutigisaqatigiit tassunga attuumassuteqartut suleqatigalugit.

Sammissassat ilagissavaat sumiiffiata aamma orniguffissat nunaminertat, aqqusineeqqat aamma aqqusernit qanoq isikkoqarnissaannik ilusilersuinissaaq, naasunik ikkussuinissaaq aamma qullilersornissaa, ikaartarfiit, kuserngit, issiaviit bænkit ilusilersornissaat aamma sukuutsertarfiusinnaasumik aamma imermik atorlugu eqqumiitsuliamik ilusilersuinissaaq.

Aneersuarfik Aqqaq. Titarnerup toortarsimasup takutippaa immikkoortoq ungasinnerusoq isigalugu illoqarfiup kulturimut narsaamaningortinneqassaaq.

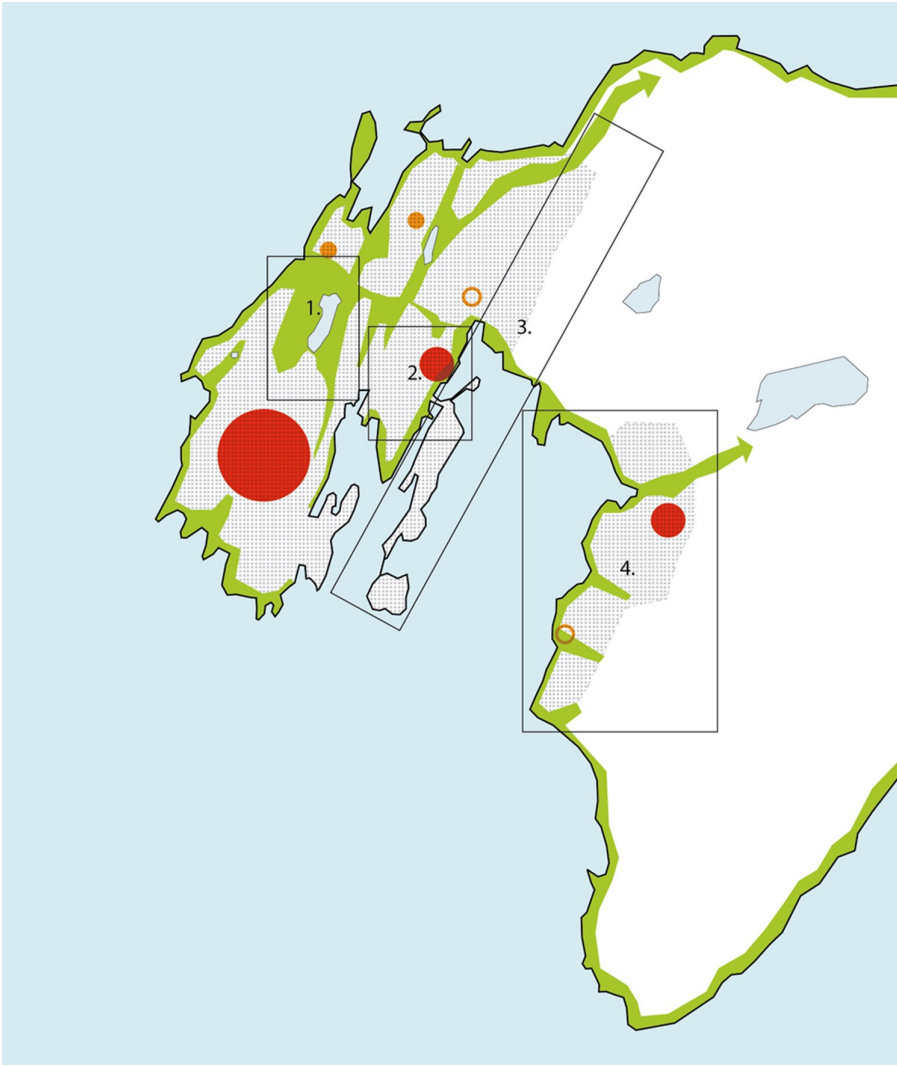
Immikkoortortat allat qitiunneqartut

Illoqarfiup immikkoortui qitiutinneqartut tassaapput nunap immikkoortui, tamaani maannakkut ineriartoriusinnaasutut oqaluuserisassaasut, aamma kommuneqarfimmit naliliiffigineqartut kommunimut pilersaarusiornissami immikkut pilersaarusiordfigineqarnissamut qitiutinnissamik pisariaqartitsisut. Illoqarfiup immikkoortui qitiutinneqartut maannakkut illoqarfioreersup eqikkarneqarneqarnissaanut ataatsimut pilersaarusiornissamit aallaaveqarpoq. Tulliuttut illoqarfiup qeqqani immikkoortortut qitiutinneqartussatut toqqagaapput:

1. Imeqarfiup eqqaa – maannakkut imeqarfiusup taamaatikkiartornera apeqqutaatillugu
2. Nuussuup 'uummaarissarneqarnera' – Qeqertanut aqqu tip pitsanngortinnissaa apeqqutaatillugu
3. Inuussutissarsiutinut attuumasoq
4. Qinngorput – maannakkut suliarineqalereerpoq
5. Sineriak sinerlugu aqqusineeraq – immikkuutaarlugu piviusunngortinneqassaaq

Piffissami aggersumi Qinngutsini suliaqarneq nanginneqassaaq. Qeqertani Atlantikkooortaatitut umiarsualiviup allineqarnissaa salliuinneqassaaq, tassa angallannermut tunngatillugu aalajangikkat allinninnissamut tamatumunnga attuumatinneqarmata Nuussuup ineriartornissaanut qitiutinneqarlutik aamma inuussutissarsiutinut annertunnut ataatsimoortitsinissamut.

Piffissaq ungasinnerulaartumut tunngatillugu imeqarfiup eqqaani sulissuteqartoqarpoq.

Illoqarfiup qeqqata avataani immikkoortut qitiutitat sisamat: 1. Imeqarfiup eqqaa, 2. Nuussuup Uummataa, 3. Inuussutissarsiorfiit ingerlaarfiat, 4. Qinggorput. Qalipaatiq qorsuup sineriak sinerlugu aqqusineeraq nalunaarpaa, aappalaartortallit illoqarfiup ilaani qiterisaqarfiit, orangertallit sumiiffimmi qiterisaqarfiit, kiisalu orange-mik ammalortortallit tassaallutik siunissami sumiiffimmi qiterisaqarfik.

Imeqarfiup eqqaa

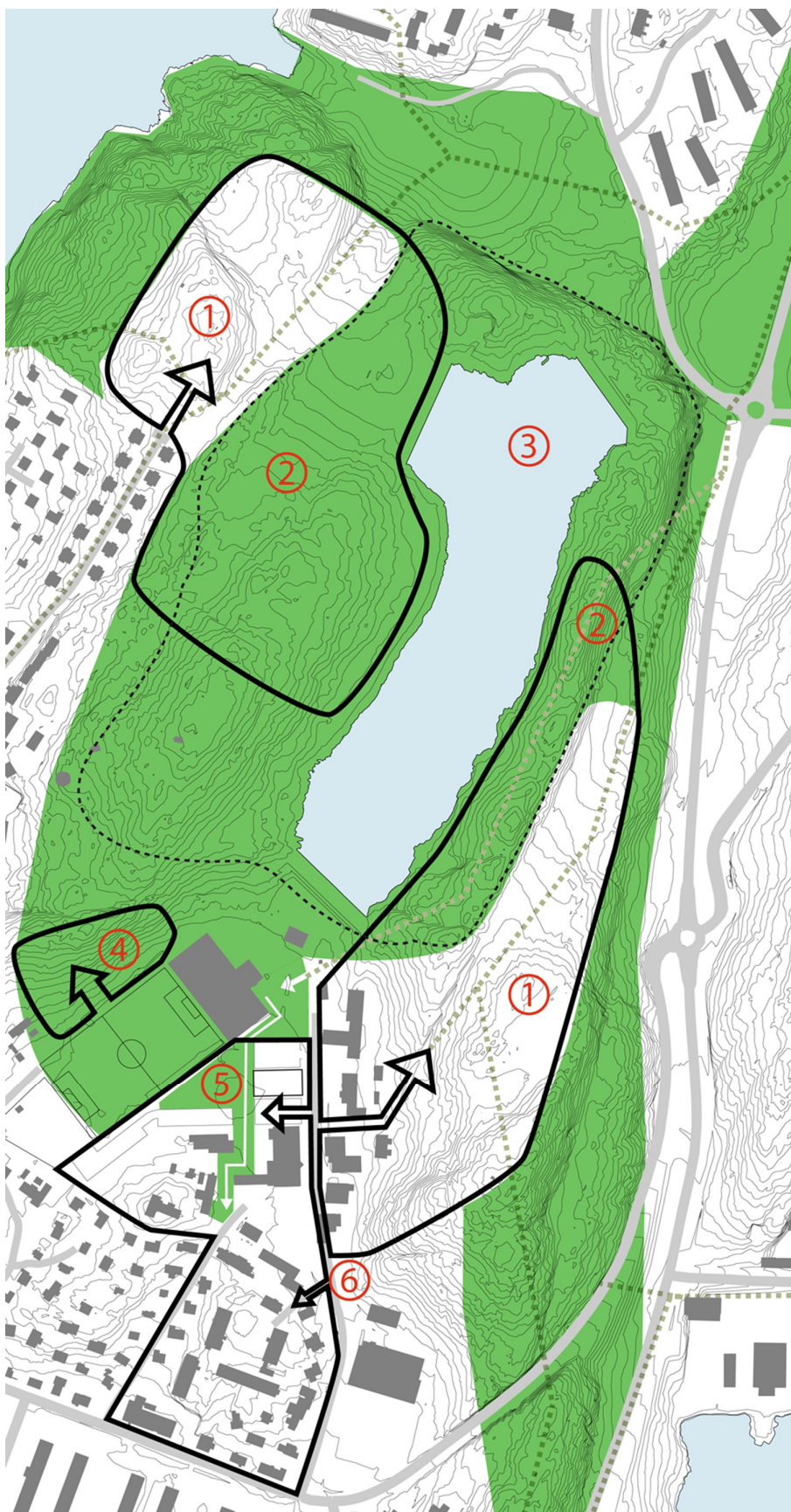
Tatsip imeqarfiup eqqaani annikitsunik illuliorfissanik immikkoortunik ineriartortitsinissaq periarfissaqarpoq, taakku ataatsimut illoqarfiup qeqqata ungasinngisaanik ineqarfittut ornginartutut pilersinneqarsinnaapput. Sumiiffiup ineriartortinneqarnissaanut piumasaqaataavoq maannakkut tatsip imeqarfiusut Nuup imermik pilersorneqarneranut ilaajunnaartinneqarnissaa.

Sumiiffik Nuummi qorsooqqittutut/sunngiffimmi orngigassatut qitiutinneqarpoq. Ilaatigut Inuussiviup eqqaani suliniutit assigiinngitsut pilersaarutigineqarpoq, tamakkununga ilaallutik illoqarfiup qeqqanut aamma seminariap eqqaanut / Nuutoqqamut aqqusinneqqanik pilersitsinissat. Taamaattumik ataatsimoortumik pilersaarusiortoqarnissaa pisariaqarpoq, taanna atorlugu suliniutit assigiinngitsut tamarmik ataqatigiissaarneqassammata. Tamakku tamaani

pilersaarutigineqartut aamma qulakkeerinnittussat orsooqqittutut/sunngiffimmi ornigassatut attaveqaatit aserorneqannginnissaannik. Tamatumani oqaatsit pingaarnertit tassaassapput eqiterunneq pitsaassusilik.

Immikkoortoq imeqarfissanut pingaarnernut marlunnut avinneqarsinnaavoq, orninneqarsinnaassallutik C. E. Jansensvejkkut aamma Kissarneqqortuunnguakkut. Illuliorfissat taakku marluk agguaqqinneqarsinnaapput tassa sumiiffiit ilaat tatsip imeqarfiup tikiqqarsinnaaffiata killingata avataaniikkamik, ilaallu killeqarfiup iluaniillutik. Sumiiffimmik ineriartortitsinissap ilaanut apeqqutaavoq imeqarfiup atorunnaarsinneqarnissaa, maannakkut pilersaarutaasut malillugu 2020-ip missaani pisussaasoq.

Imeqarfiup atorunnaarsinneqarnerata kingorna sumiiffik imeqarfiup eqqaaniittoq illoqarfiup qanittuani sunngiffimmi ornittagassatut ineriartortinneqarsinnaavoq, tamatumani qulakkeerneqassaaq sumiiffimmi illuliornerup sumiiffiup periarfigissaarneranik innarliinnginnissaa tamanna illoqarfiup eqqaa qorsooqqissutut ornigassanut ilanngunneqarniassammat.

1: illoqarfimmik ineriartortitsivik, 2: 2020-p kingorna illoqarfiup ineriartorfissaa, imeqarfiup imeqarfittut atorunnaarnerata kingorna, 3: imeqarfik – 2020-p kingorna illoqarfiup qanittuani sukisaarsarfissatut ineriartortitassaq, 4: qaqqap isiginnaartarfittut atorneqarnera, 5: Inussivimmiit Børnehjemsvejmut aqqisineeraq, 6:

Kissarneqqortuunnguup iluarsinera, toortarnertalik: 2020-p tungaanut killeqarfik, imeqarfiup imeqarfittut atorunnaarsinneqarnissaata tungaanut

Nuussuup uummaarissarneqarnera

Piffissami pilersaarusiortiusumi Nuussuup illoqarfiup immikkoortuatut nutaaliaasutut ineriartortinneqarnissaa qitiutinneqassaaq, piffissamut naleqqussakkanik inissialik, aneerrfissalik aamma sullinneqarfiusoq. Ineriartortitsinermi tamatumani qitiutinneqassaaq umiatsialiviup eqqaata aamma Pisiffiup eqqaata uummarissarneqarnissaat – sunngiffimmi susoqartarfittut aamma niuerneramik ingerlatsivittut, sammisaqarfittut uninngaartarfittullu. Nuussuup aamma umiatsialiviup imminnut ataqatigiinnerat pitsanngorsarneqassaaq aamma ataatsimoornermi iluaqutaasinnaasut atorluarneqassapput.

Sumiiffiup ineriartortinnissaanut attaveqaasersuutitigut piunasaqaatit arlaqartut naammassineqassapput. Ataatsimoortarfiup aamma umiarsualiviup (Sorlaat) akornanni aqquserngup annikillineqarnissaa imaluunniit taamaativinnissaa pisariaqarpoq. Tamatumani piunasaqaataassaaq Qeqertaniit Borgmester Anniitap Aqqusernata tungaanut ikaartarfiliornissaaq / sapusiornissaaq, taamaaliornikkut oqimaatsunik angallanneq Nuussuakkoorunnaarsillugu.

Maannangaaq pisariaqareerpoq Nuussuarmi inissiani pisortat pigisaannik amerlasuunik “uummarissaanissaaq” pilersaarutitut ilaareerpoq. “Ummaarissaaneq” illut qanoq inneri, illut akornanni qanoq inuusoqarnera aamma ineqarnermut tunngatillugu isumaginninneq qitiutillugit ingerlanneqassaaq.

Tamatuma saniatigut umiatsialiviup (Iggiaata) allineqarnissaanik periarfissaaq suliarineqarpoq aamma qiterisaqarfiup eqqaani umiatsialivik nutaaq kiisalu naluttarfiup eqqaata atorneqannginnissaa.

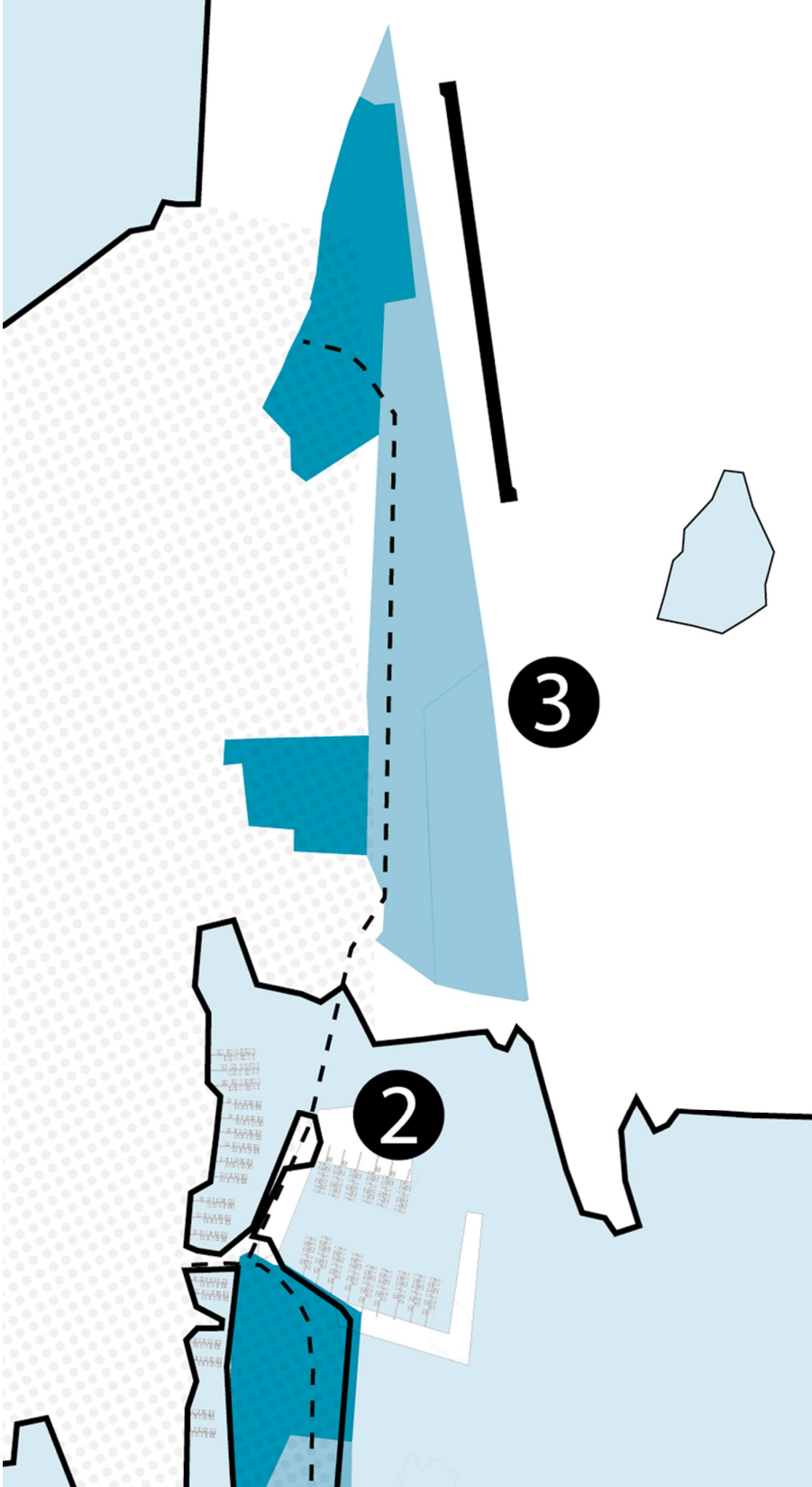
Nuussuup uummaarissarneqarnera. Orange-mik nalunaaqutsigaq: qiterisaqarfik nutaaq, tungujortumik nalunaaqutsigaq: Nuussuarmi immikkoortoq uummarissagassaq, 1: Iggiaanik alliliineq, 2: qiterisaqarfimmi umiatsialivik nutaaq, 3: Naluttarfiup Maliup eqqaani immikkoortoq sanaartorfinngitsaq

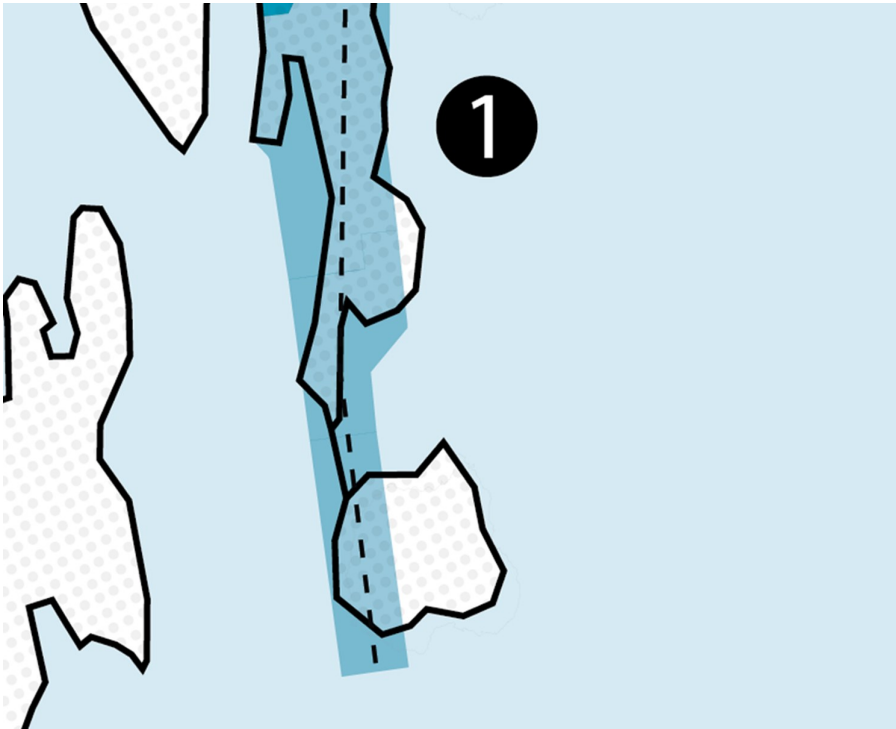
Inuusutissarsiuteqarfik

Nuuk assortorneqarsinnaangitsumik Nunatsinni inuusutissarsiornermi qitiusutut inississimavoq. Tamatumani ingammik inuusutissarsiutit annertunerusut assartuinnermut, pilersitsinnermut aamma assassornermut tunngasut eqqarsaatigalugit. Inuusutissarsiutini taakkunanani Nuup inissisimanagera tapersorsorniarlugu aamma pitsanngorsarniarlugu piffissami ingerlasumi sulissutigineqarniarpoq assartuinnermi aamma inuusutissarsiornermi qitiusoq, Qeqertani inuusutissarsiornermut umiarsualivik aamma maannakkut suliffeqarfiit inissisimaffiat Pukuffik aallaavigalugit.

Sumiiffik tamanna tamatuma kingorna – inuusutissarsiornermi tunngavik – tassaassaaq Qeqertani inuusutissarsiornermut umiarsualivik, ikuallaavik nutaaq aammattaaq suliffeqarfiit inissisimaffiat Pukuffik. Tamatumunnga atatillugu pingaaruteqarpoq inuusutissarsiutillit sumiiffiannut nutaamut attaveqaasersuutit

annertusarneqarnissaat, taamaaliornikkut inuussutissarsiutinut tunngatillugu angallaneq umiarsualivimmut tamaangaanniillu pitsaanerpaamik ingerlasinnaassammat. Taamaattumik sulissutigineqarniarpoq Qeqertarniit Sarfaarsuarnut ikaartarfilionnissaq aamma inuussutissarsiuteqarfimmut atatillugu nutaamik aqqusiortoqarnissaa sulissutigineqarniarpoq. Suliffimmiit angerlarnissamut angallaneq pitsanngortinniarlugu Sarfanguani sullorsuaq allineqarniarpoq.

Inuussutissarsiuq

- 1: Umiarsualivik nutaaq aamma umiarsualivimmut attuumassuteqartunik inuussutissarsiuqarfiit
- 2: Nutaamik ikaartarfiliorneq/sapusiorneq kiisalu Iggiaanik alliliineq
- 3: Inuussutissarsiuqarfioreersup allinera.

Qinngorput

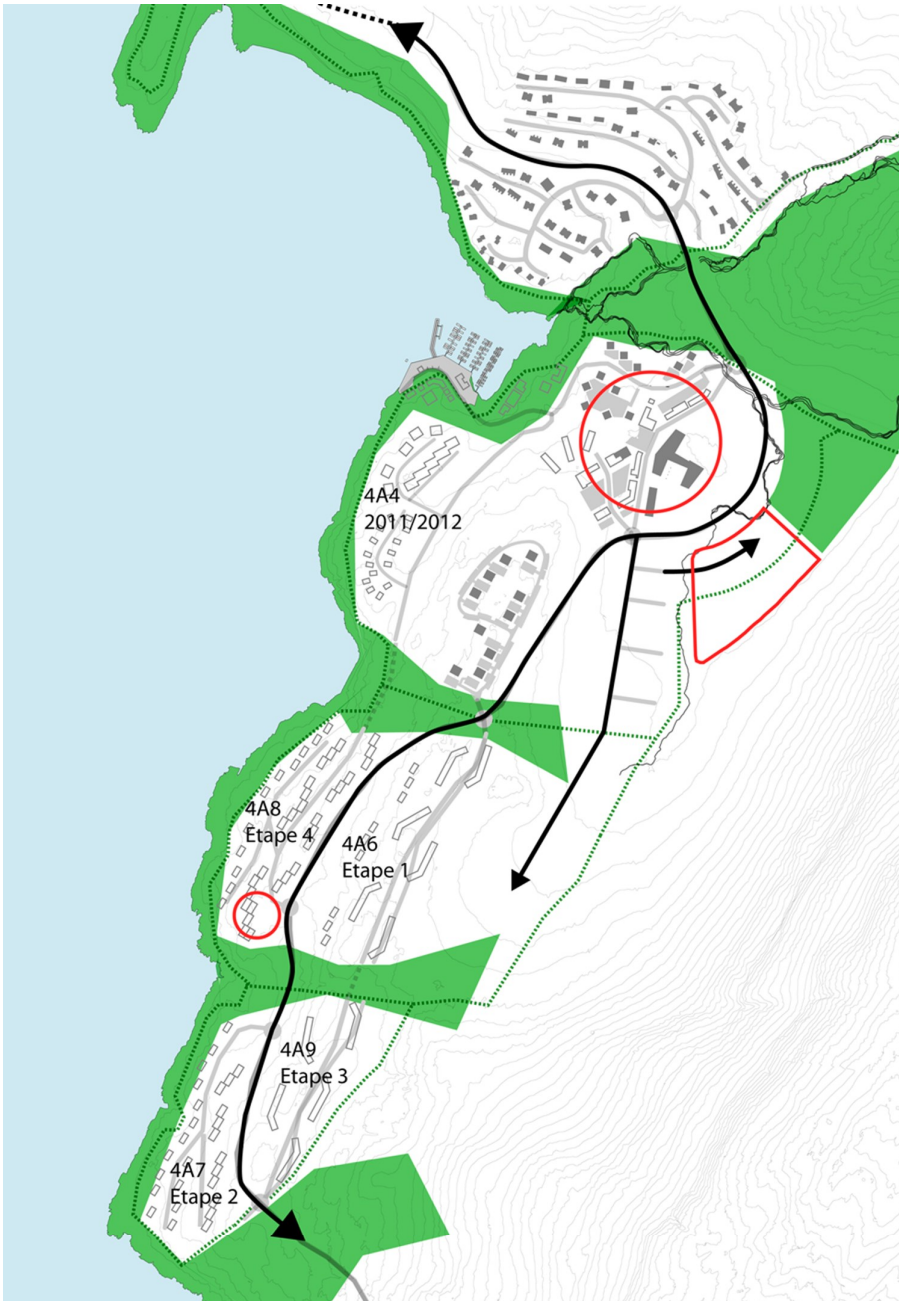
Qinngutta alliertortinneqarnera ukiuni arlaqalereersuni ingerlanneqarpoq - Nuummi illoqarfiup immikkoortua nutaanerpaaq. Sanaartukkat siulliit 2000-mi illussanik titartaasartut unammitinneqarnerat tunngavigalugu aallartinneqarput, ukiullu marluk kingulliit ingerlanerini umiatsialiviup kujataata tungaaniittut immikkoortut siulliit piviusunnigortinneqarput. Maannakkut illoqarfiup immikkoortuanut ingerlalluartumut tunngavissat pilersinneqareerput. Illut arlallit sananeqarput, atuarfik nutaaq ammarneqarput aamma pisiniaarfiit tamaani pigineqalerlutik.

Qinngutta Nuummi illoqarfiup immikkoortortaatus ataatsimoortut nutaanerpaatus ineriartortinneqarnissaa qitiutinneqarniarpoq aamma illoqarfiup alliertortinneqarnerat piffissami taanna kisimiissaaq. Piffissami aggersumi illoqarfiup immikkoortua kujammut aqquserngup nutaap, maannakkut sananeqartup, eqqaatigut tulleriaakkanik alliertortinneqassaaq. Umiatsialiviup kujataani sumiiffiit sanaartorfigineqarneranni sumiiffiup nunataa assigiinngiaartoq piunnartinneqassaaq sanaartorfiit aamma nuna atorneqanngitsoq akuleriiaarlugit. Nunami atorneqanngitsumi aqqusineeqatigut tamanna ataatsimoortinneqassaaq. Sanaartukkat ataatsimut isigalugit imminnut qanissapput quleriiaat marlunniit arfinilinnut assigiinngiaassallutik.

Illoqarfimmi angallatinut inissat suli piunaneqarnerat annertuvoq, tamatumunngalu atugassatut atuarfiup nutaap

qaqqallu akornanniitqoq narsaamaneq assut tulluurtuuvuq. Taamaattumik piffissami aggersumi tassani angallatinut ataatsimoortumik inissiiffissap piareersarneqassaaq, angallatit umiatsialivimmiit siunissami angallatit nuannaariartaatit talittarfissaatut ineriartortinneqartussamiit ingerlanneqarsinnaallutik.

Naatsorsuutigineqarpoq illoqarfiup immikkoortua tamanna 2017-imi sanaartorfigalugu naammassinissaa, inissianut atorineqartut kujammut nuummut siammarsimassallutik. Piffissaq tamanna tikiqqarpat illoqarfiup ineriartornissaanut pilersaarut tunngavigalugu aalajangerneqarsinnaassaaq, aqqusineq Siorarsiorfimmuut nanginneqassanersoq taassuma ilaa sullorsualialaralugu.

Qinggorput: Aappalaartumik sinilik: qiterisaqarfik, qasertoq taartoq: sanaartukkat, qernertumik sinilik: sanaartugassat napparneqanngitsut, aappalaartumik toortarnernik sinilik: qaqqaq qarajarlugu haliliassatut /umiatsialivissatut siunnersuut

4A6 – Etape 1: 2013-2014

4A7 – Etape 2: 2014-2015

4A9 – Etape 3: 2015-2016

4A8 – Etape 4: 2016-2017

Sineriak sinerlugu aqqusineeraq

Sineriak sinerlugu aqqusineeraq sineriak sinerlugu ingerlavoq taamaalilluni Nuup sineriaa assigiinngiaartoq, imap allanngorarnera aamma akimut isigaluni Nuup nunatai isiginnaarlugit misigisaqartoqarsinnaalluni.

Siunertarineqarpoq Nuummi innuttaasut aamma tikeraat sineriak sinerlugu pisullutik ingerlasinnaanissaa illuliorfigeqqusaanngitsut aqqusaaqattaarlugit.

Taamaattorli sineriak sinerlugu aqqut allatut ajornartumik immikkoortut ilaanni kipisassaaq, sinerissamut qanittumi sanaartukkat imaluunniit umiarsualiveqarfiit matuneqarsimasut tamanna ajornartittassammassuk. Allani maannakut nunap qanoq issusiata tamanna ajornartikkaangagu pilersaarutaavoq pisuinnarnut ikaartarfioliornissat imaluunniit nunagissaanissat tamaana ingerlanissaaq ajornarunnaartinniarlugu. Sineriak sinerlugu aqqusineeraq sunngiffimmi sammisassanut aamma takornariarnissamut annertuumik periarfissiissaaq.

Aqqusineeraq immikkoortutut arlalittut suliarineqassaaq, imaluunniit pisariaqartitsinerup pileriarturnera tunngavigalugu.

Sineriak sinerlugu aqqusineerassamut immikkoortukkuutaarineq

Kapisillit

Pingaarnertut iluseq

2015-mi januaarimi Kapisilinni aalajangersimasumik najugallit 65-iupput. Nunaqarfik ukiut ingerlanerini 2003-mi 97-inik inoqarsimagaluarluni malunnartumik inukilliarforsimavoq. Inuisa akornanni meeqqat aamma inuusuttut inuussutissarsiateqarsinnaasut ikittuinnaapput. Nunaqarfimmi taamaalilluni ilaqutariit inuusuttut ikittuinnaapput utoqqaallu amerlallutik.

Inissiaqarfiit

Nunaqarfimmi najugaqavissut nutserput – annerusumik Nuummut – inissiallu sunngiffimmi illunngortinneqartarput. Nunaqarfiup inuttussutsimigut ineriartornera tunngavigalugu kommunalbestyrelsimit nalilerneqarpoq Kapisilinni nunaminertanik nutaanik inissianut siunertalinnut atugassiisoqarnissaa pisariaqanngitsoq.

Inuussutissarsiateqarfiit

Qeqertarsuatsiaanissulli inuussutissarsiutini saarullinniarneq piniarnerlu tunngaviupput, tassanissaaq aalisakkaat kinguariaateqarnerat ilaatigut aalisakkeriviup matuneranik kinguneqarpoq.

Kissaataavoq Kapisillit takornariaqarnerup iluani ornittagassatut ineriartortinnissaa. Siunnersuutigineqarpoq nunaqarfiup qeqqata qanittuani nutaamik 150 m²-it missaannik angitigisumik sanaluttarfiliortoqarnissaa, nunaqarfimmi inuit sanaluttartut massakut 5-10-t atugassaannik. Ullumikkut nunaqarfimmi mersortarfeqareerpoq. Eqqarsaataavoq sannaviup tikeraanut ammatinneqarnissaa taamaalilluni tunisassiortup pisiniallu akornanni toqqaannartumik attaveqatigiinneq pilersinneqassamat, takornariap sanalussinnaanera periarfissaalluni eqqumiitsuliortullu sulineri isiginnaarsinnaallugit.

Nunaqarfimmi aamma tunitsivimmik fabrikkeqarpoq. Talittarfiup 2 meterinik allineqarnissaa aamma kissaataavoq tunisassiorneq talittarfimmilu suliat allat inissqarluarniassammata.

Angallanneq, teknikkimut avatangiisimullu tunngasut

Nunaqarfik Nuummiit sapaatip akunnikkaartumik maj-januar umiarsuaqartarpoq.

Angallannermut periarfissat pitsaanerusut qulakkeerumallugit heliportimut nutaamut nunaminertamik inniminniisoqarpoq, sananeqarnissaa pilersaarutaanngikkaluartoq.

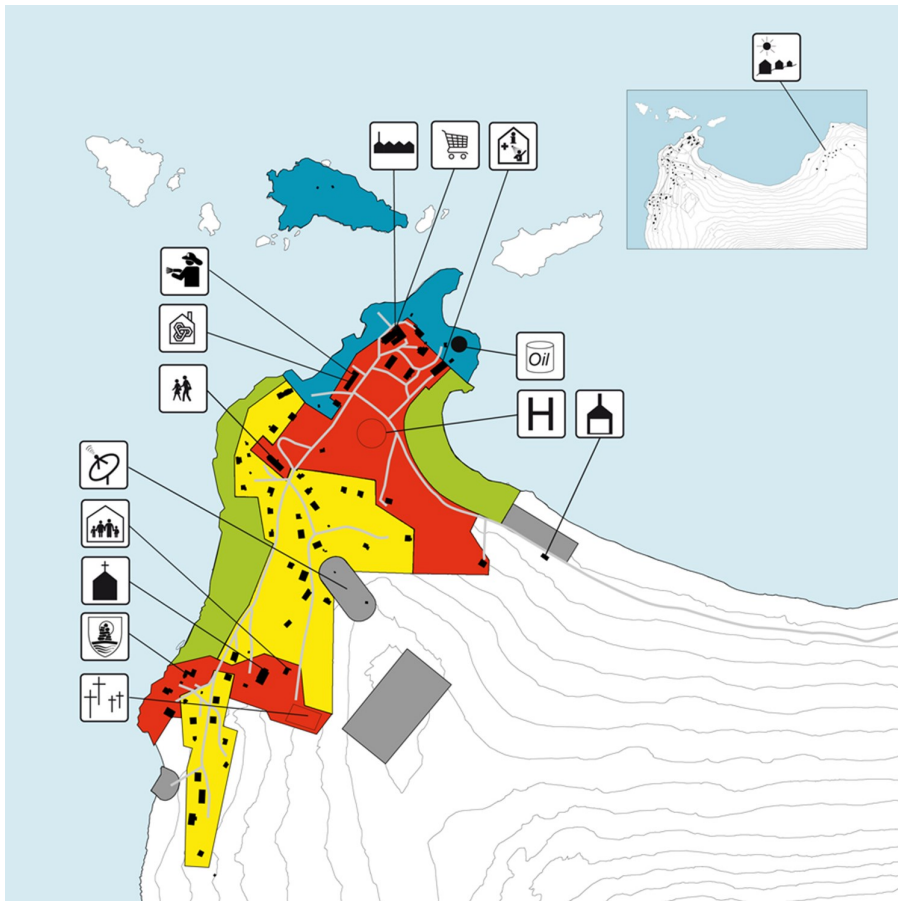
Allanngutsaaliugassatut soqutigisat

Allanngutsaaliugassatut soqutigisat eqqarsaatigalugit illut allanngutsaaliugassat ingitseqqusaannginneri, aamma illup illuliortaatsikkut iluseqqaavata sannaatalu ataqqineqarnissaat pillugit aalajangersaasoqarpoq.

Nunaminertat sanaartorfiunngitsut aamma nunaminertat sukisaarsaarfiusut

Kapisilinniit 1 km-it missaanik kangisinnerusumi Nuussuaq inissisimavoq, sunngiffimmi illuaraqarfiusoq. Nunaannarmut pilersaarummi nr. 2-mi, Nuup Kommuneani illuaqqat, nunaminertap sunngiffimmut tunngasunut ukioq naallugu najugarineqarsinnaanera periarfissaatinnagu aalajangersagaanera attatiinnarneqarpoq.

Piffissami pilersaarusiornissaaq qitiutinneqassaaq, nunaminertanut sukisaarsarfiusunut, nunaminertanut sanaartorfiunngitsunut aamma sunngiffimmi illunut aalajangersaasumik. Aamma Nuummiit Kapisilinnut qamuterammik attaveqalernissamat aalajangersaasumik, taanna pisuffittut aqqutaani uninngaarfilerlugu aamma atorneqarsinnaassaaq.

Kapisillit pingaarnertut iluseq

Qeqertarsuatsiaat

Pingaarnertut iluseq

2015-mi januaarip aallartinnerani nunaqarfimmi 200-it aalajangersimasumik najugaqarput. 2000-imiilli innuttaasut, ukioqatigiiaani assigiinngitsuni tamani, 65+ kisiisa pinnagit taamaaginnarsimasut, malunnaatilimmik ikileriarsimapput.

Inissiaqarfiit

Naatsorsuutigineqarpoq inissiat allatut ittut pisariaqartikkiartuinnarneqassasut, soorlu inissiat utoqqarnut naleqqussakkat, Qeqertarsuatsiaanilu inissianik quleriinni marlunniittunik sanasoqarnissaa kissaatigineqarpoq.

Inissiat 110-upput, taakkunannga tallimat inoqanngillat, tamannalu 5 %-iuvoq. Nunaqarfiup kujataata´tungaani inissiaqarfioreersoq tamakkerlugu sanaartorfigineqareerpat inissiaqarfissamik nutaamik atugassanngortitsisoqarpoq. Inissiaqarfissaq nutaaq kommunimut pilersaarummi matumani attatiinnarneqarpoq.

Inuussutissarsiuteqarfiit

Qeqertarsuatsiaani inuussutissarsiornikkut ileqqorineqartut malillugit saarullinniarneq piniarnerlu tunngaviupput.

Imartaani aalisarneq siusinnerusukkut annertunerusimavoq tunisassiorfiup, talittarfiup allallu nunaqarfimmi aningaasaliiffiqineqarnerinik pilersitsisumik.

Nunaqarfimmi puisit amii tunisaapput. Aamma ammit qitulisarneqarnissaannut piareersarneqartarput. Amminilli qitulisaaneq allami pisarpoq. Sannavik allilereerpoq.

Kommunalbestyrelse isumaqarpoq Qeqertarsuatsiaani suliffissaqartitsinerup annerusumik periarfissai aalisarnermut imaluunniit nunami inuussutissarsiornermik, soorlu assassukkanik ujaqqanillu pinnerasaasiornermik, tunngaveqartumik allamik ineriartortitsinikkut periarfissaqarnerusiq. Nunaqarfiullu eqqaani rubinisioneq aallarnisarneqarsinnaavoq, 80-inut suliffissaqartitsisinnaasoq.

Immikkoortut ataatsimoorussat

Atuarfik, atuagaateqarfik, meeqqerivik, oqaluffik, peqqissaasoqarfik, allakkerivik, qatserisarfik, innaallagissiorfik, kommunip allaffia, utoqqarnut najugaqarfik, il.il. Qeqertarsuatsiaani nassaassaapput.

Nunaqarfimmi meeqqat atuarianni 9. klasse tikillugu atuartoqarsinnaavoq. 10.-12 klassini atuarneq Nuummi ingerlanneqartarpoq. Meeqqanut 1.-5. klassini atuartunut paaqqinnittoqarsinnaavoq. Atuarfimmi atuagaateqarfeqarpoq. Atuarfiup (B-158) igaffia allanngortigassaavoq minihalimnillu allilernerneqarnissaa.

Nunaqarfimmi meeqqeriveqarpoq utoqqarnullu najugaqarfeqarluni.

Inuusuttut katersortarfimmi klubbartarput. Katersortarfilli aasaanerani matoqqasarpoq, taamaattumillu ininik immikkoortunik meeqqat inuusuttullu ukioq kaajallallugu katersuuffigisinnaasaannik pisariaqartitsisoqarpoq. Kommunalbestyrelsimit sunngiffimmi sammisassaqartitsinermut atugassaritinneqartut pitsanngorsarneqarnissaannik kissaatit eqqumaffiqineqarput, pilersaarusioneriusumilu katersortarfiup allilernissaa imaluunniit katersortarfimmut tapertassamik minihalimik nutaamik sulissuteqartoqassaaq.

Taseq kaajallugu, arsaattarfik, eqqaavik aamma iliveqarfik sisorartunut qullilersugaavoq.

Allanngutsaaliugassatut soqutigisat

Allanngutsaaliugassatut soqutigisat eqqarsaatigalugit illut allanngutsaaliugassat ingitseqqusaannginneri, aamma illup illuliortaatsikkut iluseqqaavata sannaatalu ataqqineqarnissaat pillugit aalajangersaasoqarpoq.

Angallanneq, teknikkimut avatangiisimullu tunngasut

Angallannerup pitsaanerulersinnissaa qulakkeerumallugu nunaminertamik heliportimut nutaamut atornerqarsinnaasumik inniminniilluni immikkoortitisisoqarpoq, taamaakkaluartoq kommunimut pilersaarusionerfiup iliuani sanasoqarnissaa pilersaarutaanngilaq.

Nunaqarfik sapaatip akunneranut ataasiarluni umiarsuaqartarpoq, ullumikkulli Qeqertarsuatsiaat aalajangersimasumik timmisartuussiviunngilaq.

Qeqertarsuatsiaat uuliatortumik inaallagissiorfeqarpoq tassungalu atasumik tankeqarfeqarluni.

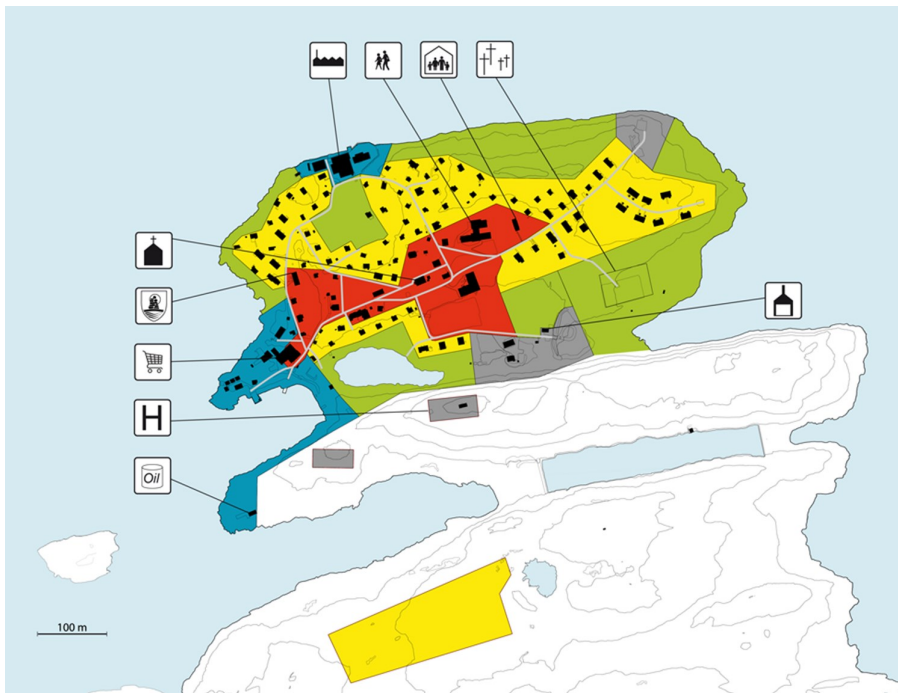
Kiassarneq inissiani ataasiakkaani annerusumik uuliamik kiassaammik pisarpoq. Taamaattorli suliffissuaq illusisimmaviillu marluk kommunimit pigineqartut Elværkimiit kissamik pilersorneqarput, tamatumalu saniatigut

kissartuq naammangikkaangat kissarsuut uuliatortumit kiassarneqartarlutik.

Qeqertarsuatsiaani imermik pilersuineq ukioq kaajallallugu nunaqarfiup kujataani imeqarfimmit pisarpoq. Imeqarfik arfineq marlunik kujasinnerusumiittumik immerneqartarpoq, naqitsivimmiillu imeq ruujorikkut qerinaveersakkakut imeqarfimmut (imertartarfiusimasumut), imertartarfinnut tallimanut ringimik attavilerlugu nunaqarfimmik imermik pilersuisumut maqinneqartarpoq. imermik siammarterineranut attaveqaatit kingorna imermik pilersuinerup annertusitinneqarnerani atorunnaassapput. Suliffeqarfiit, tunisassiorfik atuisullu ataatsiakkaat imermut toqqaannartumik attaveqarput. Imeqarfiit pillugit killeqarfiit aalajangersarneqarput.

Igitanut anartarfilerinermullu aqqissuussaqaarpoq. Igitat eqqaaviup eqqaani nunaqarfiup ikualaaviani ikualanneqartarput ingerlalluartumik. Eqqaavimmi ikualanneqarsinnaanngitsunut inissaq killeqarpoq, soorlu minguit, savimerngit, il.il. savimerngit Nuummut saviminernut eqqaavimmut ingerlateqqinneqartarput.

Anartarfiit katersorneqartarput nunaqarfiullu avannaata kangianut imaanut iginneqartarlutik. Nunaqarfimmi illunit inigineqartunit 100-nit illut 90 imeqarput kuutsitakkamik 14-iinnaat tankeqartut.

Qeqertarsuatsiaat pingaarnertut iluseq

Paamiut

Kommunip immikkoortuata kitaani kujammut sineriaani Paamiut Arsuullu kangerlua (Arsuk, Ivittuut aamma Kangilinnguit) ataatsimoortinneqarput. Paamiut 2011-mi 1.500-it missaannik inoqarpoq, Arsummi 95-it, piffissamilu Ivittuuniit Kangilinnguaniillu nuuttoqartussaavoq sakkutooqarfik Nuummut nuunneqartussaammat. Arsuuk Paamiuniit 115 kilometerinik kujasinnerusumiippoq, sumiiffiillu qimanneqartussat Arsuup kangerluaniillutik, Arsummiit 15-20

kilometerinik ungasinnerusumi.

Paamiut aamma Arsuk inuttussutsimikkut appariaateqarput, annerusumik kujammut aappaattullu Nuummut avannamullu nuuttunik pissuteqartumik, tamannalu nunap immikkoortuani Nuuk apeqqutaatinnagu assigiinngitsunut nutserneemik paasineqarsinnaavoq. Nunap immikkoortua ataatsimut isigalugu kommunitaami kinaassutsip nassaareqqinnissaa pisariaqarpoq.

Paamiut innuttami ikiliartunnginnissai pillugit imaannaanngitsumik unammilligassaqarpoq, tamannalu pilersaarusionerup ingerlanerani oqallinnermilu, illoqarfimmiit nutsertut qanoq ikilisinneqarsinnaaneri pillugit, ilanngunneqassapput. Innuttaasut amerlassusii fiiassikkut qiteqqunneranni qaffasinnerpaaffimmeeriarlutik kingorna appariartuinnarsimapput.

Paamiut illoqarfiuvoq unammilligassalik, taamaakkaluartorli isumalluarnartoqarpoq, inuusutissarsionerup takornariaqarnerullu iluani ineriartortitassat saqqumiinnartut pillugit.

Illoqarfiup ineriartortinneqarnissaa pillugu pilersaarusioneq uku aallaavigalugit pissaaq:

- Illoqarfiup qeqqanik oqaluttuarisaanermut attuumassutilimmik allanngutsaaliuineq
- Ingitserineq aamma illoqarfiup qiterpasissuanik uummarissaaneq
- Ineriartortinneqarsinnaasunik assersuutigalugu imaani suliarineqartunut nallersuunnartunngortinneqarsinnaasunik sammisaqarneq

Arsuk aamma Arsuup kangerlua Ivittuut Kangilinnguillu ilanngullugit allanngoriartorfiupput, sakkutooqarfimmiit nutsertoqarnera pissutigalugu. Kangerlummi takornariaqarnerup annerusumik ineriartortissinnaavaa periarfissaavoq, kangerlummi sumiiffiit inueruttut Arsummiit aallaaveqarluni ornittagangortinnerisigut.

Peqatigitillugu sumiiffiit inueruttut siunissami qanoq inissisimanissaat eqqarsaatigalugu paasiniarneqassapput.

Innuttaasut 2000-2011-mut agguataarnerat ineriartornerallu pillugit diagrami

X-rtalik: Kommunimi ataatsimut innuttaasunit inoqarfiup inui

Y-talik: Inoqarfiit inuttusinerat imaluunniit – procentinngorlugit ikililariaataat

Titarneq allalik: Kommunip ataatsimut inuttuseriarnera

Patajaallisaaneq periarfissallu nutaat

Paamiut 1980-ikkut qiteqqunneranni inuttunerpaajuvoq kingornalu inukilliartuinnarsimalluni. Ullumikkut illoqarfik 1.600-t missaannik inoqarpoq. Ukiuni kingullerni 10-ni illoqarfik inukillipiloorpoq, annerusumik kujammut nutsertut tullertullu Nuummut avannarpasinnerusumullu nutserneq pissutaalluni. Ataatsimut isigalugu ingerlalluaqqilernissaq, tulluusimaaruteqaleqqinnissaq kinaassuseqarnerlu unammilligassapput aamma imaani suliffissuit nutaamik illoqarfimmut periarfissaasinnaasut pitsanngorsarnissaat. Illoqarfimmik piujuartitsineq eqqarsaatigalugu ineriartortitsinissamat periusissaq unammilligassanik taakkuninnga tunngaveqarpoq.

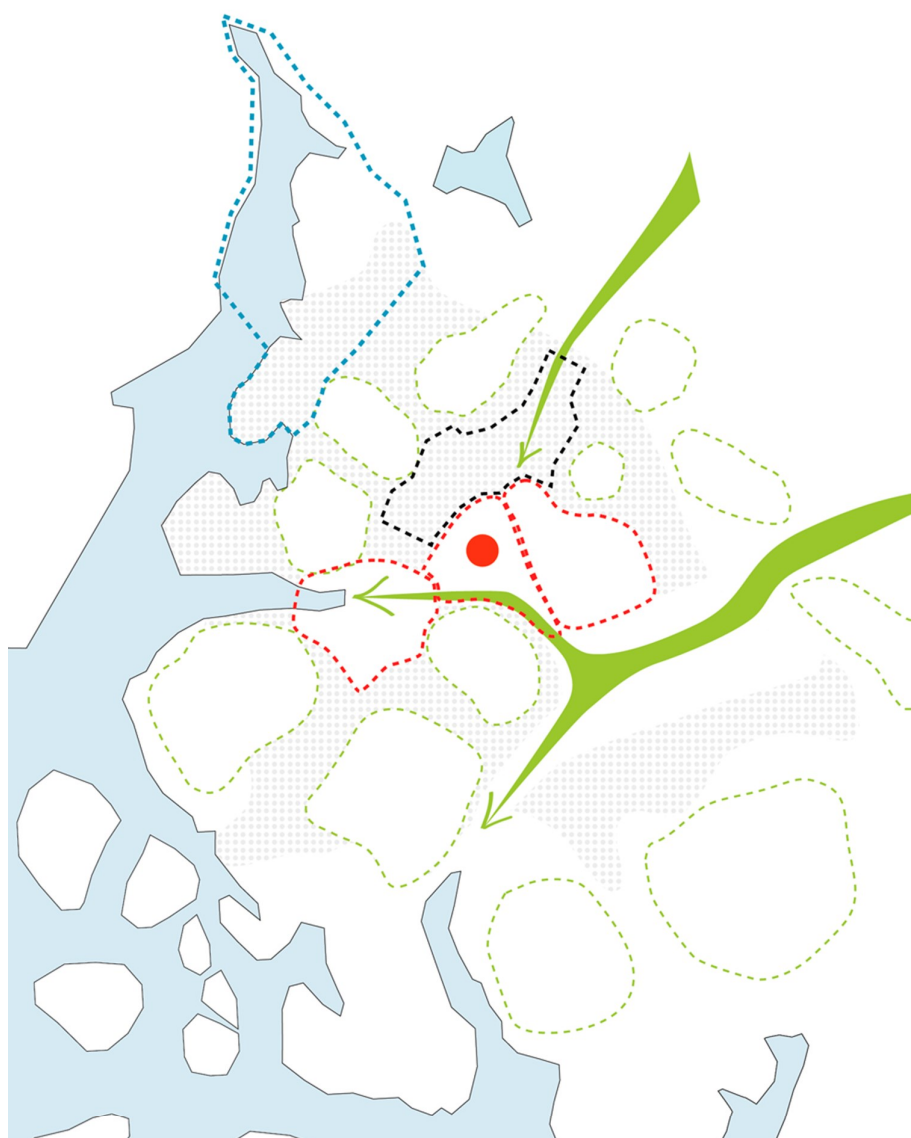
Periusissami uku ataatsimoortillugit qitiutinneqassapput:

- **Patajaallisaaneq** – annerusumik illoqarfiup ilaani iluarsaanikkut uummarissaanikkullu, inissiat inuttussutsimut naapertuuttuutikkumallugit
- **Pitsaassutaareersunik nukittorsaaneq** – kulturikkut kingornussat, immikkoortunillu allanngutsaaliuineq sukisaarsarfeqarnerlu qitiutillugit
- **Periarfissanut nutaanut upalungaarsimaneq** – umiarsualivimmi inuussutissarsiutinut periarfissanik nutaanik pilersaarusiornikkut, angallannermut tunngasut ilanngullugit

Tamanna tunngavigalugu qulequttat immikkoortullu qitiutinneqartut, pilersaarusiorfissami aggersumi ilanngunneqartussat, toqqartorneqarput.

Paamiut-eqqaalu

Pingaarnertut iluseq: Titarnerit aappalaartut: illoqarfiup immikkoortui, titarnerit tungujortut: inuussutissarsiutinut nunaminertat, titarnerit qorsuit: qaqqat qorsuit nuui, tikkuut qorsuk: nunap qorsuttaa, titarneq qernertoq:immikkoortut allanngutsaaliugassat

Pingaarnertut iluseq

Pingaarnertut aaqqissugaanermut pilersaarutit immikkoortut tulluuttuniittuni illoqarfimmut ineriartornissamullu sunniuteqarsinnaasunik assigiinngitsunik immikkoortunik aaqqissugaanernillu nassuiaatinik imaqarput.

Qiterisaqarfiit ilusaat

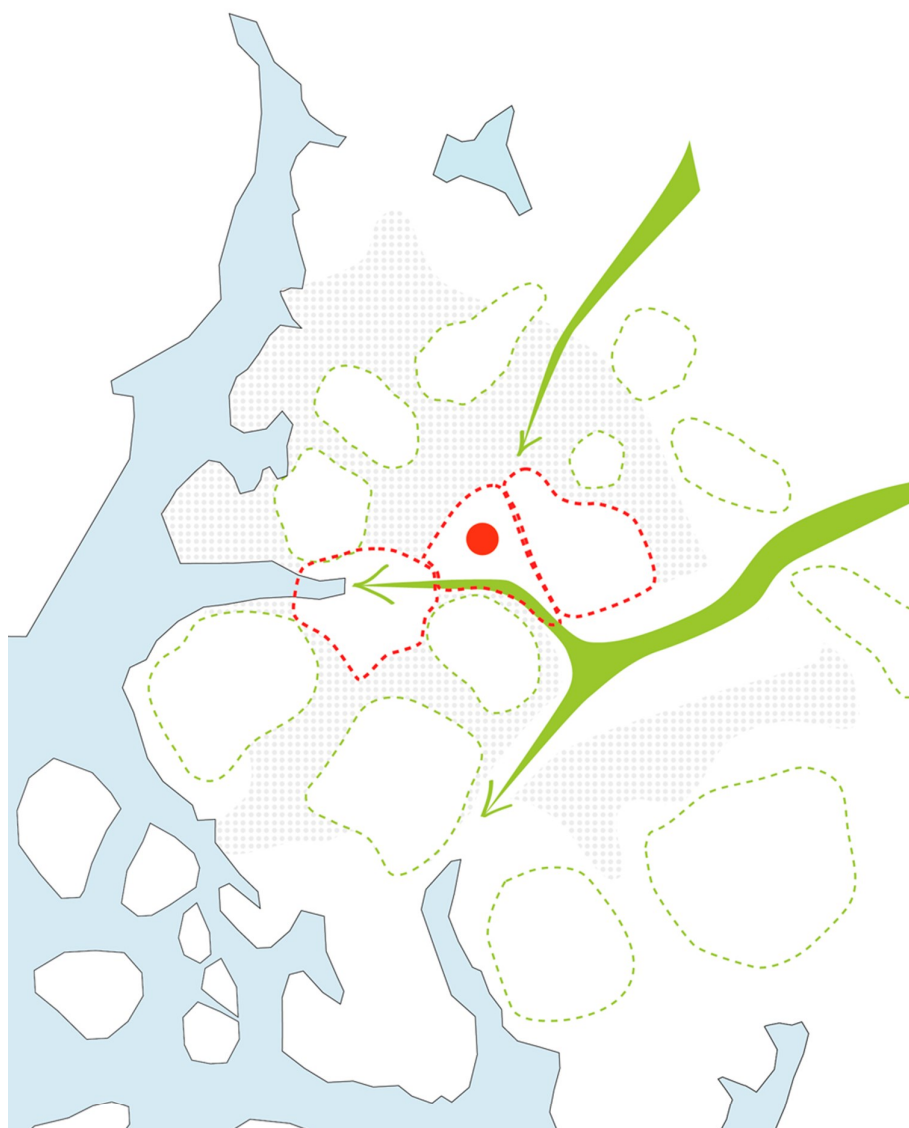
Kommunimut pilersaarutip illoqarfiup qitiusoqarfiata pioreersup qitiusoqarfiup, kommuneqarfiup suliffiinut aamma ataatsimut anguniakkanut pilersaarusiornera attatiinnarpaa.

Qitiusoqarfik umiarsualivimmiit inissiat kujataanni nunaminertanut atorneqanngitsunut isorartussuseqarpoq.

Illoqarfiup immikkoortua tamanna nunaminertanut pingasunut immikkut ilisarnaateqartunut immikkoortinneqarsinnaavoq:

- Umiarsualivitoqaaq kuup paavata eqqaanni inississimasooq tamaaniippot illoqarfimmi illut allanngutsaaliukkat amerlanersaat
- Illoqarfiup immikkoortua angisooq pisiniarfilik inissiat aamma kuup akornanni
- Kimmut illoqarfiup immikkoortua pisortat suliffeqarfiisa aamma atuarfiup eqqaa

Ataatsimut qitiusoqarfiup avataaniippoq illoqarfik tamaani qorsooqqittoqarluni aamma qaqqaqarluni illuliorfigineqanngitsunik.

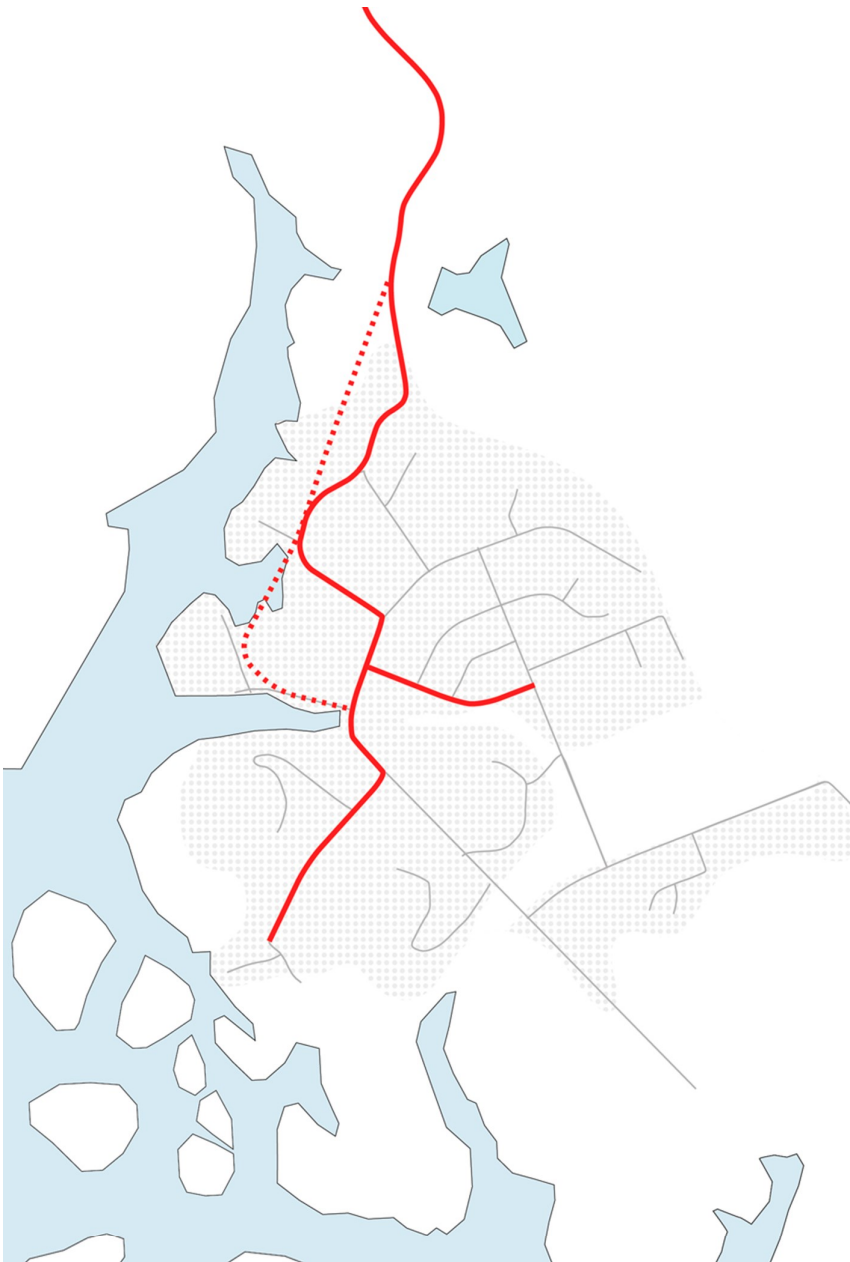

Qiterisaqarfiit ilusaa

Angallannerup ilusaa

Angallanneq eqqarsaatigalugu Paamiunut ilisarnaataavoq amerlasuut pisuinnaasarnerat aamma sikkilertuusarnerat, ilisarnaatip tamatuma piunnarnissaa kissaatigineqarpoq aamma piffissami pilersaarusrifiusussami ineriartortinneqarusulluni.

Taamaattumik umiarsulivitoqqap eqqaata angallannikkut iluarsaanneqarnissaata periarfissaqarnera piffissami pilersaarusrifiusussami misissorneqassaaq, taamatuttaaq aqquserniornissaq illoqarfiup kitaata tungaani inuussutissarsiuteqarfimmut toqqaannartumik atassuteqalernissaq misissorneqassalluni.

Angallannerup ilusaa: Titarnerit aappalaartut: aqquserngit pingaarnerit, toortarnernik aappalaartumik titarnilik: atassuteqaataasinnaasoq

Inuutissarsiutit ilusaat

Umiarsualivimmi inuussutissarsiutinik ingerlatsinissamut periarfissanik ineriartortitsineq

Maannakkut Paamiuni inuussutissarsiorneq aalisarnermik inuussutissarsiuteqarnermut annertunerusumik attuumavoq, tamannalu sulii ineriartortinneqassaaq. Pilersaarusiornermut sanilliullugu tamatuma kingunerissavaa ingerlaavartumik umiarsualivimmi periarfissaasut siullertut annertusarneqarnissaat aamma pitsaangorsarnissaat.

Siunissami inuussutissarsiornikkut periarfissat imaani uuliasiornermik ingerlatsinerit attuumapput, tassa imaani uuliamik qalluisoqarnissaannut atatillugu sullissilluni ingerlatsinerit. Misissueqqaarnermut aamma uuliamik qalluinerit atatillugu assersuutigalugu umiarsualivimmi inissat annertuut pisariaqartinneqarput, lay down areas-inik (uninngatitsiviit) taaneqartartut. Paamiuni umiarsualivimmi nunaminertanik nutaanik pilersitsinissaq periarfissaqarluarpoq soorlu assersuutigalugu kangerliumanerup nunniorneratigut. Tamatuma saniatigut soorunami aamma imaani uuliasiornermut atatillugu inuussutissarsiutinik periarfissat allat pilersinnaapput.

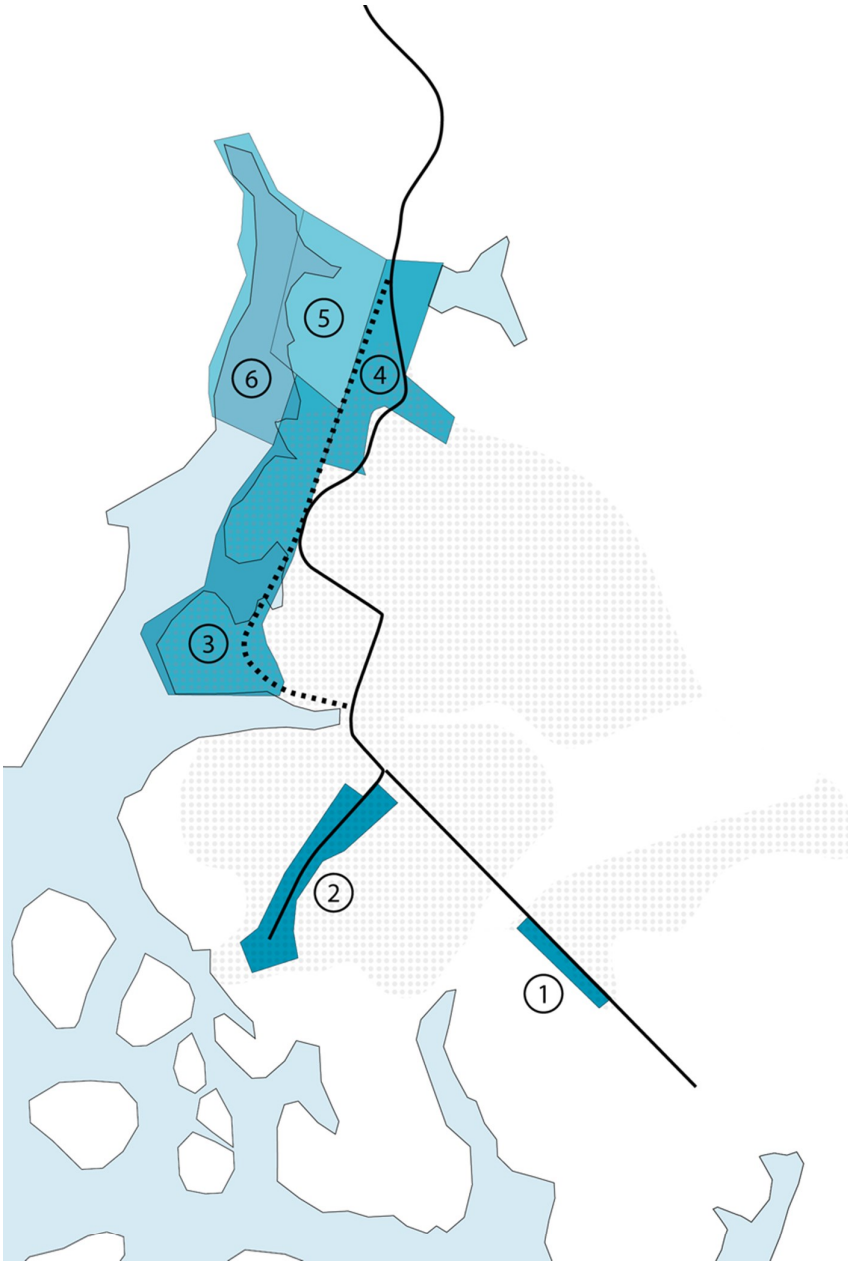
Paamiut periarfissaannut pingaaruteqarpoq imaani uuliasiorsinnaanermut peqataanissamut, ingerlatsinissamut Nuummi aamma / imaluunniit Paamiuni pilersitsinissaq qanoq ittoq aalajangerneqassanersoq.

Eqqakkanik passussinermut tunngatillugu annertuumik pisariaqartitsisoqarpoq aamma Paamiuni umiarsualivimmi eqqakkanut nutaanik ikuallaaviliorinissaq periarfissaqarluarpoq, taamaattoqarneratigut ikuallaavik eqqakkanik umiarsuarmut assartorneqartunik tigooraanissaminut periarfissaqassaaq.

Inuussutissarsiornermi ingerlatsinerit taakku maannakkut tigussaasumik periarfissaanngikkaluartut kommunip pilersaarusiorneranut atatillugu sillimaffigissallugit pingaaruteqarput tulleriaarineri aamma (siunissami periarfissatut) nunaminertanik atugassaqartitsineri.

Inuussutissarsiornermut nunap immikkoortui allat

Illoqarfimmi inuussutissarsiornermut immikkoortut allat mikinerit illoqarfiup kujasissuaniipput. Sumiiffik annertunngitsoq kujammut kitaaniippoq anartarfiit imaannik eqqaavimmut aqquserngata sinaaniilluni, sumiiffillu mikisoq alla illoqarfiup avatingajaani kujammut kitaanut inississimavoq. Kommunimut pilersaarummut atatillugu sumiiffik tamanna teknikkikkut iluarsivigineqarpoq nunaminertaq atorneqartoq annikitsumik millillugu, tamaani manna tikillugu annertusaasoqarsimanngilaq.

Titarnertit qernertut: aqquserngit pingaarnertit, qernertunik toortarlugu titarnilik: umiarsualivittaassamut aqqutissaq, tungujortoq taartoq (1-4): nunaminertat inuussutissarsiuteqarfiusut, tungujortoq qaamasoq: inuussutissarsiuteqarfissat (5-6)

Sumiiffiit eriagisassat

Illoqarfiup immikkoortuanut eriagisassanut ilaapput nunasiaqarnermi illuliat aamma kuup paavani sumiiffiit atorneqanngitsut. Illut pisoqaanerusut tamaaniittut sumi inissisimanerat tunngavigalugu aamma isikkui pingasunut illuliortarnermi ileqqunut immikkoortinneqarsinnaapput:

- Umiarsualiviup eqqaani quersuit aamma talittarfimmut attuumasut tunisassiorfiit (B-15, B-30, B-54, B-56, B-61, B-63 aamma B-68)
- Nunasiaatillit illuliaat siulliit taakkununga ilaapput handelip illuutai aamma pisiniarfik siullerpaaq kuup kujataata

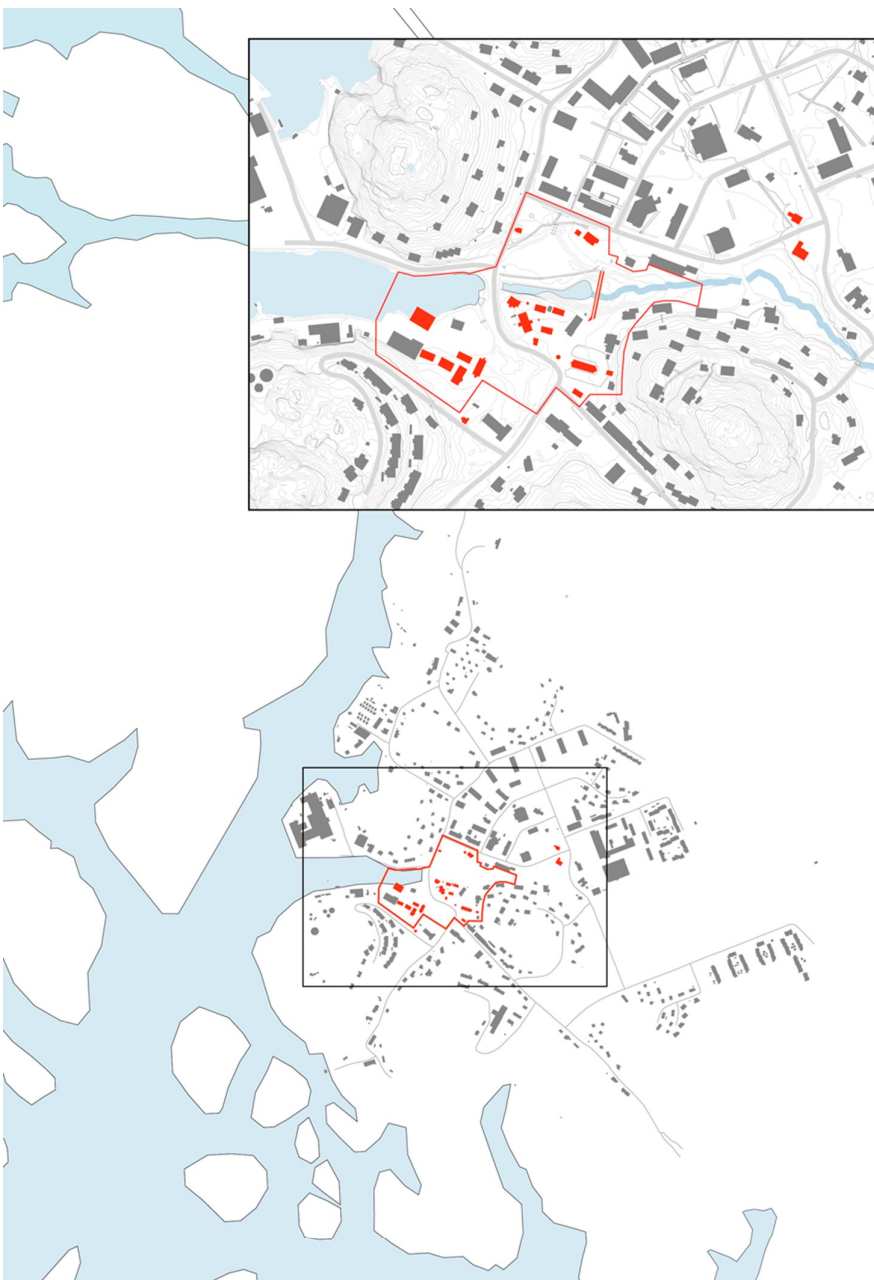
tungaani qattuninguamiittoq (B-7, B-10, B-17, B-19, B-38 aamma B-55)

- Illoqarfiup immikkoortua killinganiittoq tassaniillutik oqaluffik, ajoqersuiartortitap illua aamma palasip illua aammattaq illut ataasiakkaat nammineq sanaajusimasut (B-83, B-85, B-86, aamma B-406)

Illoqarfiup immikkoortua eriasisassaq ataatsimoortoq aammattaq piffissami pineqartumi qitiutinneqartussatut toqqarneqarpoq, immikkoortiterneqaqqillunilu suliassap tamatuma ilaatut.

Tamakku saniatigut illut ataasiakkaat eriasisassanut toqqarneqarsimasut tassaapput: B-5, B-93, B-94, B-95, B-96, B-401 aamma B-402

Illutoqqat eqqissisitassat illoqarfiullu ilai allanngutsaaliugassat: paamiut_gulebynotater_dk.pdf

Kulturikkut kingornussanik qitiutitsineq: Titarneq aappalaartoq: immikkoortoq allanngutsaaliugassaq, sanaartukkat

aappalaartut: illut allanngutsaaliugassat

Qorsooqqinnersaqarfiit ilusaat

Illoqarfimmi sunngiffimmi orninneqartartunut tunngatillugu ataatsimut pilersaarusioneq

Ataatsimoortumik sunngiffimmi orninneqartartunut tunngasumik pilersaarusiortoqassaaq, nuna kuuk sinerlugu, qarsinnerit arfineq marluk, illoqarfiup qeqqani eriagisassaq aamma illoqarfimmi illuliorfigeqqusaanngitsut sinneri ataatsimut nassuaatigineqartik nalilersorneqassallutik.

Qorsooqqinnersaqarfiit ilusaat

Immikkoortortat qitiutinneqartut

Qitiutinneqartut pingasut

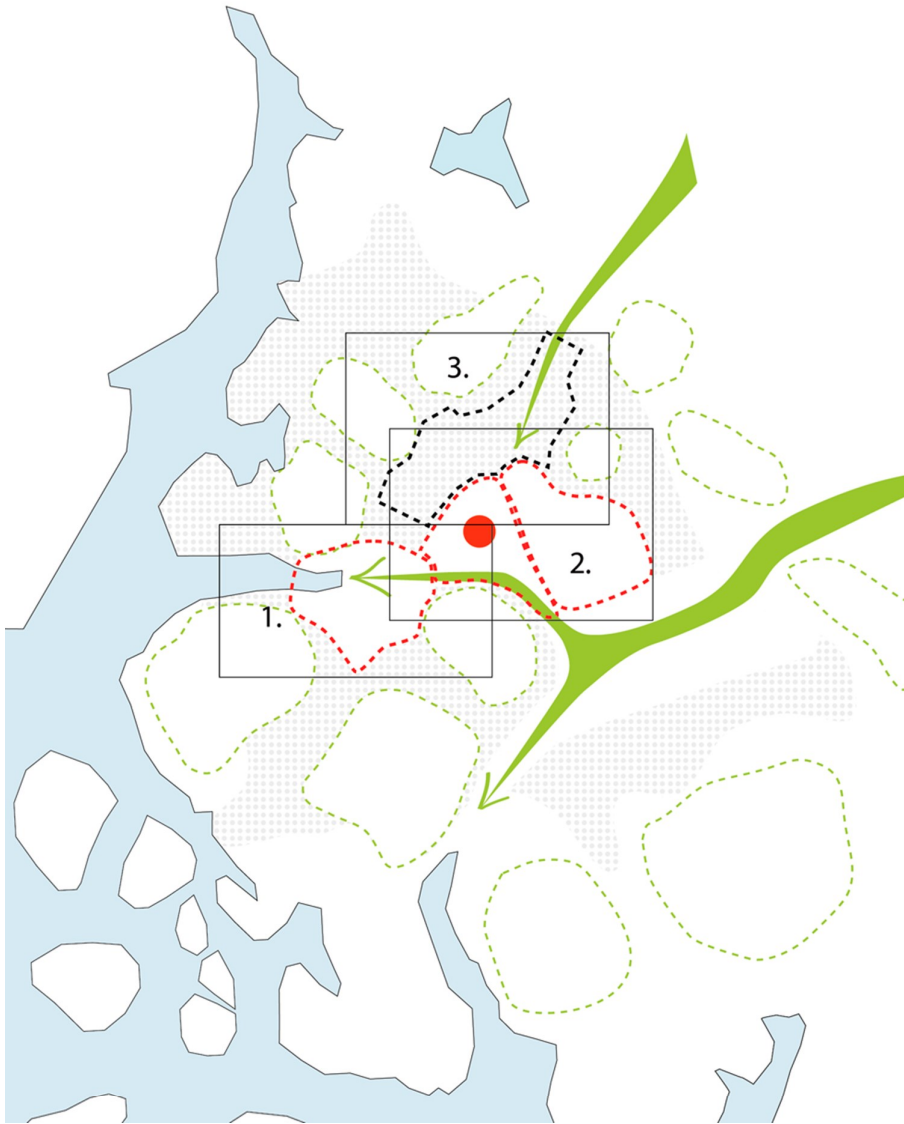
Qitiutinneqartut tassapput nunap immikkoortui aalajangersimasut, tassani ineriartortitsinissaq oqaluuserisassaneererpoq aamma kommuneqarfimmit nalilerneqarpoq kommunimut pilersaarutissami immikkut pilersaarusiornissamut qitiutitsisoqarnissaa pisariaqarluni. Qitiutinneqartut illoqarfimmut ataatsimut pilersaarusiornermut aallaaveqarput. Qitiutinneqartut makku toqqarneqarput:

- Umiarsualivitoqaaq – allanngutsaaliuineq qitiutillugu
- Ingitserineq aamma “uummarissaaneq” – inissiat eqqaat qitiutillugu.
- Illoqarfiup qeqqanik kusassaaneq

Paamiut pillugu tamakkiisumik pilersaarut

Qitiutitsiviit pingasut (Umiarsualivitoqaaq – allanngutsaaliuineq, ingitserineq “uummarissaanertullu – blokkersuit eqqaanni piffi mmik kiisalu illoqarfi up qeqqanik kusassaaneq qitiutitsisoq) ataatsimoortillugit ataatsimut pilersaarutinngortinneqassapput.

Pilersaarusiornermut siunnersuut suliarineqaleruttorpoq, Paamiunullu tamakkiisumik pilersaarummut siunnersuut politikkikkut 2014imi saqqummiunneqarluni.

Umiarsualivitoqaq

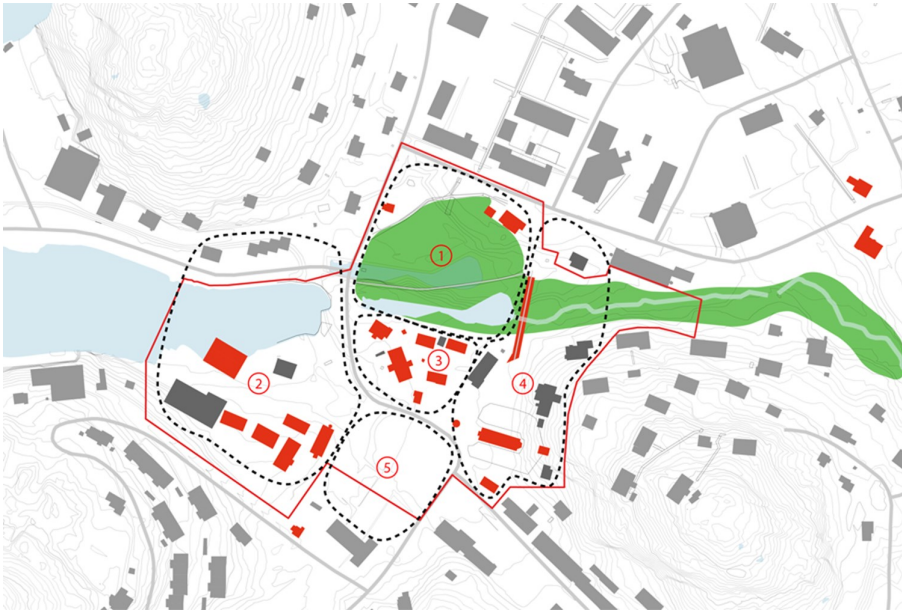
Umiarsualivimmi illut oqaluttuassartallit Paamiut oqaluttuarisaaneranut pingaaruteqarput. Oqaluttuarisaanermut tunngatillugu illoqarfiup immikkoortuata tamassuma kolonip illoqarfinngoriartorluni ineriartornera ilisarnarsitippaa. Taamaattumik suliaq mannakkut ingerlanneqartoq illoqarfiup eqqanik oqaluttuassartalimmik allanngutsaaliuineq, Umiarsualivitoqqamik aamma kuummi taassumalu paavanik ingerlateqqinneqassaaq.

Illoqarfiup qeqqata oqaluttuassartallip allanngutsaaliorneqarnissaanut oqaatsit pingaarnertit tassaapput qanga, tulluusimaarneq aamma kinaassuseq tamatumunngalu ilutigitillugu takornariaqarnermut periarfissat qitiutinneqarput.

Suliami anguniagaq pingaanusooq tassaavoq illoqarfimmi aamma ineqarfinni orniginartumik avatangiiseqarnissaq, taamaaliornikkut illoqarfiup pitsaasumik ineriartornissaa tapersorsorneqassammat, tamatumunnga ilanngullugu

Paamiuni umiarsualivitoqqap pitsanngorsarnissaanik aamma allanngutsaalineqarnissaanik kissaatigisaqarneq, taamaaliornikkut illoqarfiup oqaluttuarisaanera aamma ilisarnaataa ersersinnialugit.

Umiarsualivitoqqamik ineriartortitsinerup avatangiisit assigiinngitsut pitsanngorsassavai, soorlu umiarsualivimmi imarsionermut tunngasut, nunasiaatillit sanaartugaat, narsaamaneq, nuannattarfik aamma tamatuma eqqaani sanaartukkat.

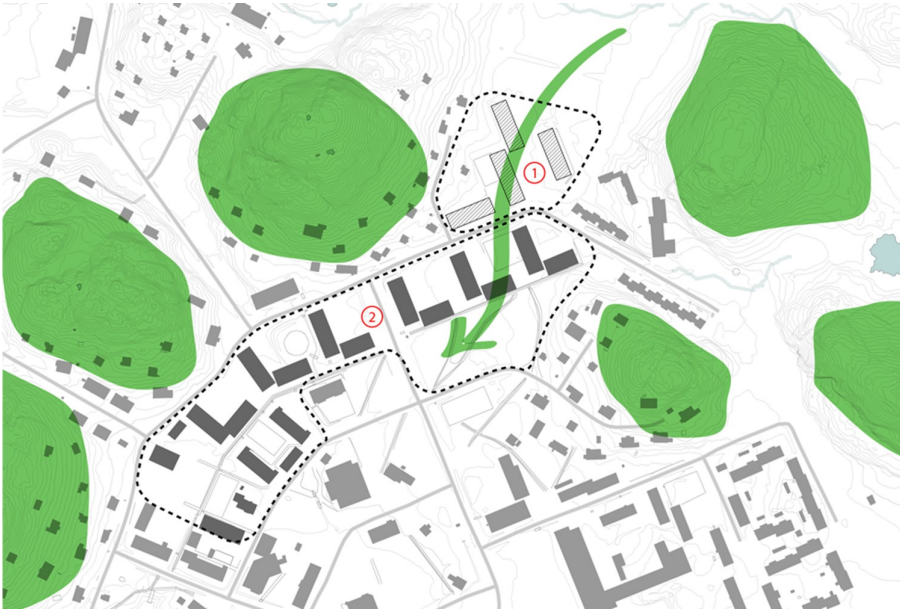
Inissianik inuummarissaaneq

Paamiuni inissiat blokksuit amerlasuut inoqanngitsut, aserfallakkiartortut illoqarfimmik aserfallakkiartortumik aamma toqqissisimannngitsumik pisariaqanngitsumik ersersitsipput. Misillitakkat takutippaat aserfallakkiartortunik aamma nungujartortunik illoqarfiit immikoortuinik ajornartorsiuteqaneq illoqarfiit ineriartornissaannut pitsaanngitsumik sunniuteqartartoq.

Kommunimut pilersaarummi siunniunneqarpoq Paamiut qeqqanni inissianik ingitserinissaq aamma inissiaqarnikkut isumaginninnermik ineriartortitsinissaq immikkut aamma annertuumik pingaartinneqartoq tamanna ingerlanneqassaaq Namminersorlutik Oqartussat suleqatigalugit aamma suliniummut Paamiut-Asasaramut ataqatigiissaarneqarluni. Pilersaarummi ilaatigut ilaapput inissianik (inoqanngitsunik) ingitserinissaq.

Pilersaarutip siunertaraa:

- Tassa illoqarfimmi tulluusimaarnerup aamma ilisarnaatip pigileqqinneqarnissaa
- Tassa angissutsini naleqquttoq pigileqqissagaa
- Tassa illoqarfiup qeqqa "inuummarissaqqinneqassasoq"
- Tassa illoqarfiup siunissami ineriartornissaanut imminut nammassinnaanerusumik pilersitsisoqarnissaa

Illoqarfiup qeqqanik kusassaaneq

Paamiuni qitiusoqarfik avannamut blokkiniq killeqarpoq, kujammut Umiarsulivitoqqamik aamma kuummik. Qitiusoqarfimmiipput pisortat suliffeqarfii kangimut atuarfik tamaani qitiulluni, tamaaniipput aamma pisiniarfiit kiisalu illut assigiinngitsut kitaanillutik. Illoqarfiup immikkoortuani tamaani nunaminertat atorineqanngitsut ilisarnaataapput.

Piffissami aggersumi illoqarfiup immikkoortuani tamarmi kusassaanissaq sulissutigineqassaaq, tamatumani allaavigineqassaaq sumiiffimmi malunnaatillit assigiinngitsut. Tamatumunnga ilutigitillugu illoqarfiup qeqqata aamma inissiat avannamut Umiarsulivitoqqamut aamma kuuk sinerlugu qorsooqqittoqarfimmut atalernissaat qitiutinneqassaaq. Sulinermi qitiutinneqarniarput nunaminertat aneersuarterfiit pitsanngorsarnissaat aamma tamatuma aqquteqarnerata pitsanngorsarneqarnissaa.

Arsuk

Arsuk Arsuup kangerluata paavani Paamiuniit 100 km-it missiliorlugit kujasitsigisumi inissisimavoq. Nunaqarfik amitsumi manissumilu sinerissap kujammut sammisuani inissisimavoq. Kuunnaat nunaqarfiup ungataani avannamut aamma avannamut kimmuq sammilluni ippoq, nunaqarfiullu kangiani imeqarfeqarluni.

Pingaarnertut iluseq

Inissiaqarfiit

2015-mi 95-nik inoqarpoq ukiorlu 2000-imiit 100-inik inukilliariarluni. Ikileriatigineqartut arfineq-marlunniit qummut ikioqarput. Nunaqarfimmi 115-it missaannik inissiaqarpoq taakkunanga 20-t missai inoqaratik. Taamaattumik piffissami allilerisoqarnissaa pisariaqanngitsoq nalilerneqarpoq.

Immikkoortut ataatsimoorussat

Nunaqarfiup qiterpasissua siunertanut ataatsimoorussanut atugassanngortitaavoq, tamaaniippullu ilaatigut illu sullissivik, nunaqarfiup aturfia kiisalu klubbi sunngiffimmullu aqqissugaq illumut nutaamut nuunneqartussatut pilersaarutaasoq.

Inuussutissarsiuteqarfiit

Inuussutissarsiuteqarfiusut sineriak sinerlugu inissisimapput tamaaniillutillu fabrikki tunitsivik, umiatsianut sannaviit arlallit kiisalu kommunip sanaartornermut suliffeqarfia.

Nunaqarfiup ineriartorfissatuaa aamma amitsumiippoq sinerissap kangimut sammisuani, nunaminertarlu taanna kommunimut pilersaarummi siusinnerusumi pilersaarusioreerpoq. Nunaminertat atugassiissutigineqartut nunaqarfiup umiarsualiviata, inuussutissarsiorfiisa ataatsimoorussallu allilerneqarsinnaanerit atugassiissutigineqarput. Ataatsimut isigalugit nunaqarfimmi ineriartorfissatut periarfissat naammattutut nalilerneqarpoq, assersuutigalugu immikkoortup takornariaqarnerup iluani ineriartortikkumaneqarneranik anguniakkat eqqarsaatigalugit.

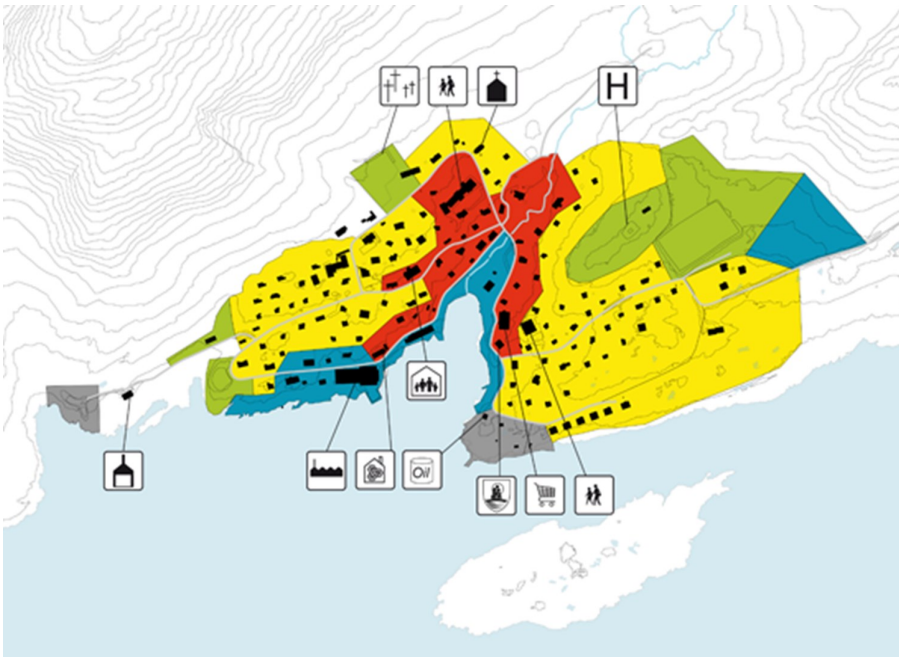
Nunaminertat ataatsimoorussat sanaartorfiunngitsut aamma iliveqarfiit

Nunaminertat ataatsimoorussat tassaapput nunaqarfiup avannamut kangiani nunaminertat sukisaarsarfiusut sanaartorfiunngitsullu, tamaani timersornermut nunaminertaqarpoq timersortarfiliortoqarsinnaanera periarfissaalluni. Iliveqarfik nunaqarfiup avannamut kangiani inissisimavoq nunaminertami ataatsimoorussaqaqarfiusumi sanaartorfiunngitsumilu taamaalillunilu allilerneqarsinnaanera periarfissaqarluni.

Angallannermut, teknikkimut avatangiisimullu tunngasut

Ullumikkut nunaqarfiup igitat avatangiisimut ulorianaateqarsinnaasut suliarissallugit naammattumik atortussaqaqngilaq.

Heliport nunaqarfiup 1,5 kilometerit missaannik kangimut ungasitsigisumi inissisimavoq.

Pingaarnertut iluseq - Arsuq

Arsuup kangerlua

Piffissami aggersumi immikkoortup nutaamik inissinnera aalajangiiffigineqassaaq, takornariaqarneq tamatumani annertunerusumik apeqqutaasinnaalluni. Immikkoortumi takornariaqarnerup ataatsimoortumik pilersaarusioneqarnissaani pingaaruteqarpoq immikkoortup atorneqarnerulernera qanoq aaqqinneqassanersoq isummerfigissallugu illersugassatut soqutigisanik innarliinani.

Ivittut aamma Kangilinnguit nuunneqarnerata kinguneranik immikkoortunut pilersaarusioneqarnerat allangortinneqarpoq. Siullermik kommunimut pilersaarutikkut matumuuna, siusinnerusukku immikkoortut tamarmik A-E-mut inissisimasut massakku immikkoortut L-it inissinneqarmata. Sumiiffiit ilaannik allatut atuisinnaanermut tiguseqqittoqassappat tamanna aatsaat pisinnaavoq immikkoortumi takornariaqarnerup ineriartortinneqarnissaanut tamatuma qanoq kinguneqarnissaa isummerfigineqareerpat.

Immikkoortut Arsuup avataaniittut, Kangilinnguit Ivittuullu, kommunimut pilersaarummi sanaartorfiunngitsutut toqqarneqartut:

- Kommunimi pilersaarummi immikkoortut najugaqarfinniit 5 kilometerinik ungasissusillit immikkoortut atorneqanngitsutut toqqarneqarput (immikkoortup ilaa O1). Immikkoortut atorneqanngitsut ilisarnaatigivaat immikkoortut innarlerneqaratik imaluunniit innarlerneqarpiaratik atugassanngortinneqarnerat, sanaartorfiunatik atortoqaratillu
- Immikkoortut allat inuilaqarfittut toqqarneqarput (immikkoortup ilaa O2)
- Immikkoortut annertunerusut ivigartortitsivissatut atugassanngortinneqartut aamma savaateqarfinnut ataasiakkaanut allanullu ungasinnerusumi inissisimasut sanaartorfiusussaangitsutut toqqagaapput

Aamma Arsuup eqqaani ataasiakkaanik savaateqarfeqarpoq immikkut immikkoortut ilaattut toqqarneqanngitsuni.

Kangerluup ornittagassanngorlugu ineriartortinnera

Kulturikkut oqaluttuarisaaneq sumiiffimmut pingaarutilik

Arsuup kangerlua takornariaqarneq ilisimatusarnerlu eqqarsaatigalugit soqutiginaatiliuvoq. Kangerluk nunatamigut immikkuullarissuteqarpoq sallertut assersuutitut Ikkami talut assersuutigalugit. Uumasoaqarluarpoq naggorissuulluni timmiarpassuaqarlunilu umimmaqarpoq. Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaanera tamaat eqqarsaatigalugu nunaqarfikorpasuaqarpoq – siulitta inuit, qallunaatsiaallu nunaqarfikorpasuiit amerikamiut sakkutooqarfiinut kiisalu Ivittuut Kalaallit Nunaannilu sakkutooqarfik tamaaniillutik. Tamanna ataatsimut isigalugu pinngortitamik kulturikkullu misigisassanik assigiinngitsorpasuaarnik tunniussassaqaqarpoq, kangerlullu kulturikkut oqaluttuarisaanikkut sumiiffimuinnaq pinnani pingaaruteqartuuvoq.

Immikkortumi tamarmi periarfissat misissorneqassaput sumiiffimmiittullu, soorlu Ivittuuni aatsitassanik paaanermi aatsitassanullu katersugaasivik suleqatigalugit, aqqissuuteqqissaarneqassaput. Arsuup immikkoortumi takornariaqarnermut aallaaviunissaa eqqarsaataavoq – kangerlummi sulianut aamma nunap immikkoortuani tamaani sakkortuunut takornariaqarnermut aallaavittut, aammattaaq Ivittuuni Kangilinnguanilu illut atortullu allangutsaaliugassat ingerlaavartumik ingerlanneqarnerannut angerlarsimaffittut. Ullumikkut malunnarpoq immikkoortumi takornariat tassaasut kisimiillutik angalasut, umiarsuarmik takornariat immikkullu soqutigisaqarlutik takornariat, assersuutigalugu nuna imaluunniit timmissat immikkut eqqarsaatigalugit takornariat tamaangartarnerat.

Kangilinnguani pingaartumillu Ivittuuni illoqarpoq atortoqarlunilu Kalaallit Nunaata oqaluttuarisaaneranut pingaarutilinnik: orsugiassiorneq Kalaallit Nunaannilu sakkutooqarfik.

Ivittuut aamma Kangilinguit atorunnaarnerinut atatillugu illut atortullu sorliit kulturikkut oqaluttuarisaanermut ersiutitut allanngutsaaliugassaneri imaluunniit takornarianut unnuisarfiusinnaaneri pillugit isummertoqartariaqarpoq. Taamaattumik piffissami pilersaarusiortofissami inuussutissarsiornermut isumalioqatigiissitaq suleqatigalugu ornitassatut ineriartortitsinermi ataatsimoortumik pilersaarusiortogqassaaq takornariaqarneq ilisimatusarnerlu qitiutillugit.

Paamiut-eqqaalu

Paamiut udgør sammen med Arsukfjorden (bestående af Arsuk, Ivittuut og Grønnedal) en samlet geografi på den sydlige vestkyst. Paamiut har i 2011 omkring 1.600 indbyggere, Arsuk har 144, mens både Ivittuut og Grønnedal vil blive fraflyttet i perioden, idet basen flyttes til Nuuk. Arsuk ligger 115 kilometer syd for Paamiut, mens de fraflyttede lokaliteter ligger inde i Arsukfjorden, 15-20 kilometer fra Arsuk.

Paamiut og Arsuk har begge et faldende befolkningstal, der primært skyldes en fraflytning mod syd og sekundært en fraflytning mod Nuuk og længere mod nord, hvorfor geografien i varierende grad kan forstås som uafhængig af Nuuk. For området som helhed vil det i perioden handle om at genfinde en identitet i den nye kommune.

Paamiut har i særdeleshed en udfordring i at fastholde sit befolkningstal, og det skal indgå i den videre planlægning og diskussion, hvordan fraflytningen kan mindskes. Befolkningstallet toppede i midten af firserne og er siden faldet jævnt.

Paamiut er en by, hvor der er udfordringer, men også hvor der slås lovende takter an, og hvor der er oplagte udviklingspotentialer inden for både erhverv og turisme.

Den planlægningsmæssige udvikling af byen vil tage udgangspunkt i en kombination af:

- Bevaring af den historiske bymidte

- Sanering og revitalisering af de centrale dele af byen
- Fokus på de udviklingsmuligheder, der eksempelvis kan opdyrkes i forhold til offshoreaktiviteter

Arsuk og Arsukfjorden med Ivittuut og Grønnedal er under forandring, idet basen er under fraflytning. Fjordens primære udviklingspotentiale ligger i en turisme, der betragter hele fjordsystemet med fraflyttede lokaliteter som en samlet attraktion med Arsuk som udgangspunkt. Samtidig skal der ske en afklaring af de fraflyttede lokaliteter i forhold til, hvilken status de skal have i fremtiden.

□

Diagram over befolkningens fordeling og udvikling, 2000-2011

X-akse: Bostedets andel af kommunens samlede befolkning

Y-akse: Bostedets befolkningstilvækst eller -fald i procent

Stiplet linje: Kommunens samlede befolkningstilvækst

Paamiut-eqqaalu

Patajaallisaaneq periarfissallu nutaat

Konsolidering og nye muligheder

Kommunalbestyrelsen vil i den kommende planperiode:

- Arbejde efter en byudviklingsstrategi, der fokuserer på konsolidering, styrkelse af eksisterende kvaliteter og udvikling af nye muligheder

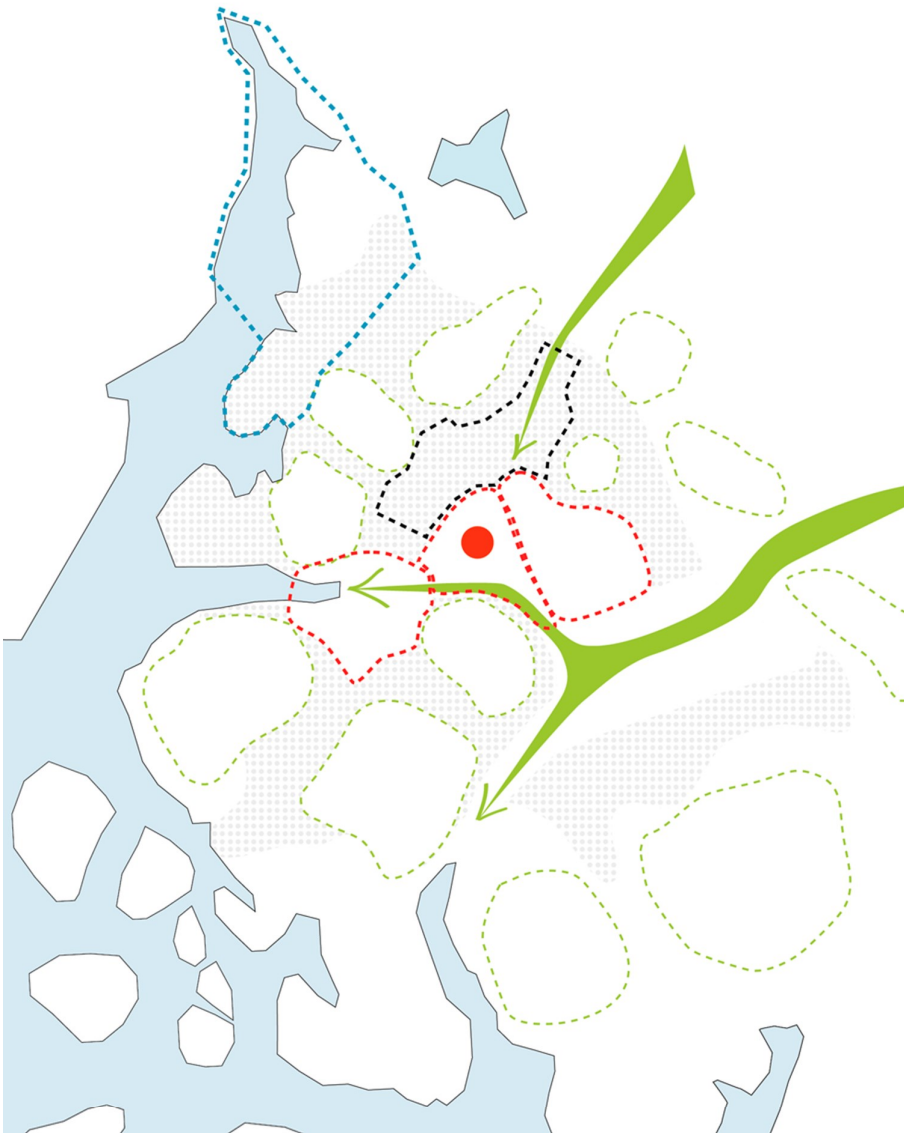
Konsolidering og nye muligheder

Paamiuts befolkningstal toppede i midten af 1980'erne og er siden faldet jævnt. I dag bor der omkring 1.600 indbyggere i byen. Byen har særligt i de sidste ti år haft et kraftigt faldende befolkningstal, der primært skyldes en fraflytning mod syd og sekundært en fraflytning mod Nuuk og længere mod nord. Samlet set er udfordringerne at genvinde en ny balance, at genfinde stoltheden og identiteten og at forberede byen på eventuelle nye muligheder i offshoreindustrien. Den bæredygtige byudviklingsstrategi er baseret på disse udfordringer.

Strategien fokuserer på en kombination af:

- **Konsolidering** – primært ved at sanere og revitalisere dele af byen for at justere boligmassen i forhold til befolkningstallet
- **Styrkelse af eksisterende kvaliteter** – gennem et fokus på kulturarv, bevaring og rekreative områder
- **Beredskab i forhold til nye muligheder** – ved at planlægge for nye erhvervs muligheder på havnen, der indtænker trafikale forhold

På baggrund af dette fokus er der udpeget en række temaer og fokusområder, der vil blive arbejdet med i den kommende planperiode.

Hovedstruktur: Røde streger: bydele, blå streger: erhvervsarealer, grønne streger: grønne fjeldtopper, grøn pil: grøn landskabskile, sort streg: bevaringsværdige områder

Ittoqqortoormiit

Ittoqqortoormiit Kangersuttuarmi inissisimavoq (Scoresby Sund). Kangersuttuaq sisamanik kooqartoq annertussuseqarpoq 38,000 km²-itut taamaasillunilu silarsuarmi kangerluit annersaraat. Ittoqqortoormiit eqqaani nuna qaqqartuujuvoq sumiiffinnilu amerlasuuni qaqqat sivingaqisut kangerluup sinaaniik aallartipput. Staunings Alper portunersaalluni 2500 meterit missaani portussuseqarpoq (Destination East Greenland).

Kangersuttuaq Tunumi kangerlunnut allanut naleqqiulluni allaavoq, aallaavia ukioq kaajallallugu imaasarmat. Nunap immikkoortuani immikkut nuna uumassuseqarnerlu ipput, tamaani immap naasui amerlasuupilussuupput (Destination East Greenland).

Ittoqqortoormiit avannaaniippoq Kalaallit Nunaanni nuna eqqissisimatitaq, nuna eqqissisimatitaq nunarsuarmi annerpaajuvoq. Nuna eqqissisimatitaq uumasorpasuaqarpoq nunarsuarmilu ilisimatuunut annertuumik pingaaruteqarluni. SIRIUS-patruljenip Danmarkip sumiiffimmi oqartussaanera nakkutigaa Nunamilu eqqissisimatitami kisiartaallutik inuupput (Destination East Greenland).

Ittoqqortoormiit Kalaallit Nunaata sinnerani inoqarfinnut naleqqiulluni avinngarusimavoq.

Illoqqortoormiut pingaarnertut iluseq

Pingaarnertut iluseq

Pingaarnertut aaqqissugaanermut pilersaarutit immikkoortut tulliuttuniittuni illoqarfimmut ineriartornissamullu sunniteqarsinnaasunik assigiinngitsunik immikkoortunik aaqqissugaanernillu nassuiaatinik imaqarput.

Ittoqqortoormiit pingaarnertut iluseq

Inissiaqarfiit

Illoqarfiup inissiaqarfii amerlanerit illoqarfiup kitaani qitiupput. Inissiat tulluurtumik illoqarfiup ataatsimoorussanut immikkoortuisa angisuut marluk akorngini inissisimapput. Inissiat ikittut kingorna avannata tungaani sananeqarput soorlu aamma qoorup kangiani inissiaqartoq.

Inuttussutsikkut aamma inuussutissarsiornikkut ineriartorneq tunngavigalugu kommunalbestyrelsimit nalilerneqarpoq illoqarfimmi nunaminertanik nutaanik inissianut siunertalinnut atugassiisoqarnissaa pisariaqanngitsaq.

Qiterisaqarfiit ilusaat

Kommunimut pilersaarutip illoqarfiup qitiusoqarfiata pioreersup qitiusoqarfiup, kommuneqarfiup suliffiinut aamma ataatsimut anguniakkanut pilersaarusiornera attatiinnarpaa.

Illoqarfimmi ataatsimoorussat ataatsimut isigalugit inissisimalluarput immikkoortunut marlunnut avinneqarsimallutik. Qoorup paavani umiarsualivimmut atasumi immikkoortumiipput pisiniarfiit, banki, oqaluffik, katersugaasivik aamma sananvik aturfittalik, suliffeqarfik eqqannguanilu minihali. Illoqarfiup kujammut kitaata nuuani ikerasaap tungaa ataatsimoorussaqaqarfiup aappaa inissisimavoq pisortanit ingerlanneqartut soorlu kommunip allaffia, katersortarfik aamma napparsimavik kiisalu politeeqarfik qatserisarfillu tamaaniillutik.

Angallannerup ilusaa

Helistop illoqarfiup avannamut kitaani inissisimavoq.

Illoqarfik illoqarfiup qiterpasissuani inissisimasunit innaallagissiorfimmit aamma apummik aatsitsilluni imeqarfimmit pilersorneqarpoq.

Imikoorut qasertog nunamut kuutsinneqartarpoq. Ikuallaavik eqqaavillu illoqarfiup kangiani inissisimapput.

Umiarsualivik tassaavoq qoorup paavani puttasumut ikaartarfik.

Inuutissarsiutit ilusaat

Illoqarfiup umiarsualiveqarfia inuussutissarsiuteqarfialu qoorog sinerlugu inissisimapput teknikkimut immikkoortoq peqatigalugu, tassaniipput imeqarfik innaallagissiorfillu, ilaatigut illoqarfiup kitaaniillutik, tamaani aamma umiarsualivik mikineq inissisimavoq. Qoorullu kangiani teknikkimut immikkoortut amerlanerit inissisimapput.

Allanngutsaaliugassatut soqutigisat

Illoqarfimmi illut allanngutsaaliugassatut nalunaarsukkat marluk ipput – B33 aamma B36.

Illutoqqat eqqissisitasat illoqarfiullu ilai allanngutsaaliugassat: ittoqqortoormiit_gulebynotater_dk.pdf

Immikkoortortat qitiutinneqartut

Kommunalbestyrelsimi nunassittariaaseq pillugu Ittoqqortoormiuni misissueqqissaarneq aallartinneqassasoq aalajangerneqarpoq, innuttaasut akuutinneqassapput, innuttaasut namminneq periarfissatik sumiiffimmi inuiaqatigiinnut imminnut napatittunut tapertaasinnaasut qanoq misigineerat paasiumallugu.

Aalajangiinermut tunngaviuvoq paasineqarmat Ittoqqortoormiit suli inuuniarnikkut, peqqinnissakkut aningaasaqarnikkullu ajornartorsiutinik arlalinnik nalaassimaneqartuortoq piffissap ingerlanerani Namminersorlutik Oqartussanit kommunimillu annertuumik aningaasaliisarnikkut illuanut saatinniarneqartarsimagaluartumik.

Nunassittarneq pillugu misissueqqissaarnissamut iliuusissanik pilersaarusiornissaq siunertarineqarpoq, inunnik ataasiakkaanik ilaqutariinnillu illoqarfimmut allamut ingerlateqqinnerinut nutaamillu ingerlalernissamut ikiuisinnaasunik nassuerutigalugu illoqarfimmi iluamik ilinniarnissamut imaluunniit suliffissaqarnissamut

periarfissaqannginnera.

Ilutigalugu innuttaasut Ittoqqortoormiuni najugaqaannarusuttut sapinngisamik pitsaanerpaamik isumagineqassapput, nassuerutigineqassaarli kommunip kommunimi illoqarfiit allat sullinneqarnerisa qaffaseqataanik inuiaqatigiit ikittuinnaat avinngarusimasorujussuarmititut neqeroorfigineqarsinnaannginnerat.

Nunassittarnermik misissueqqissaarneq tunngavigalugu suliniutit nutaat naliliiffigineqarnissaat periarfissaqalissaaq, illoqarfimmi ilisimatusarnermut centeriliorsinnaaneq ilanngullugu, tamatumani Ittoqqortoormiit inissisimanera atorluarlugu nunamut eqqissisimatitamut, ilisimatusartunit tamanit soqutigineqaqisoq, aqutigineqarsinnaavoq. Ilisimatusarnermulli centerip illoqarfiup ullumikkut ajornartorsiutaanut tunngaviusumik allannguaviannngitsoq nalilerneqarpoq.

Ineriartortitsiviusinnaasut

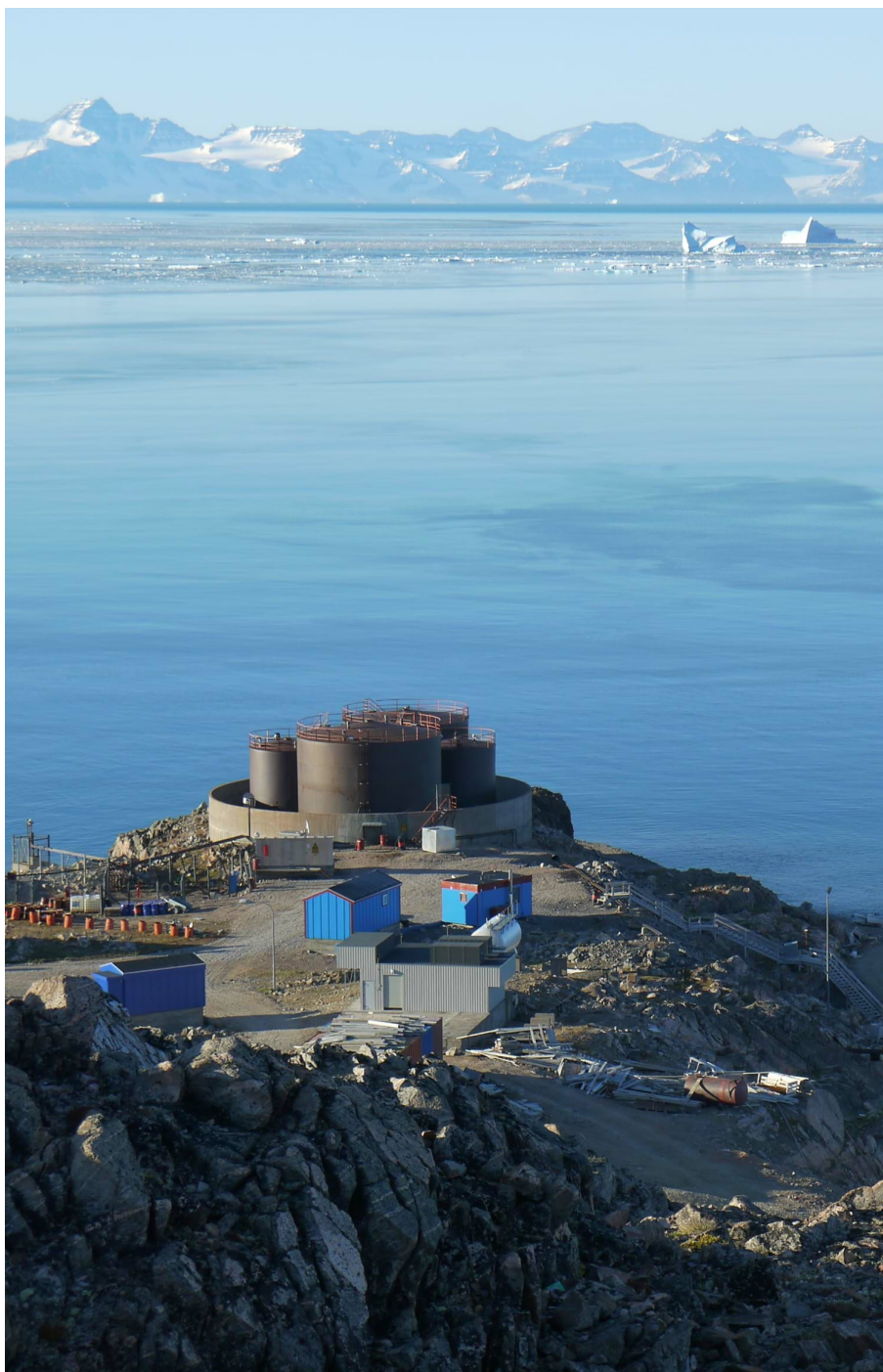
Illoqarfiup ineriartortitsiviusinnaasai illoqarfimmi inunnik isumalluuteqarnikkut, takornariaqarnermi inuussutissarsiornermilu periarfissat illoqarfiup immikkuullarinnera avinngarusimanelalu pissutigalugit pilersunik tunngaveqarput. Piffissami inuit isumalluutigineqartut nunassittarnek pillugu misissueqqissaarnissami, ataani allaaserineqartoq, paasiniaaffigineqassapput. Takornariaqarnikkut periarfissat annerusumik tassaapput:

- Sakkortuunut takornariaqarneq Nunamut eqqissisimatitamut aamma Ittoqqortoormiut eqqaanni Kangerlussuarmut attuumassuteqarpoq
- Misigisassarsiortunut takornariaqarneq illoqarfimmut aamma eqqaani nunaqarfimmut taamatullu Nunamut eqqissisimatitamut, Kangerlussuarmut aamma "Jørn Riel Land"-imut attuumassuteqarpoq

Inuussutissarsiornikkut periarfissat ukununnga attuumassuteqartut:

- Piniarnermik aalisarnermillu inuussutissarsiornek, fabrikkip tunitsiviup aallarteqqinneqarsinnaanera aamma Arctic Green Food pillugu isumassarsiamik pitsaaneruseq atorluaneqarpoq
- Aatsitassanut tunngasut, molybdænimik paaaviup aallarteqqinneqarsinnaanera ilanngullugu
- Inuussutissarsiutit allat avinngarusimasumi inissisimanermit attuumassuteqarput, annerusumik immikkoortumi ilisimatusarnermut centereqarsinnaanera pillugu isumassarsiaq ilanngullugu

Takornariaqarnermi inuussutissarsiornermilu periarfissat misissorneqassapput pitsaanerpaamillu atorluarneqarlutik. Taamaattumik aamma ingerlaavartumik naatsorsuutiginnisamik ineriartortitsiviusinnaanera nakkutigineqassaaq – annerusumik nutaamik mittarfiliorneq. Peqatigitillugu periarfissat sapinngisamik sumiiffimmut iluaqutissanngorlugit atornerneqarnissaat qulakkeerneqassaaq – assersuutigalugu sanaartornermi ingerlatsinermit sumiiffimmi najugalinnik sulisoqarnikkut.

Sumiiffimmi inuiaqatigiit imminnut napatittut

Eqqaani nunaqarfinniit 2006-imiilli nutsernerup kingorna Ittoqqortoormiit nutaamik atugassatigut tunngaveqalersimavoq annertuumik illoqarfimmiut nutsernerulersimallutik. Avinngarusimasumi inissisimanermigut, inoqarfimmut qaninnermut illoqarfik 800 kilometerinik ungasitsigisumi, kommunimi nunaqarfinnut unalligassaqarnerpaanut ilaavoq. Tamatuma kinguneranik piffissami aggersumi ileqqut malillugit kommunimut pilersaarusioreq assut killilimmik pisinnaavoq.

Illoqarfimmut periusissaq periarfissat tunngavigalugit inuiaqatigiit imminnut napatittut attatiinnarumallugit

ineriartortikkumallugillu aallaaveqarpoq, ukuninggalu imaqarluni:

- Siullermik "inerisitat atsissumiittut" suliassat arlallit ilisimaneqartut – illoqarfiup qeqqani illut allanngutsaaliugassat marluk iluarsanneqartariaqarput, allallu sanaartugassat soorlu qerititsivik, ungdomsklub puttasumullu ikaartarfik nutaaq aallartinneqartariaqarput
- Inuuniarnermi periarfissat aamma illoqarfiup avatangiisaata pitsanngornerisigut nunaqarfinnut politikkit Ittoqqortoormiunut aamma atuutissapput
- Iliuuseqarnermut ilutigitillugu nunassittariaaseq pillugu misissueqqissaarneq aallartinneqassaaq, illoqarfiup aamma ungasinnerusoq isigalugu imminut napatiinnarnissaanut periarfissat paasiumallugit
- Nunap eqqissisimatitap eqqaani, Ittoqqortoormiuni, Jørn Riel Landimi aamma sakkortuunut takornariaqartitsineq pillugit takornariaqarnikkut periarfissat paasiniarneqassapput pitsaanerpaamillu atorneqarlutik
- Piniarnermi aalisarnermilu periarfissat misissorneqassapput pitsanngorsarneqarlutillu.

Tasiilaq

Tunu nunami immikkoortoq ataatsimoortoq:

- Tasiilaq pingaarnertut illoqarfittut
- Eqqaani nunaqarfiit Kuummiut, Kulusuk, Sermiligaaq, Tiilerilaaq aamma Isertoq
- Ittoqqortoormiit avannamut

Immikkoortumi tassani 2015-mi 3.500 najugaqarput, taakkunanga Tasiilami 2.100-it missaanniittut Ittoqqortoormiinilu 425-it. Tasiilap eqqaani nunaqarfiit tallimat tamarmik toqqaannartumik uuttorlugit 60 km-it missaata iluaniippat, Ittoqqortoormiit 800 kilometerinik avannarpasinnerusumiilluni. Inoqarfiit taakku arfineq-marluk kommunimi ataqatigiinnerpaajupput Tasiilarlu allaqqunneqarsinnaangitsumik ineriartorfiuvoq.

Tasiilaq ineriartortitsivittut

Nunap immikkoortua ataatsimut isigalugu 1977-imiilli 20%-it missiliorlugit inuttuseriarsimavoq, Ittoqqortoormiini nunaqarfinnilu tamani, Sermiligaaq pinnagu, ikileriaatinut naapertuuttut Tasiilami amerleriaatigineqarput. Inoqarfiit taakku arfineq-marluk nunassittarneq eqqarsaatigalugu ataatsimut iluseqarput, arlaanni allannguutit immikkoortumi allami sunniuteqarsinnaallutik. Ittoqqortoormiit eqqaani nunaqarfiit atorunnaarsinneqarnerisa kingorna illoqarfik taanna annerusumik Tasiilamut samminerulersimavoq taamaalillunilu unammilligassanik Tunumi kujasinnerusumiittutulli unammilligassaqarluni. Ataatsimut isigalugu Tasiilaq nunap immikkoortuani pingaarnertut illoqarfiunissaata pingaaruteqaleriartornera tassuuna paasineqarsinnaavoq.

Nunap immikkoortuani tassani inuttusiarernerup periarfissartaasa innarliinngitsumik suliarineqarnissaat unammilligassaavoq, inuuniarnikkut inuussutissarsiornikkullu naammattumik periarfissiissussanik qulakkeerinnittumik. Tasiilami sullissinerup qaffanneqarnissaa peqatigitillugu pisariaqariaqarpoq, nunaqarfinni eqqaanilu naammaginatumik sullissisoqaannassappat – Ittoqortoormiit ilanngullugit – ataatsimoortumik.

□

Innuttaasut 2000-2011-mut agguataarnerat ineriartornerallu pillugit diagrami

X-rtalik: Kommunimi ataatsimut innuttaasunit inoqarfiup inui

Y-talik: Inoqarfiit inuttusinerat imaluunniit – procentinngorlugit ikilianaataat

Titarneq allalik: Kommunip ataatsimut inuttuseriarnera

Tasiilaq Tunumi ineriartortisiviuvuq

Ukiuni kingullerni 30-ni illoqarfik namminersornerulernerup eqqunneqarnerata kingorna inuttussutsimigut amerleriaateqarpoq, Nuummut assersuunneqarsinnaasunik. Illoqarfik 1977-imiilli marloriaammik inuttuseriarpoq, taamatullu ineriartorneq siunissami taamaaginnarnissaa ilimanarluni. Nuummut assersuukkaanni illoqarfik inuuniarnikkut assut unammilligassaqarpoq suliffiillu ikiliartuinnartut.

Tamanna tunngavigalugu ersarippoq illoqarfiup Tunumi ineriartortitsivittut toqqarneqartariaqarnera. Taamaattumik illoqarfimmu atorneqartut tamarmik ungasinnerusoq isigalugu aamma attanneqarsinnaasumik ineriartortitsiunissaq eqqumaffigineqassapput. Taamaattumik sulissutigineqassaaq:

- Sumiiffimmi inuuniarnikkut unammilligassat suliarineqartarnissaat aamma illoqarfik ineriartorfiujuartoq aallaavigalugu
- Takornariaqarnermi inuussutissarsiornernermilu ineriartortinneqarsinnaasut illoqarfik qiteralugu ineriartortinneqarsinnaanerisa periarfissarissaarnerulernissaat
- Illoqarfiup ungasinnerusoq isigalugu ineriartortinnissaanut periusissaq suliarineqassaaq, piviusorsiorlumik ineriartortinneqarsinnaasunik toqqaasoqarluni
- Illoqarfioreersoq periarfissaatigut eqitertinneqassaaq
- Illoqarfiup naammattumik aamma pilerinartunik inissiaqarfeqarnissaa

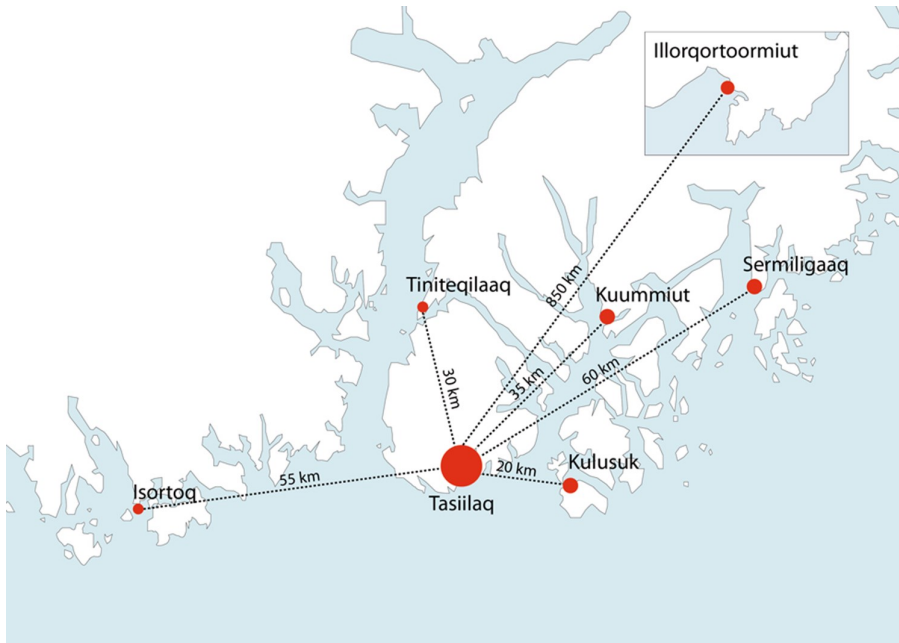
Periusissaq taanna siullertut ungasinnerusoq isigalugu kommunimut pilersarusiornermi illoqarfiup ineriartortinnissaanut periarfissat piffissaqarluarnilu suliaqarnermik kinguneqassaaq, pilersarusiat illoqarfiup inissisimaneranut qaffaataasussat ilanngullugit – mittarfiup inissinnissaa aamma ilinniarfiit inissisimaneriniit illoqarfiup qeqqanik aamma inissiaqarfinnik qaffassaanernut aalajangiinerit tamarmik.

Tasiilap Tumi ineriartortitsivittut aamma Tunumi inuussutissarsiutinut ilinniarfinnut takornariaqarnermilu qitiusutut ineriartortinnissaa imatut tunngavilerneqassaaq:

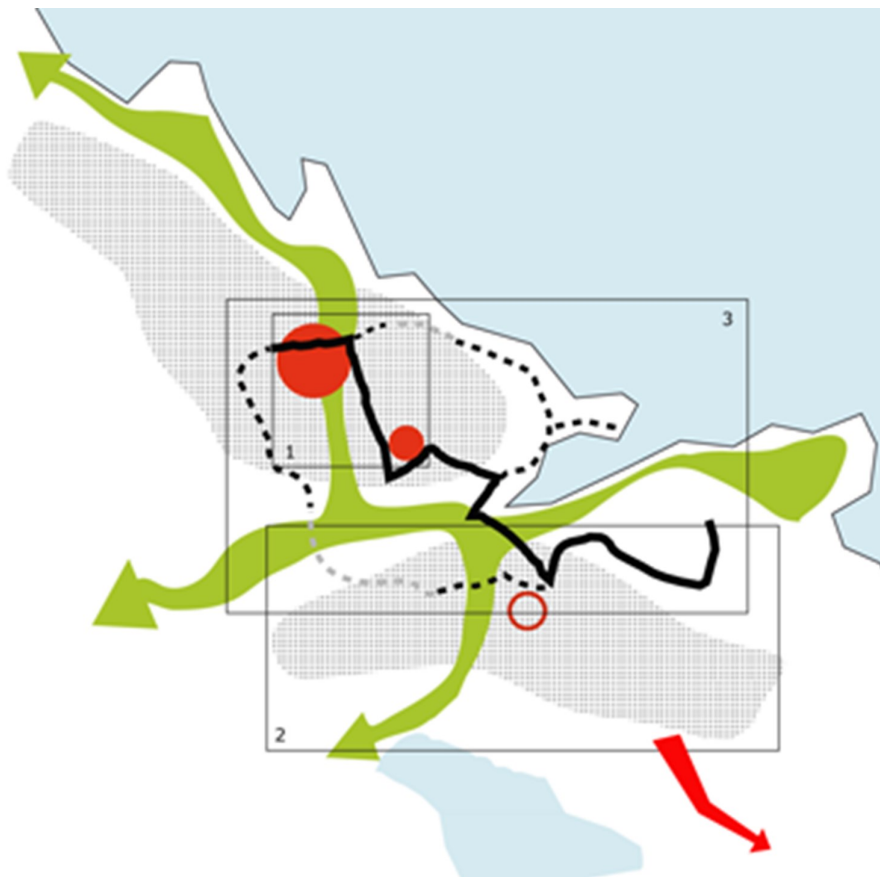
- Ilinniarfissanik neqeroorutit nukittunerulersillugit (assersuutigalugu ilinniarnertuungorniarfik, takornariaqarneq pillugu inuussutissarsiutinut qaffasissumik ilinniarfik, inuusuttunut ilinniarfiit imaluunniit efterskole) aamma nunap immikkoortuani atuuffiit (soorlu aallarnisaaffik aamma nunap immikkoortuani orninneqarsinnaasumik

ineriartortitsineq)

- Takornariaqarnermik inuussutissarsiteqarneq nukittorsarumallugu illoqarfiup avatangiisaanik qaaqquserpalaartumik ineriartortitsineq
- Mittarfiup Kulusumiit Tasiilamut nuunneqarnissaanik sulissuteqarneq

Tasiilaq-eqqaalu

Iluseq pingarneq immikkoortullu qitiutinneqartut

Pingaarnertut iluseq

Pingaarnertut aqqissugaanermut pilersaarutit immikkoortut tulliuttuniittuni illoqarfimmut ineriartornissamullu sunniuteqarsinnaasunik assigiinngitsunik immikkoortunik aqqissugaanernillu nassuiaatinik imaqarput.

Qiterisaqarfiit ilusaat

Maannakkut Tasiilami qitiusoqarfiit illoqarfiup avannaata tungaani inississimapput, tamatumani aallaaviulluni illoqarfiup qeqqa oqaluttuassartalik, taanna ullumikkut illoqarfimmi qitiusoqarfiit marluusut aapparaa. Illoqarfiup ilaa taanna umiarsualivimmiit qummut sivingarngit ivigallit atuarlugit ingerlavoq. Illoqarfiup ilaani tassaniipput illut "Angmassalimmi ajoqersuiartortitat niuertoqarfiullu" 1890-ikkut naalerneranni pilersineqarneraneersut. Illoqarfiup ilaa tamanna eriagisassanut ilaavoq sukumiinerusumik allaaserineqarpoq immikkoortumi illoqarfiup immikkoortui eriagisassat. Illoqarfiup ilaani tamaani pisortat suliffeqarfii arlallit inississimapput.

Qitiusoqarfiup aappaa illoqarfiup avannaata tungaaniippoq illoqarfiullu qitiusoqarfiata oqaluttuassartallip avannamut kitaani inississimalluni. Tamaanga inissineqarsinnaapput illoqarfimmi ingerlatsivissat sanaartornikkut illoqarfiup qitiusoqarfianut oqaluttuassartalimmut angivallaartut. Ingerlatsiviit arlallit soorlu atuarfik, timersortarfik, napparsimavik aamma Pilersuisoq sumiiffimmi maanna inississimareerput.

Illoqarfiup ilaata kujataata tungaaniittup alliaartortinneqarneranut atasumik kommunimut pilersaarummi matumani qitiusoqarfissaq nutaaq toqqarneqarpoq, sisorarluni majuartarfiup aamma arsaattarfiup eqqaa aallaavigalugu. Tamaangaannit illoqarfiup ilaa kujasinnerusooq ilaatigut sullinneqassaaq.

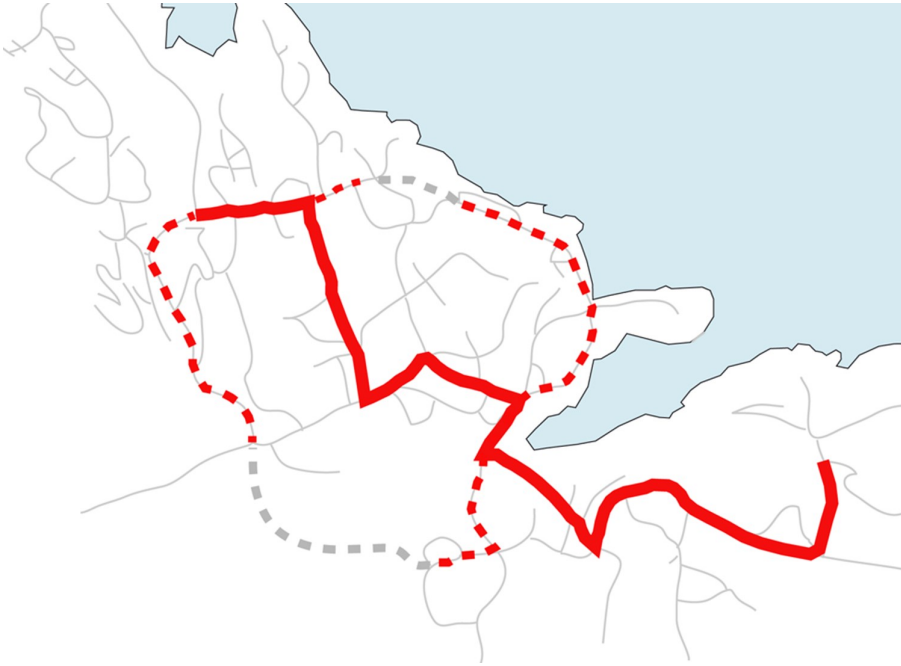

Qiterisaqarfiit ilusaa

Angallannerup ilusaa

Aqqusineqarneq ineriartornermut malinnaasinnaatilerlugu annertusarneqassaq

Tasiilap ineriartortinneqarnissaamut piunasaqaataavoq aqqusineqarnerup atorneqartup annertusarneqarnissaa. Illuliorfissat aamma inuussitissarsiutilinnut sumiiffiit maannakkut sumiinnerannut attuumassuteqanngitsumik paasinarsitinneqassaaq aqquserngup illoqarfiup kujataata tungaata aamma avannaata tungaata akornanniittup qanoq iliornikkut pitsanngortinneqarnissaa – maannakkut piousoq allilerlugu imaluunniit nutaamik uiarterilluni aqqusinniornikkut imaluunniit taakku marluk. Tamatuma saniatigut umiarsualivimmut aqqut nioqutissanik ingerlatsisarnermut pitsaanerusoq pilersinneqartariaqarpoq.

<->

Illoqarfiup ilaani aqqusineq tunngavimmigut illuinnaatigut ingerlaarfissatut sanaajuvoq, illoqarfiup kujammut kangiani heliportimiit illoqarfiup avannaatungaani timersortarfiup tungaanoortoq. Ungasinnerusoq isigalugu aqqusineq kaajallaffissaq atorlugu illoqarfimmut atassusiinissaq eqqarsaataavoq.

Inuutissarsiutit ilusaat

Illoqarfiup inuussutissarsiutit sumiiffiat aamma teknikkeqarnerup sumiiffia eqqarsaatigalugit inissaqarluarpoq. Sumiiffiit taakku amerlanersaat illoqarfiup kujataata tungani inississimapput aamma annerusumik minnerusumilluunniit ineqarfinnut nigorsimapput. Illoqarfiup umiarsualiveqarfia qooqqup avannaaniippoq illoqarfiup qeqqanut oqaluttuassartalimmut atalluni. Inuussutissarsiutit sumiiffii kujammut allineqarsinnaapput kisianni taamatut alliliinissaq maannakkut pilersaarutaanngilaq.

Akerlianik maannakkorpiaq Tasiilami eqqakkanik passussineq illoqarfiup angissusiannut aamma pingaaruteqassusianut naleqqutinngilaq. Avatangiisit aamma ikuaallaasarneq piujuaannartitsinermik tunngaveqarnerulertinneqassapput, ilaatigut sunngiffimmi ornittakkat aamma nuannaariartarfik kiisalu umiarsualivik orniginarnerusutut isikkoqalersillugit. Maannakkorpiaq aaqqiiniarneq sulissutigineqarpoq eqqakkanik immikkoortiterineq, eqiterineq aamma Danmarkimut nassiussisarnermut tunngasoq.

Inuussutissarsiuuteqarfinnut iluseq: Tungujortoq = immikkoortut B-t, suliffissuaqarfiit, ammukaartut = immikkoortut E-t, immikkut atuineq – teknikkeqarfiit

Sumiiffiit eriagisassat

Tasiilami allangortinneqaqqusaanngitsunik arlalinnik aamma illuutinik eriagisassanik peqarpoq. Illuutit amerlanerpaartaat illoqarfiup qeqqani sumiiffimmi eriagisassaqarfiusup iluaniittuupput.

Ataani illuutit allanngutsaaliugaapput:

- Kastellet (B-51), aamma Ukiisarfittut taaneqartartoq
- Palasip illua (B-42)
- Niuertup illua/napparsimmavik (B-47)
- Oqaluffik, maannakkut katersugaasivittut atuuttoq (B-41)
- Ikiortip illua taaneqartartoq "Skæven" (B-48)

Ataani allassimasut eriagisassaapput:

- Naalakkap illua (B-30)
- Naalakkap illuata quia (B-54)
- Naatsiiaasivik, maannakkut katersugaasivimmit atorpeqartoq (B-29)
- Ilaqtariinnut illu Pilersuisup avannaatunginnguaniittoq (B-32)
- Kapellet, katersugaasivimmit atorpeqartoq (B-59)
- Raatiulerisup illua (B-6)
- Aamarsuaasivik (B33)
- Umiarsualiorfik 1899-imeersoq (B35)
- Ajoqip illua (B55)

Piffissami aggersumi nuunnguaq pillugu pilersaarusiortoqassaaq, tamatuma qulakkiissavaa tamatuma

assigiinngitsunut atorneqarsinnaanerata ataatsimoortinneqarsinnaaniassammata, aamma tamatuma ilaata imaluunniit tamanna tamakkerlugu eqqissisimatinneqarnissaa siunertaralugu. Tamanna ullumikkut nuannisartarfittut aamma tupertarfittut atorneqartarpoq, ilutigalugulu ilisimaneqarpoq tamaani qanganitsanik peqarnera. Ataatsimut pilersaarusiorneq isumaliutersuutiniq ilaqassaaq qanoq tamatuma illoqarfiup qorsooqqissortaata pilersaarusiorneqarneranut ilaatinneqassaaq, assersuutigalugu pisuinnarnut aqqusineeqqat qanoq tassuunaqqutinneqarnissaat aamma aqqusineeqqat illoqarfimmut toqqaannartumik atalersinneqarnissaat.

Aammattaq illoqarfiup immikkoortuata A3-p annertunerpaartaa GTO-p illuutaanik affarleriinnik 1960-ikkornisanik typenik assigiinngitsorpassuarnik, illoqarfinnut tamakkuninnga sanaartorfiusimasunut allanut sanilliullugu assigiinngiaarnerujussuarnik, sanaartorfiusimasuuvoq. Tamaani aammattaq nammineq sanaanik illunik eqimattanik peqarpoq typenik "Igdlorput 78"-inik. Sanaartorfik tamanna isikkumigut assigiaartorujussuuvoq aamma arajutsisassaangitsumik nammineq sanaanik illoqarfittut illoqarfimmi immikkoortortaalluni angisooq. §3 Nalunaarut nr. 3 30. oktober 1991-imeersoq malillugu tamanna sanaartorfik eriagisassaavoq, tamannalu sukumiisumik pilersaarusiornermi peqqissaarullugu nalilersorneqassaaq sanaartorfik tamanna tamarmi eriagisassatut toqarneqassanersoq.

Illutoqqat eqqissisitat assat illoqarfiullu ilai allanngutsaa liugassat: ammassalik_gulebynotater_kal.pdf

Kultuurikkut kingornussat qitiutinneqarat: 1: illoqarfiup immikkoortortaa eqqissisimatitanik aamma eriagisassanik illulik,

(Qorsuk=Illut eqqissisimatitat, Aappaluttot=Illut allanngutsaaliukkat)

2: atorneqartussaangitsutut immikkoortitaq, tassani qanganitsanik peqarmat aamma takornarianut kulturikkullu aaqqissuussinernut atorneqartarmat

Qorsooqqinnersaqarfiit ilusaat

Illoqarfimmi sunngiffimmi ornigartarfeqarnissap pilersaarusiornissaa

Pingaartuuvoq illoqarfimmi sunngiffimmi ornigartarfeqarnissaq pillugu ataatsimut pilersaarusiortoqarnissaa, tamatuma annerulersinnera illoqarfiup illuliorfigeqqusaanngitsunut immikkoortortaqaarfiisa ajornerulersinnissaannik kinguneqannginiassamat. Pilersaarutip suliarineqarnera qulaani kortini takutinneqartuni aqqusernit pisinnaarfinit qorsunnit pingasunit aallaaveqartinneqassaaq, taakkunanga ataaseq, Naasuliartarfik, pingaarnerusutut, illoqarfik marlunnik immikkoortortaqaalersillugu, aamma qimmeqarfik nutaaq avannaani aamma nuannaariartarfik pioreersoq kujataani taakku marluullutik aamma ilutsimikkut sineriak sinerlugu attaveqalersillugit. Ilutigalugu qorsoqarfinnut pilersaarut illoqarfiup qeqqani qitiusoqarfinnut sunngiffimmi ornigartarfiit attaveqaatinut ilapertuutaassaaq.

Sukisaarsarnermut pilersaarutip tunngavii – qorsooqqinnersaqarfiit aamma attaviit

Nunaannaq

Det åbne land

Kommunalbestyrelsen vil i den kommende planperiode:

- Modvirke uplanlagt arealanvendelse i det åbne land
- Sikre, at Selvstyrets interesser i det åbne land varetages i forbindelse med planlægningen

Kommunen har med denne kommuneplan overtaget myndighedsrollen for planlægning i det åbne land. Læs mere her.

Delområder i det åbne land

En række arealer i det åbne land omkring Tasiilaq er udlagt til fritidshytter og sommerhuse:

- To delområder, Ikkatseq (delområde K5) og Qernevartivit (delområde K6), der er to nedlagte bygder ved Tasiilaq
- Skjoldungen ved Tasiilaq (delområde K7)
- Imarsivik, Tasiilaq (delområde K8)

Alle de nævnte delområder er afgrænset og udpeget i kommuneplanen som områder til fritidshytter og sommerhuse.

På østkysten er der flere øer udlagt til hundeøer. Disse er også udpeget som områder udlagt til fåreholdersteder, landbrug, havbrug, skovbrug, hundeøer m.v. Øerne er alle omfattet af:

- Hundeøer ved Tasiilaq (delområde M2)

Følgende delområder er udpeget som områder til teknik og infrastruktur mv.:

- Vandkraftanlæg ved Aammangaaq, som forsyner Tasiilaq med elektricitet (område N3)

Alle øvrige områder i det åbne land er i kommuneplanen udpeget som områder, der friholdes:

- Områder beliggende inden for en afstand på 5 kilometer fra Tasiilaq, bygderne og ovennævnte områder udlagt til andre formål er udpeget som udisponerede områder (delområde O3). Udisponerede områder er kendetegnet ved at være udlagt som uberørte eller næsten uberørte delområder uden bebyggelse og anlæg
- De øvrige områder i det åbne land er upeget som vildmark (delområde O4)

Immikkoortortat qitiutinneqartut

Nutsertuarneq inuttusiartortitsivoq Tasiilallu ungasinnerusoq isigalugu illoqarfittut ineriartortinnissaa pillugu periusissaqarnissaq pisariaqartinneqarpoq. Illoqarfik ullumikkut, ukiuni 12-ini tulliuttuni, inissialiassatut naatsorsuutigisaasunut 225 missaanniittunut inissaqartitseqqatarpoq. Illoqarfik siunissami inuussutissarsiornikkut ilinniarnermilu pingaaruteqalissagaluarpas inissiat saniatigut attuuffiit assigiinngitsut allat aamna inissaqartinneqartariaqarput.

Ungasinnerusumut isigisumik illoqarfiup pilersaarusiorneqarnissaanut periusissaq

Illoqarfiup inissiaqarfiit naammattut pilerinartullu tunniussinnaasariaqarpai, massakkullu avannaata tungaani atugassiissutigineqartut anori silalu eqqarsaatigalugit pitsaanerpaajungillat. Illoqarfiup kujammut kimmullu ineriartorfissaa nunamik aamma imermik pilersuiffiup eqqaani isumannaallisaanermut killeqarfimmik killeqarmat illoqarfiup ungasinnerusoq isigalugu ineriartortinneqarnissaanut periusissap, pivusorsiortumik ineriartortinneqarsinnaasunik tikkuussisumik, aallartinneqarnissaa assut pisariaqartinneqarpoq.

Illoqarfiup ungasinnerusoq isigalugu ineriartorfigisinnaasaani siullermik imeqarfiup/tatsip nassakkut inissisimaffia aamma mittarfiup siunissami inissisimaffissaa apeqqutaalluinnarput. Nukissiorfiit illoqarfiup imermik aamma inaallagissamik pilersorneqarnera pillugu aamma Namminersorlutik Oqartussat mittarfiup inissisimaffissaa pillugu oqaloqatigineqalissapput, ungasinnerusoq isigalugu pivusorsiornerusumik periusissaqarnissaq angujumallugu.

Kommunimi immikkoortoqarfittut kisiartaalluni illoqarfiup ineriartortinnissaanut periusissaq avataaniit pisut soorlu aatsitassarsiernerit apeqqutaatinnagit oqaasertalersorneqarsinnaavoq. Tassa imaappoq, periusissaq erseqqissumik, paatsoorneqarsinnaanngitsumik aamma patajaatsumik oqaasertalersoneqassasoq. Patajaannerulersikkumallugu ineriartortitsinermut periusissami illoqarfioreersup periarfissaqarfiisigut pijuartitsineq eqqarsaatigalugu

attaneqarsinnaasumik eqitertinneqarnissaanik malitseqartinneqassaaq.

Illoqarfiup immikkoortui marluk qitiusoqarfiit

Illoqarfiup immikkoortui qitiutinneqartut tassaapput nunap immikkoortui, tamaani maannakkut ineriartorfiusinnaasutut oqaluuserisassaasut, aamma kommuneqarfimmit naliliiffigineqartut kommunimut pilersaarusiornissami immikkut pilersaarusiordfigineqarnissamut qitiutinnissamik pisariaqartitsisut. Illoqarfiup immikkoortui qitiutinneqartut maannakkut illoqarfioereersup eqikkarneqarneqarnissaanut ataatsimut pilersaarusiornissamit aallaaveqarpoq. Tulliuttut illoqarfiup qeqqani immikkoortortut qitiutinneqartussatut toqqagaapput:

- Illoqarfiup qeqqa orniginartog – illoqarfiup inoqannginnersartai marluk qitiutillugit illoqarfimmik kusassaaneq
- Tasiilap kujataa – immikkoortortap illuliorfigineqarsimasup pitsanngorsarnissaa aamma nutaamik sanaartornissaq

Piujartitsisumik ineriartortitsineq

Illoqarfiup qeqqa orniginartoq

Illoqarfimmik kusassaaneq illoqannginnersat qitiusut marluk kusassarneqarnerisigut

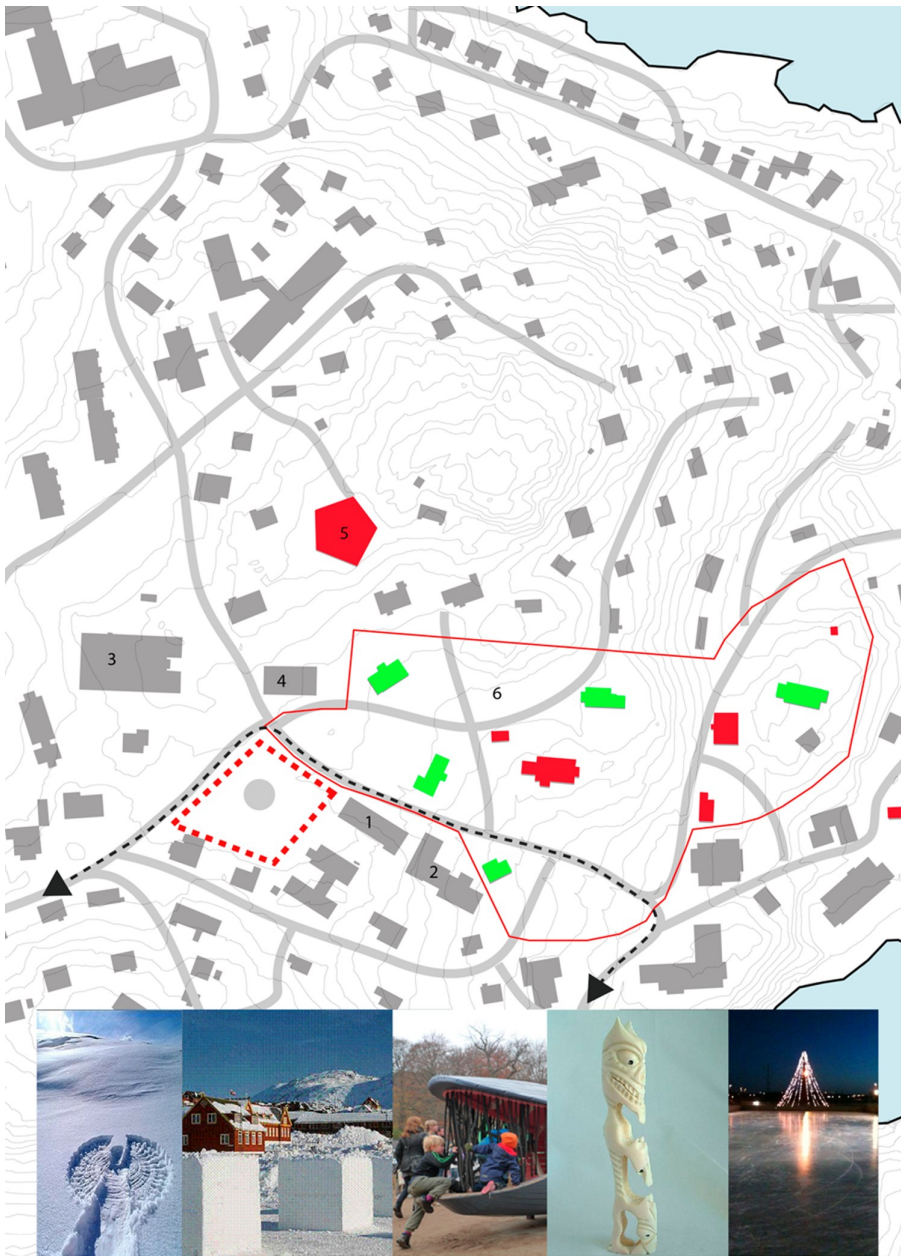
Illoqarfiup sunniteqarnera aamma ineriartortitsinissamut pilersaarutaareersumi pingaartuuvoq illoqarfiup qeqqata qitiutinneqarnissaa, taamaaliornikkut orniginartuutittuarnissaa aamma kajungernartuutittuarnissaa pissammat. Ataatsimut pilersaarusernerup qulakkiissavaa illoqarfiup qeqqanik orniginartinneqartumik illoqarfik neqerooruteqarnissaa naammattunik atuuffissanik inissaqartitsisumik.

Piffissami aggersumi aallaqqaammut illoqarfiup immikkoortui marluk qitiutillugit illoqarfimmik kusassaaneq pillguu suliaqartoqassaaq:

- Tasiilap qeqqani 'orpiliaqarfik' Katersortarfimmik, Filatelimik, kommunip allaffianik aamma qatserisarfimmik

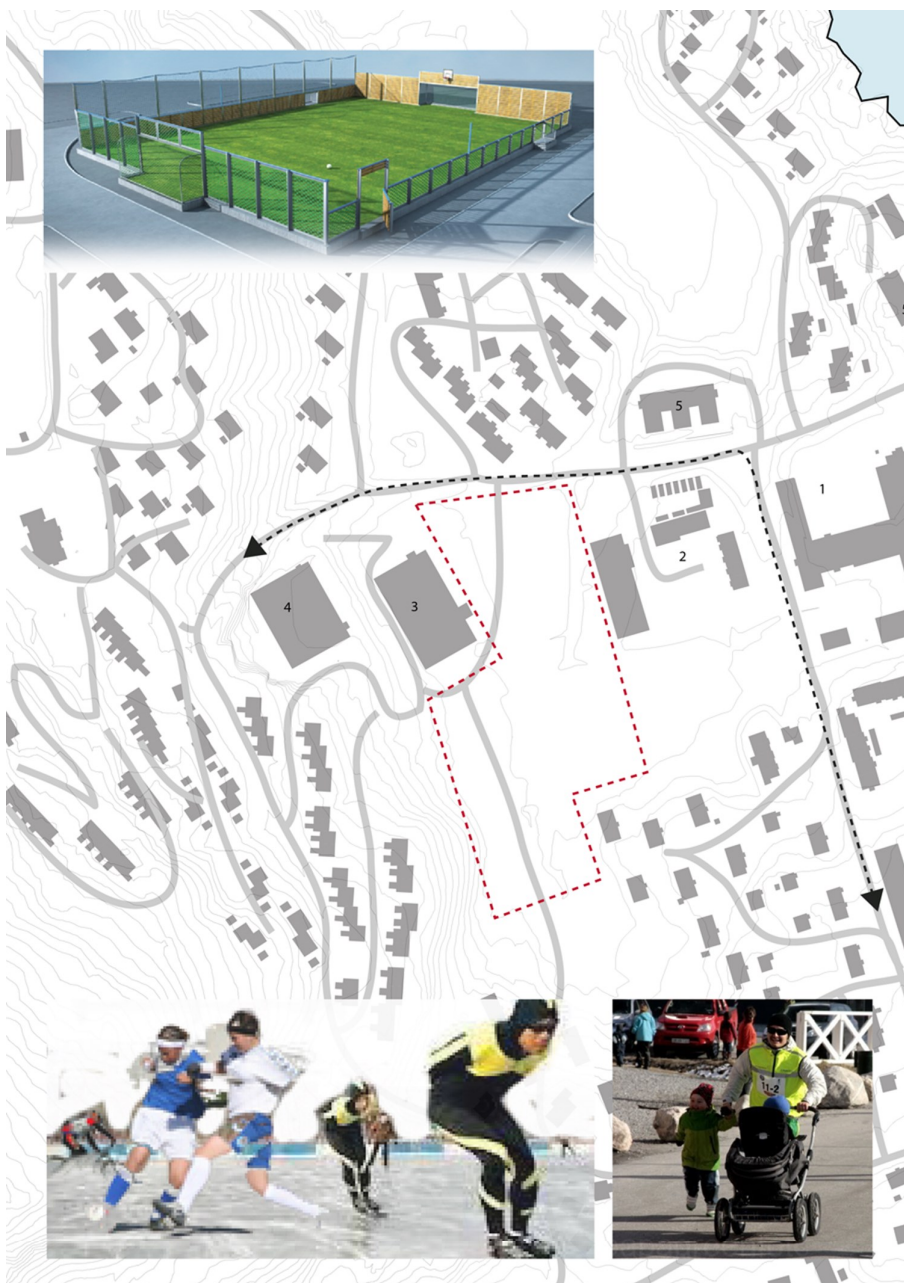
ungaluneqarpoq. Aammattaaq tamanna illoqarfiup immikkoortuanut eriagisassamut, arlalinnik illuutitik eriagisassaqarfiusumut killippoq. Illoqannginersap tamatuma allanngortiternissaa avatangiisinik tamakkuningga aallaaveqassaaq illoqannginersap illoqarfimmi kulturikkut pisunut aallaaveqarfiusinnaasunngortinnissaa pitsaanerulersillugu.

- Illoqarfiup qeqqata avannaata kitaani orpiliaqarfiup eqqaani illoqannginersaq qitiuffiusoq Pilersuisup eqqaani inississimavoq, tamanna illoqannginersaq allanngortinneqassaaq illoqarfiup inuusuttaanut susassaqarfittut atorneqarsinnaanera pitsanngorsarniarlugu.

Iloqarfik 1: Tasiilap qiterisaqarfiani orpiliap inaata kusassarnissaa aallartinneqassaaq.

1: Katersortarfik, 2: Filateli, 3: kommunip allaffia, 4: qatserisartoqarfik, 5: oqaluffik aamma: immikkoortoq allanngutsaaliugaq illunik allanngutsaaliukkanik eqqissisimatitanillu pilik, tikkuut: pingaarnertut angallaffiup ingerlaarfia

Illoqarfik 2: Tasiilap qiterpasissuata Pilersuisup eqqaata kusassarnissaa aallartinneqassaaq.

1: Tasiilap atuarfia, 2: inuussutissarsiut, 3: Pilersuisoq, 4: hali, 5: suliffeqarfiit, ammukaartulik: inissiat, tikkuut: pingaarnertut angallaffiup ingerlaarfia

Tasiilap Kujataa

Tasiilap illoqarfiata immikkoortua Naasuliartarfiup kujatinguaniittup annertunerpaartaa marlunnik illuliorfigineqarsimasuuvoq illoqarfiup immikkoortuata eqqaani maannakkut arsaattarfeqarfiusumi aamma sisorarluni majuartaateqarfiusumi.

Sanaartorfi ssanik nutaanik atugassiinikkut, piffi nnilu sanaartorfi oreersuni qaninnerusunik sanaartornissaq, illoqarfi up kujasissuanik nutarterinissami qitiutinneqassaaq.

Illoqarfiup ineriartortinnissaanut pilersaarummut pingaarnarpaamut ilaatillugu piffissami aggersumi illoqarfiup kujataatungaa ineriartortinneqassaaq, taamatut naatsorsuutigisamik innuttaasut amerliartortut inissaqartinnissaannut piareersimaniarluni. Arsaattarfiup aamma majuartaatip eqqaa illoqarfiup kujataatungaani immikkut qitiusoqarfittut atussaaq, aamma tamatuma eqqaa nutaanik aamma pioreersunik illuliorfinnik sanaartornikkut illoqarfittut ineriartortinneqassalluni.

Maannakkut pioreersut illuliorfigineqarsimasut pitsaanerulersinnissaannut eqiternerulersinnisaannullu suliaqartoqassaaq, tassunga ilanngullugit immikkut erngup eqqakkap aqqutai tamaani suliarineqassallutik. Aammattaaq piffissami aggersumi illoqarfiup immikkoortua kujammut kangimut aamma kujammut kitaanut annerulersinneqassaaq, tamaani illuliorfissat marluk nutaat qitiusoqarfissamik nutaamik tapertaatinneqartussat sanaartorfigineqassallutik. Kiisalu piffissaq ungasissoq eqqarsaatigalugu sisorarnermi majuartaatip kujataa anginerulersinneqassaaq, tatsip imeqarfiusup killeqarfia mikinerulersinneqassappat imaluunniit peerneqassappat. Illoqarfiup immikkoortui tullerriaarlugit ineriartortinneqassapput kortimi taaneqarnerisigut tullerriaaraluni.

Inissiaqarfioersunik pitsanngorsaaneq

1: qiterisaqarfissaq, arsaattarfioreersoq, sisorartunut majuartaat; 2: kuuffissuaq / immikkoortunik A2 aamma A3-mik annertusaaneq; 3: A11-mik annertusaaneq; 4: A10-mik annertusaaneq; 5: Imeqarfimmu killeqarfik nuunneqarpat tamanna inissialiorfiusinnaavoq

Illoqarfimmik piujuartitsineq eqqarsaatigalugu ineriartortitsineq

Bæredygtig byudvikling

Langsigtet byudviklingsstrategi

Den fortsatte tilflytning skaber en befolkningstilvækst, der gør det nødvendigt at formulere en langsigtet byudviklingsstrategi for Tasiilaq. Byen har i dag udlæg til boliger, der kun knap kan dække den forventede boligtilgang på omtrent 225 boliger de næste 12 år. Såfremt byen i fremtiden skal spille en større erhvervs- og uddannelsesmæssig rolle, må der også være rummelighed til en række forskellige funktioner ud over tilgangen af boliger.

Byen skal kunne tilbyde tilstrækkelige og attraktive boligområder, og en del af de nuværende udlæg mod nord har ikke en optimal placering i forhold til vind og vejr. Da byens udvidelsesmuligheder mod syd og vest er begrænsede af terræn og sikkerhedszoner omkring vandforsyning, er der et stort behov for at igangsætte arbejdet med en mere langsigtet udviklingsstrategi for byen, hvor de realistiske udviklingsretninger udpeges.

De langsigtede byudviklingsretninger er først og fremmest afhængige af den nuværende placering af vandværk/vandsø og den fremtidige placering af lufthavnen. Der skal indledes en dialog med Nukissiorfiit om byens vand- og elforsyning og med Selvstyret om placeringen af en fremtidig lufthavn med henblik på at nå frem til en realistisk langsigtet strategi.

Som det eneste område i kommunen vil en formuleret byudviklingsstrategi være stort set uafhængig af udefrakommende begivenheder som eksempelvis råstofudvinding. Det betyder, at en formuleret strategi på en gang kan være klar, entydig og robust. For at øge robustheden skal udviklingsstrategien følges af et fokus på bæredygtig fortætning af den eksisterende by, hvor dette er muligt.

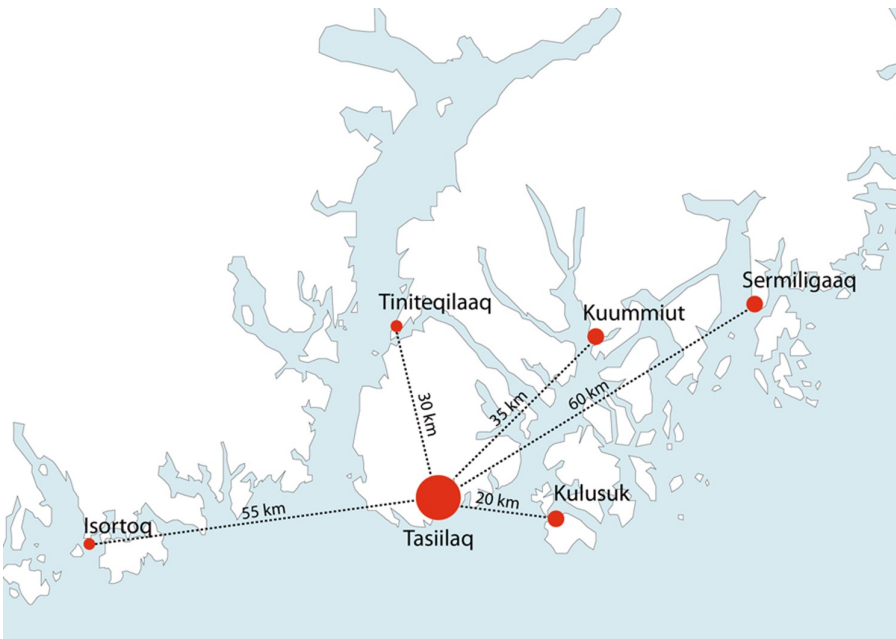
Bæredygtig udvikling

Tunumi nunaqarfiit

Tasiilap eqqaani nunaqarfiit siunissami neqeroorutit – pitsanngoriartortut – Tasiilamiittut pisariaqartinnerulissavaat. Taamaakkaluartuq aamma immikkut tamarmik assigiinngitsunik periarfissaqarnerat ersarippoq:

- Sermiligaap aamma Kuummiut ataatsimoorlutik aalisarneq annertuumik periarfissaqarfivaat, Kuummiuni peqassuseq tunitsiveqarsinnaaneralu tunngavigalugit
- Isertoq sermersuarmut aqqutitut atorpeqarpoq
- Tiilerilaaq nunami assissaqanngitsumi inissisimavoq

Ataatsimut piffissami aggersumi takornariaqarnermi periarfissat misissorlugit suliarineqassapput, Tunumilu Tasiilaq qiteralugu siunissami suliarineqarsinnaasut aallaavigalugit takornariaqarnerup ineriartortinneqarnissaanut suliniutit ataatsimoortumik pilersaaruserlugit.

Tasiilap eqqaa

Isertoq

Isertoq

2015-p aallartinnerani nunaqarfimmi 80-it najugaqarput, piniariartarfinni inuit ilanngullugit. Ukiut kingulliit ingerlanerini inuit ikiliartorput taamaaginnarnissaalu ilimagineqarluni.

Pingaarnertut iluseq

Inissiaqarfiit

Inissiat 51-iupput taakkunannga 30-t inoqaratik, tassalu 60 %-ii. Inissiat ajorisassaangillat.

Inissiat nunaqarfiup qiterpasissuani ataatsimoorussanut qanittuni inissisimapput.

Inuttussutsikkut aamma inuussutissarsiornikkut ineriartorneq tunngavigalugit kommunalbestyrelsimit Kuummiuni nunaminertanik nutaanik inissianut siunertalinnut atugassiisoqarnissaa pisariaqanngitsoq nalilerneqarpoq.

Piffissami pilersaarusrifiusumi inissianik pitsaangorsaanerit, ingitserinerit inissianillu allatut ilusilersuinerit – innuttaasut peqataatillugit – ingerlanneqassapput.

Immikkoortut ataatsimoorussat

Nunaqarfimmi ataatsimoorussat immikkoortumi umiarsualiviup eqqaaniittut tassaapput pisiniarfik, qui, allakkerivik, banki, tarajorterivik, gassiisivik tankeqarfillu. Umiarsualiviup avannannguaniupput atuarfik, oqaluffik, illu sullissivik, katersortarfik qatserisarfillu.

Ataatsimoorussat nutaat qiterpasissumi inissinneqassapput taamaalilluni tamana nunaqarfimmi katersuuffittut inissinneqassammat.

Inuussutissarsiuteqarfiit

Isertumi puisinik piniarneq annerusumik inuussutissarsiutitut tunngaviuvoq. Illumi sullissivimmi nannut amiinik tigusineq periarfissaqarpoq. Kommunalbestyrelsimit kommunimi piniartut tunitsiveqarsinnaaneritut suliarinneqqaarfissaqarnerinullu periarfissanik pitsaanngorsaaniisaq sulissutigiumaneqarpoq. Tassunga atatillugu Kommunalbestyrelsip Namminersorlutik Oqartussat suleqatigalugit puisit amiisa suliarineqarnerinut periusissanik ineriartortitsinisaq sulissutigissavaat.

Puisit amiinik suliarinninnissamut mersotarfeqalernissamullu nunaqarfimmi periarfissaqalissappat taamattut siullermik Isertumi Tiilerilaamilu inissinneqartariaqarput.

Nunaminertat sanaartorfiunngitsut nunaminertallu sukisaarsarfiit

Iliveqarfitoqqat pigiinnarneqarnissaat kissaatigineqarpoq, iliveqarfillu nutaaq peqatigalugu nunaminertamut sanaartorfiunngitsumut inissinneqarlutik.

Allanngutsaaliugassatut soqutigisat

Nunaqarfimmi eqqaaniluunniit illunik illukunilluunniit allanngutsaaliugassanik misissuisoqanngilaq.

Angallannermut, teknikkimut avatangiisimullu tunngasut

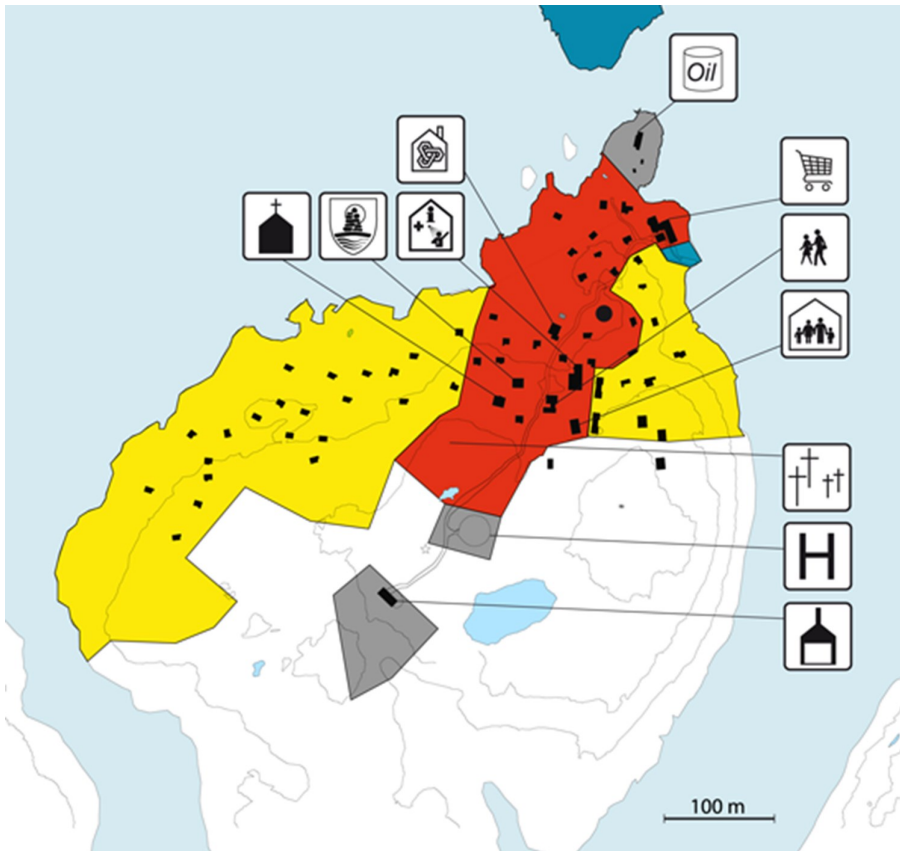
Helistop nunaqarfiup avannaani inissisimavoq.

Assartuinnermut umiarsualivimmiit aqquteqarpoq, taanna innaallagissiorfimmut, imeqarfimmut, allaffimmut, illumik sullissivimmut, atuarfimmut, iliveqarfimmut aamma ikuallaavimmut attaveqaataavoq. Taassuma saniatigut nunaqafiup kitaani inissianut assartuinnermut aqquteqarnissaa pisariaqartinneqarpoq.

Nunaqarfik umiarsualiviup eqqaani innaallagissiorfimmiit innaallagissamik pilersorneqarpoq. Innaallagissiorfiup piffissami pilersaarusiorfiusumi allilerneqarnissaa pisariaqarsimanngilaq.

Imerk pilersuineq nunaqarfiup avannaani tatsimit, erngup aqqutaatigut aamma ukiumi imermut tanki 1.400 m³-imit imertarfigineqarsinnaasumit pivoq. Taseq imeqarfiusoq pallitsaalillugu killeqarfeqartinneqarpoq.

Imikoorut qasertoq nunamut kuutsinneqarqarpoq. Eqqakkanut anartarfilerinermilu aqqqissuussaqaqarpoq inissalimmik eqqaavittalimmillu.

Isertoq pingaarnertut iluseq

Tiilerilaaq

2015-p aallartinnerani aalajangersimasumik najugallit 110-upput inuit piniariartarfimmiittut ilanngullugit. Ikiut kingullit ingerlanerini inukilliartorpoq taamaaginnarnissaalu ilimagineqarluni, imaluuniiit aalaakkaanerulernissaat pisinnaalluni.

Pingaarnertut iluseq

Inissiaqarfiit

Inissiat 71-iupput taakkunannga 15-it inoqaratik. Inissiat ataatsimoorussaqaqarfinnut qanillutik nunaqarfiup qeqqata nalaani inissisimapput.

Inuttussutsikkut aamma inuusutissarsiutitigut ineriartorneq tungavigalugu kommunalbestyrelsimit nalilerneqarpoq, aamma inissiaqarfissatut atugassanngortillugit pigineqareersut akornanni suli sanaartorfissaqareenera pissutigalugu, Kommunalbestyrelsimit nalilerneqarpoq Tiilerilaami inissiaqarfittut siunertalimmut nunaminertamik atugassiisoqarnissaa pisariaqartinneqanngitsoq.

Inissiat iluarsaanneqarnissaat aserfallatsaaliorneqarnissaallu kissaataavoq. Kommunip inissiaatai pioreersut

utoqqarnut naleqqussarlugit iluarsaanneqassapput.

Immikkoortut ataatsimoorussat

Kommunimi ataatsimoorussat immikkoortuni marlunni inissisimapput. Immikkoortumi siullermiipput umiarsualiviup eqqaani pisiniarfik, qui, allakkerivik, banki, tarajorterivik. Gassiisivik tankeqarfillu. Immikkoortup aappaaniillutik umiarsualiviup avannaatungaani atuarfik, oqaluffik, illu sullissivik, katersortarfik qatserisarfillu.

Ataatsimoorussassat nutaat qiterpasissumi inissinneqassapput, taamaalilluni nunaqarfiup qeqqa nunaqarfimmi katersuuffittut inissisimalissammat.

Inuussutissarsiuteqarfiit

Tiilerilaami lsertumilu inuussutissarsiornikkut puisinik piniarneq tamanut tunngaviuvoq.

Nunaqarfinni tunisassiorfeqalernissaanut aamma puisit amiinik mersortarfeqarnissamut periarfissat takkutissagaluarpata taakku lsertumi aamma Tiilerilaami inissinneqartariaqarput.

Nunaminertat sanaartorfiunngitsut nunaminertallu sukisaarsarfiit

Iliveqarfitoqqat pigiinnarneqarnissaat kissaatigineqarpoq, iliveqarfillu nutaaq peqatigalugu nunaminertamut sanaartorfiunngitsumut inissinneqarlutik.

Allanngutsaaliugassatut soqutigisat

Tiilerilaq asimioqarfitoqaavoq. Nunaqarfiup avannata tungaani helistopip avannaani illukoqarpoq issunit ujaqqanillu sanaamik. Illunik illukunilluunniit allanik allanngutsaaliugassanik imaluunniit oqaluttuarisaanermut soqutiginaatilinnik annerusumik peqanngilaq.

Angallannermut, teknikkimut avatangiisimullu tunngasut

Helistop nunaqarfiup avannaani inissisimavoq.

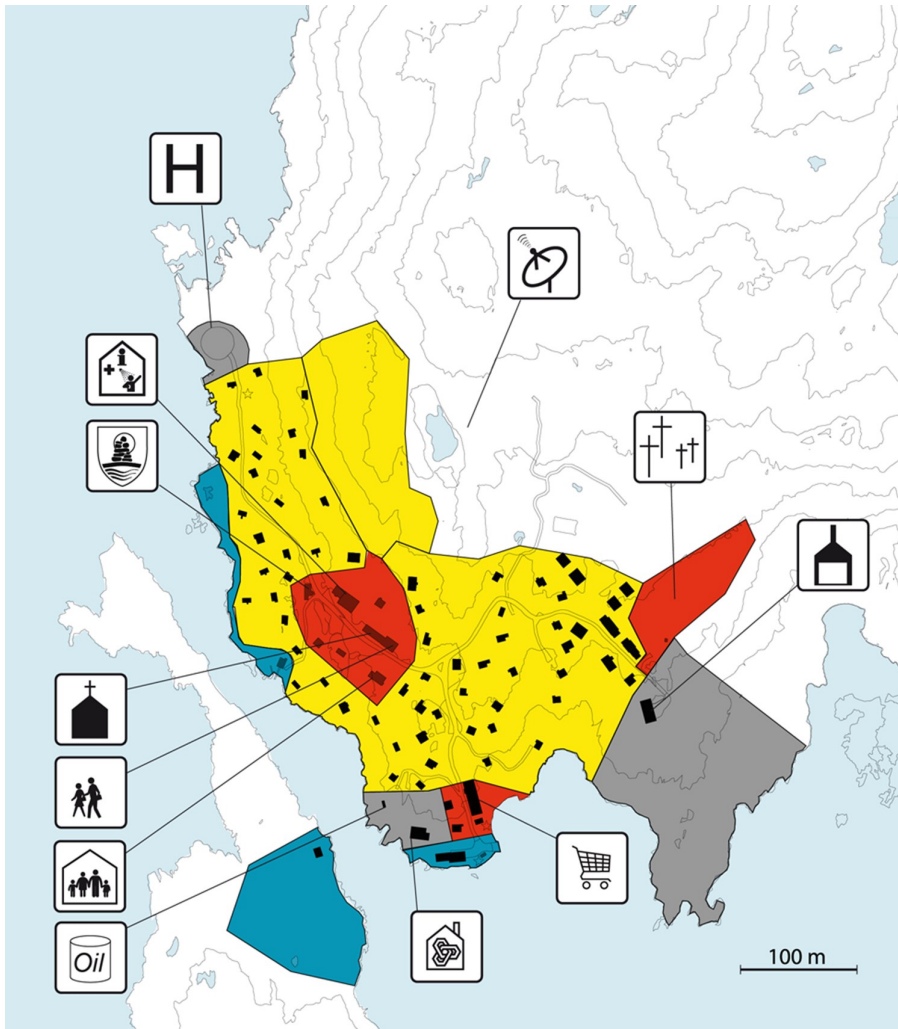
Tiilerilaap 1 kilometerit missaannik aqquuserngata nunaqarfiup atuuffiinut pitsaasumik aqquteqarnissaa qulakkeerpaa.

Nunaqarfik umiarsualiviup eqqaani innaallagissiorfimmiit innaallagissamik pilersorneqarpoq. Innaallagissiorfiup piffissami pilersarusiorfiusumi allilerneqarnissaa pisariaqarsimanngilaq.

Imerk pilersuineq nunaqarfiup avannaani tatsimit, erngup aqquataatigut aamma ukiumi imermut tankimit imertarfigineqarsinnaasumit pivoq. Taseq imeqarfik pallitsaalillugu killeqarfeqarpoq.

Imikoorut qasertoq nunamut kuutsinneqartarpoq. Eqqakkanut anartarfilerinermullu aqqissuussaqqarpoq eqqaavittalimmik.

Umiarsualivik talittarfeqarpoq 8 meterinik takissusilimmik. Immap itissusia nalinginnasumik 4 meteriuvoq.

Tiilerilaaq pingaarnertut iluseq

Kuummiut

2015-mi januaarip aallaqqaataani nunaqarfimmi najugaqavissut 310-pput. Taamaalilluni Kuummiut immikkoortumi nunaqarfinnit annersaavoq. Ukiunili kingullerni inuttussutsimigut appariatorfiuvoq naatsorsuutigineqarporlu taamaaginnanngikkuni inuttussuseq aalaakkaanerulissasoq.

Pingaarnertut iluseq

Inissiaqarfiit

Inissiat 99-iupput, taakkunanga 40-t inoqangillat, tassalu 40 %-ii. Nunaqarfiup qeqqata avannaani kangianilu inissiat inissisimapput umiarsualivimmut immikkoortunullu ataatsimoorussanut attaveqarluarlutik.

Inuttussutsikkut aamma inuussutissarsiornikkut ineriartorneq tunngavigalugit kommunalbestyrelsimit Kuummiuni nunaminertanik nutaanik inissianut siunertalinnut atugassiisoqarnissaa pisariaqanngitsoq nalilerneqarpoq. Piffissami pilersaaruseriusumi inissianik pitsanngorsaanerit, ingitserinerit inissianillu allatut ilusilersuinerit – innuttaasut

peqataatillugit – ingerlanneqassapput.

Ataatsimoorussaqaarfiit

Kuummiut nunatamigut immikkuullarissuunerata oqaluttuarisaanikkullu ineriartornerata kinguneraa nunaqarfiup ataatsimoorussaqaarfiisa siammasissumik inissisimanerat – taamaattorli amerlanerit nunaqarfiup kangimut kimmullu aqqutaanut atapput. Umiarsualiviup avannannguani pisiniarfik, allakkerivik, kommunip allaffia innaallagissiorfillu inissisimapput. Kangianiipput katersortarfik, ungdomsklubbi qatserisarfillu. Atuarfik atuagaateqarfillu nunaqarfiup avannamut kitaaniipput.

Allanngutsaaliugassatut soqutigisat

Nunaqarfimmi arlalinnik illunik pisoqqanik illoqarpoq, ilaatigut atuarfik oqaluffiutigisoq 1914-imeersoq. Illunik illukunilluunniit allanngutsaaliugassanik nalunaarsugaqanngilaq.

Inuussutissarsiateqarfiit

Kuummiuni nunap immikkoortuani aalisakkeriviit anginersaat NUKA A/S-imit ingerlanneqartoq ippoq. Nioqqutissiarineqartut amerlanerpaartaat Sermiligaami piniartunit tunisaapput. Tunisassiorfik ukiuni kingullerni piffissap ilaani uninngatinneqartarpoq aalisarnerup annikillismanera pissutigalugu.

Kuummiut aamma Sermiligaaq peqatigiillutik aalisarnerup iluani periarfissaqarput Kuummiuni peqassuseq tunitsiveqarsinnaanerlu tunngavigalugit – Kommunalbestyrelsimit nunaqarfiit taakku marluk aalisakkanik tunisinermut suliarinneqqaarnemullu qitiutinneqarnissaat kissaatigineqarpoq.

Angallannermut, teknikkimut avatangiisimullu tunngasut

Helistop nunaqarfiup kangiani inissisimavoq.

Aqquserngit aqqusineqqallu 2,6 kilometerit isorartussuseqarput.

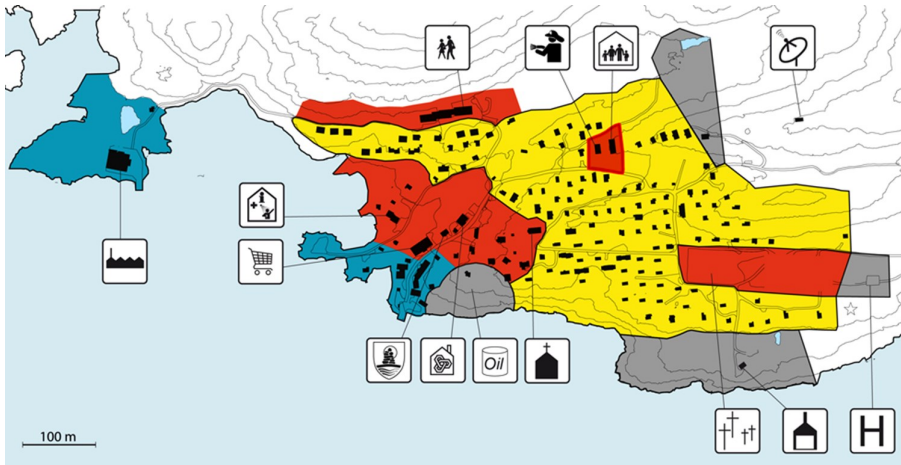
Nunaqarfik nunaqarfiup qiterpasissuani inissisimasumit innaallagissiorfimmit innaallagissamik pilersorneqarpoq.

Imerk pilersuineq nunaqarfiup avannaani tatsimit erngup aqqutaatigoortillugu pivoq ukiumilu imermut tanki imertarfigineqarsinnaasoq atorineqartarpoq. Taseq imeqarfiusoq kaajallallugu pallinneqaaqusaannginneranut killeqarfeqarpoq.

Tankeqarfillu atuuttoq kaajallallugu aamma 50 meterit missiliorlugit palleggusaannginneranut killeqarfiit aalajangersarneqassapput.

Imikoorut qasertoq nunamut kuutsinneqartarpoq. Nunaqarfiup kujammut kangiani anartarfilerinermut aqqissuisoqarpoq eqqaavittalimmik. Tassani igitat ikuaallaaveqartinneqarput.

Kuummiut umiarsualivii tassaapput nunaqarfiup umiarsualivia tunisassiorfiullu eqqaani umiarsualivik.

Kuummiut pingaarnertut iluseq

Sermiligaaq

2015-mi januaarip aallaqqaataani nunaqarfimmi najugaqavissut 200-iupput. Inuttussutsikkut 7-16-ini ukiulinni marlunnik ikileriaateqarpoq 65+-inillu ukiullit amerleriaateqarlutik. Inuttussutsikkut taamatut ikileriaateqarneq taamaaginnarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Pingaarnertut iluseq

Inissiaqarfiit

Nunaqarfimmi 70-it missaannik inissiaqarpoq, taakkunannga 20-it missaanniittut inoqanngillat, tassalu 28%-ii.

Inuttussutsikkut ineriartorneq tunngavigalugu kommunalbestyrelsimit Sermiligaami nunaminertanik nutaanik inissianut siunertalinnut atugassiisoqarnissaa pisariaqanngitsoq nalilerneqarpoq. Piffissami pilersaaruseriusumi inissianik pitsanngorsaanerit, ingitserinerit inissianillu allatut ilusilersuinerit – innuttaasut peqataatillugit – ingerlanneqassapput.

Nunaqarfiup inissiaqarfii avannaata aamma kujataata tungaani naapertuuttumik inissisimapput, tamanna qiterpasissumiippoq umiarsualiveqarluni immikkoortoqarlunilu ataatsimoorussanik. Nunaqarfiup qeqqata kitaani 2 ha-ip missaannik annertutigisumik nunaminertamik inniminniisoqarpoq, piffissap pilersaaruseriusup iluani inissialiorfiusinnaasumik. Taakku saniatigut inissiaqarfioreersuni inissiat ataasiakkaat naleqqussarlugit inissinneqarsinnaapput.

Ataatsimorussaqaarfiit

Nunaqarfiup qiterpasissuata tungaani kangerliumarngup eqqaa siunertanut ataatsimoorussanut atugassanngortinneqarpoq ilaatigullu umiarsualivik, pisiniarfik, quit, amernik tunitivik, allakkerivik, atuagaateqarfiup immikkoortua kiisalu katersortarfik fritidsklubbilu inissisimallutik. Ataatsimoorussat nutaat qiterpasissumi inissinneqassapput taamaalilluni nunaqarfimmi katersuuffittut tamanna atorneqalerumaarluni.

Inuussutissarsiuteqarfiit

Sermiligaap umiarsualiviani mikisumik tunitsiveqarpoq aamma nunaqarfiup kangiani tarajorterivik ingitsigassaqqissoq panersiivittalik inissisimallutik.

Kuummiut peqatigalugit Sermiligaaq aalisarnerup iluani periarfissalerujussuuvog. Kommunalbestyrelse isumaqarpoq tunitsivittut periarfissanik annertusaanikkut qaleralinnik suluppaakkanillu aalisarneq annertunerulersisinneqarsinnaasoq. Tunitsivik qaleralinnik tunisassiorfittalik pilersinneqassappat imermik pilersuineq peqatigitillugu aaqqiivigineqartariaqarpoq.

Nunaminertat sanaartorfiunngitsut ataatsimoorussat iliveqarfiillu

Iliveqarfitoqqat pigiinnarneqarnissaat kissaatigineqarpoq, iliveqarfillu nutaaq peqatigalugu nunaminertamut sanaartorfiunngitsumut inissinneqarlutik. Iliveqarfik ukiumi ilungersunartuusarpoq taamaattumillu ilerriit ukiumi uninngatinneqartarnerat illersorneqarsinnaasumik isumagineqartariaqarlutik.

Angallanneq, teknikkimut avatangiisimullu tunngasut

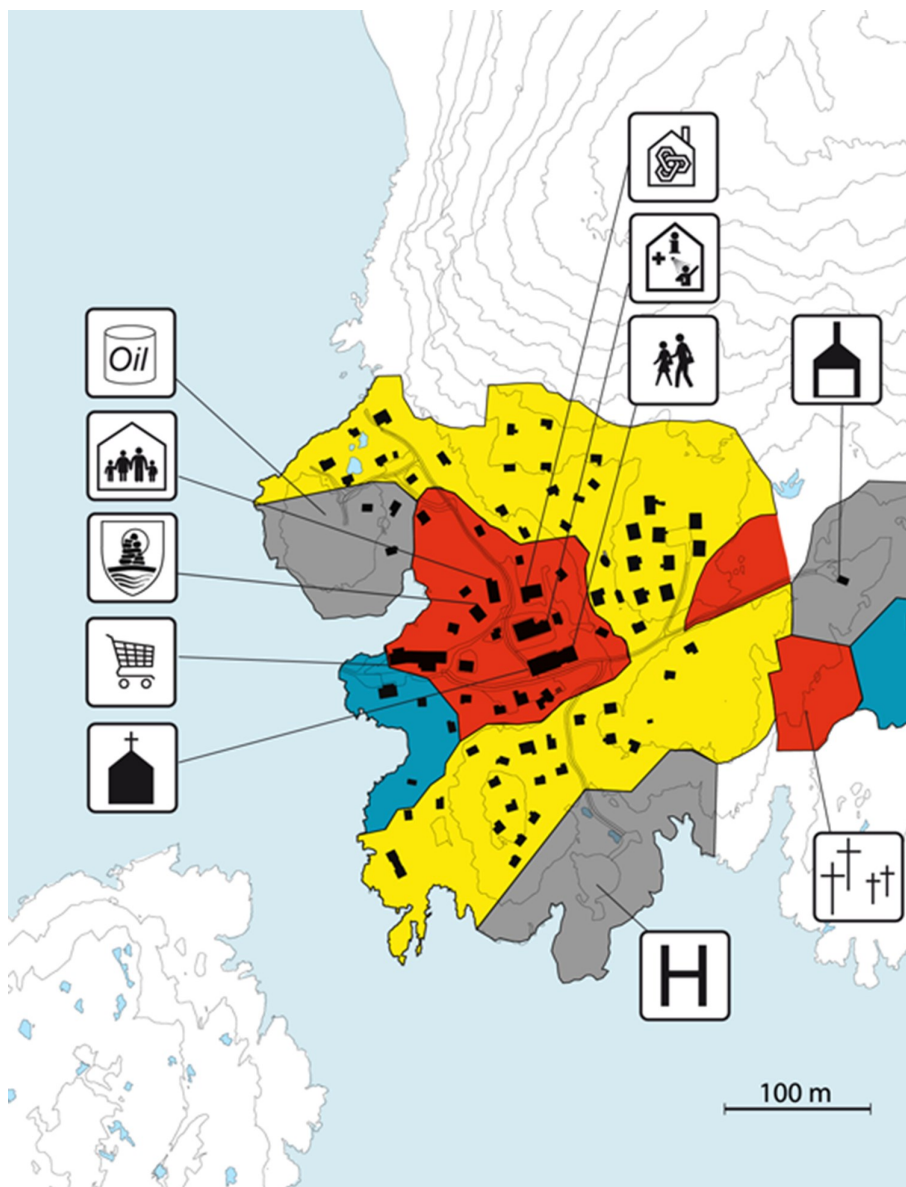
Helistop nunaqarfiup kujataata tungaani inissisimavog.

Aqquserngup 400 meterit missaanniittup nunaqarfiup atuuffiinut naapertuuttumik aqquteqarnissaa qulakkeerpaa.

Nunaqarfik nunaqarfiup qeqqani inissisimasumit innaallagissiorfimmit innaallagissamik pilersorneqarpoq. Innaallagissiorfik piffissami pilersaaruseriusumi allineqarnissaa pisariaqartinneqanngilaq.

Imermik pilersuineq nunaqarfiup avannaatungaani tatsimit imeqarfimmit, imermut aqqummit aamma ukiumi imermut tankimit 1.390 m³-iusumit kuutsitsisarfilimmit pivoq. Taseq imeqarfik kaajallallugu palleqqusaannginneranut killeqarfimmik aalajangersagaqarpoq.

Tankeqarfioereersullu eqqaa 50 meterinik killeqarfilerlugu aalajangersaavigineqassaaq.

Sermiligaaq pingaarnertut iluseq

Kulusuk

2015-p aallartinnerani nunaqarfimmi najugaqavissut 240-iupput, piniariartarfimmiittut ilanngullugit. Ukiuni kingullerni inuttussutsimigut appariartorfiuvoq naatsorsuutigineqarporlu taamaaginnangikkuni inuttussuseq aalaakkaanerulissasoq.

Pingaarnertut iluseq

inissiaqarfiit

Ilaqtariinnut ataatsinut illut 152-iupput, taakkunannga 25-t inoqanngitsut, tassalu 17 %-it.

Nunap ilusaata kujammut-kangimut avannamut kimmullu appariarneratigut nunaqarfik avinneqarpoq.

Inuttussutsikkut aamma inuussutissarsiutitigut ineriartorneq tungavigalugu kommunalbestyrelsimit nalilerneqarpoq, aamma inissiaqarfissatut atugassangortillugit pigineqareersut akornanni suli sanaartorfissaqareenera pissutigalugu, Kommunalbestyrelsimit nalilerneqarpoq Kulusumi inissiaqarfittut siunertalimmut nunaminertamik atugassiisoqarnissaa pisariaqartinneqanngitsoq.

Inissiat iluarsaanneqarnissaat aserfallatsaaliorneqarnissaallu kissaataavoq – innuttaasunik peqataatitsinikkut.

Immikkoortut ataatsimoorussat

Umiarsualiviup eqqaani nunaqarfiup qiterpasissuaniittut aamma qoorortaq siunertanut ataatsimoortussanut atugassangortitaapput. Umiarsualivimmut qaninnerullutik ipput pisiniarfik, lagerit, qerititsivik, allakkerivik, banki aamma tankeqarfik, kujammut kangianiillutik peqqissaasoqarfik, kommunip allaffia, innaallagissiorfik aamma atuarfik. Illu sullissivik, qatserisarfik oqaluffillu umiarsualiviup avannamut kitaaniipput.

Ataatsimoorussassat nutaat qiterpasissumi inissinneqassapput, taamaalilluni nunaqarfiup qeqqa nunaqarfimmi katersuuffittut inissisimalissammat.

Inuussutissarsiuteqarfiit

Kulusuk immikkoortumi nunaqarfinnit anginersaavoq, Kulusuullu qanittuani mittarfeqarneratigut ineriartortitassat pillugit immikkut iluaqutissaqarpoq, sanalukkanut takornariaqarnermullu atatillugu. Mittarfik Tasiilamut nuunneqassagaluarpat Kulusuk taakku pillugit iluaqutissaqarunnaassaaq.

Nunaminertat ataatsimoorussat sanaartorfiunngitsut aamma nunaminertat sukisaarsarfiusut

lliveqarfitoqqat pigiinnarniarneqarput taamaattumillu iliveqarfik nutaaq peqatigalugu nunaminertamut sanaartorfiunani ataatsimoorussaqaarfiusumi inissinneqarlutik.

Allanngutsaaliugassatut soqutigisat

Kulusummi 1909-mi atuarfik oqaluuffiutigisoq sananeqarpoq. Nunaqarfimmi eqqaaniluunniit illunik illukunilluunniit allanngutsaaliugassanik misissuisoqanngilaq.

Angallannermut, teknikkimut avatangiisimullu tunngasut

Mittarfik nunaqarfiup kangiani 3 kilometerit missaannik ungasitsigisumi inissisimavoq.

Kulusuk mittarfimmut atortuinullu kangimoortumik 2 kilometerit missiliorlugit takitigisumik aqqummik atassuteqarpoq. Aqqut nunaqarfiup imeqarfianut immikkoortukkoorpoq taamatullu aamma najugaqarfiup iluaniilluni. Qamuteralammik mittarfiup Kulusuullu akornanni ingerlanermi imeqarfimmut killeqarfiup iluatigut ingerlaneq pinngitsoortinneqarsinnaanngilaq. Taamaattumik uuliamut tankinik immiineq imermut imerneqartartumik mingutsitsisinnanera misissorneqartariaqarpoq, aamma, taamaattoqarsimappat, ikiorsiissutaasinnaasunik misissuisoqartariaqarpoq taamatullu uuliamik mingutsitsisoqassagaluarpat imermik pilersuinerup attatiinnarnissaa pillugu periarfissarsiortoqartariaqarluni.

Aqqut aqqusineeqqaallu 3,5 kilometerit missaannik isorartussuseqarput qaqqallu majuartarfii 25 meterit.

Kulusumi umiarsualivimmiipput nunaqarfiup umiarsualivia aamma umiarsualivimmut atasoq tunisassiorfik.

Nunaqarfiup umiarsualivia 2,5 meterinik talittarfeqarpoq 2,5 meterinik itissusilimmi.

Umiarsualiviup allineqarnissaa massakut pilersaarutaangilaq. Sikunut tunngatillugu umiarsualivik inissinnerlutaavoq. Ungasinnerusoq isigalugu taamaattumik nutaamik sikunut tunngatillugu pitsaanerusumik inissitamik umiarsualiviliortoqarnissaa kissaatiginarpoq.

Kulusuup mittarfiata eqqaani 30 meterit missaannik takitigisumik talittarfeqarpoq 4 meterit missaannik tamanna ititigivoq.

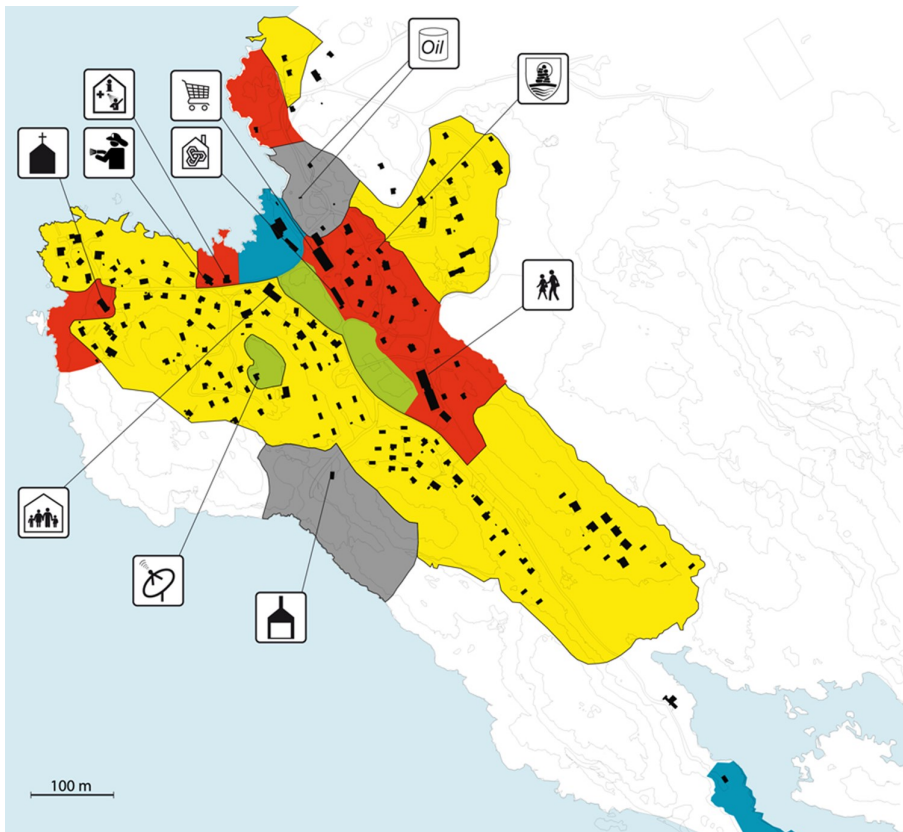
Nunaqarfik nunaqarfiup qterpasissuani inissisimasumit innaallagissiorfimmit innaallagissamik pilersorneqarpoq. Innaallagissiorfik piffissami pilersaaruseriusumi allineqarnissaa pisariaqartinneqangilaq.

Imerkik pilersuineq nunaqarfiup kangiani tatsimit pivoq, erngup aqqutaatigut aamma ukiumi imermut tankimit imertartarfilimmit. Taseq imeqarfik kaajallallugu pallittaalisamik killeqarfeqarpoq.

Kulusuk tatsip imeqarfiup kitaani inissiaqarfeqarpoq, imikoorutillu tassanngaanniit imeqarfimmut kuutsinneqarnera ajornartorsiutaavoq. Ajornartorsiut taanna piffissap pilersaaruseriusup uliani iluarsiivigineqassaaq.

Aamma tankeqarfiup pioreersup eqqaa 50 meterit missiliorlugit killeqarfilerlugu aalajangersarneqassaaq.

Imikoorut qasertoq nunamut kuutsinneqartarpoq. Eqqakkanut anartarfilerinermilu aqqissuussinerit eqqaavittalerlugit pigineqarput.

Kulusuk pingaarnertut iluseq

Illoqarfiup ineriartornissaanut periusissaq

Østkystens vækstcenter

Kommunalbestyrelsen vil i den kommende planperiode:

- Arbejde for, at byens befolkningstal fortsat kan vokse, og at væksten integreres på en bæredygtig måde
- Arbejde for, at der fortsat kan tilbydes værdige og reelle eksistensmuligheder på østkysten

Tasiilaq by er naturligt opdelt i to bydele ved Blomsterdalen. Den sydlige del indeholder et boligområde, et erhvervsområde, et teknisk område med dump, heliport og et rekreativt område ved vandet. Den nordlige del indeholder to centre, havn og erhverv, boliger og institutioner.

Tasiilaq er østkystens vækstcenter

Byen har de seneste godt 30 år siden hjemmestyrets indførelse haft vækstrater i befolkningstallet, der er sammenlignelige med Nuuk. Byen har i dag dobbelt så stort et befolkningstal som i 1977, og alt tyder på, at denne vækst vil fortsætte i fremtiden. Sammenlignet med Nuuk har byens befolkning imidlertid større sociale udfordringer og færre jobs at deles om.

På denne baggrund er det klart, at byen må udpeges som østkystens vækstcenter. Alle dispositioner i byen skal derfor gøres med fokus på lang sigt og fortsat bæredygtig vækst. Der skal således arbejdes for, at:

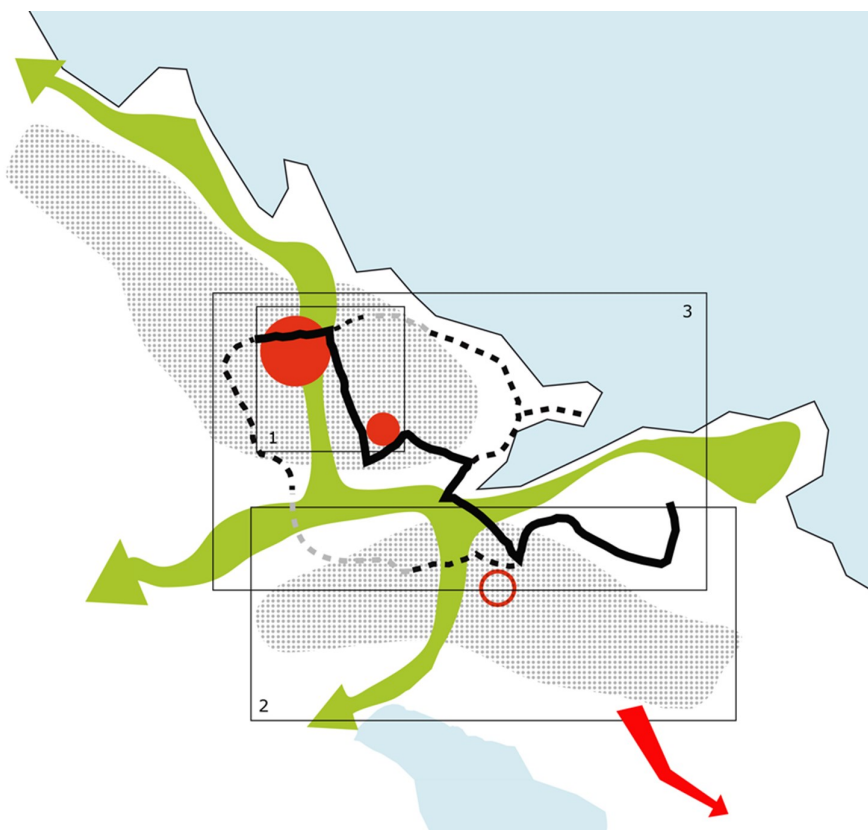
- De sociale udfordringer håndteres i lokalområdet og med udgangspunkt i en by i fortsat vækst
- En potentiel turist- og erhvervsudvikling gives bedre vækstbetingelser med byen som anker
- Der udarbejdes en langsigtet byudviklingsstrategi, hvor realistiske udviklingsretninger udpeges
- Den eksisterende by fortættes, hvor det er muligt
- Byen kan tilbyde tilstrækkelige og attraktive boligområder

For kommuneplanlægningen betyder denne strategi først og fremmest, at der i god tid skal sættes fokus dels på de langsigtede byudviklingsmuligheder, dels på de projekter, der vil bidrage til at opgradere byens status – det være sig alt fra beslutninger om lufthavnslokalisering og placering af uddannelsesinstitutioner til opgradering af midtby og boligområder.

Tasiilaqs udvikling som Østkystens vækstcenter og Østgrønlands erhvervs-, uddannelses- og turistcenter skal understøttes ved at:

- Styrke uddannelsestilbuddene (eksempelvis gymnasium, turisterhvervsakademi, ungdomsuddannelser eller efterskole) og regionale funktioner (eksempelvis iværksætterhus og regional destinationsudvikling)
- Udvikle et attraktivt bymiljø for at styrke turismeerhvervet

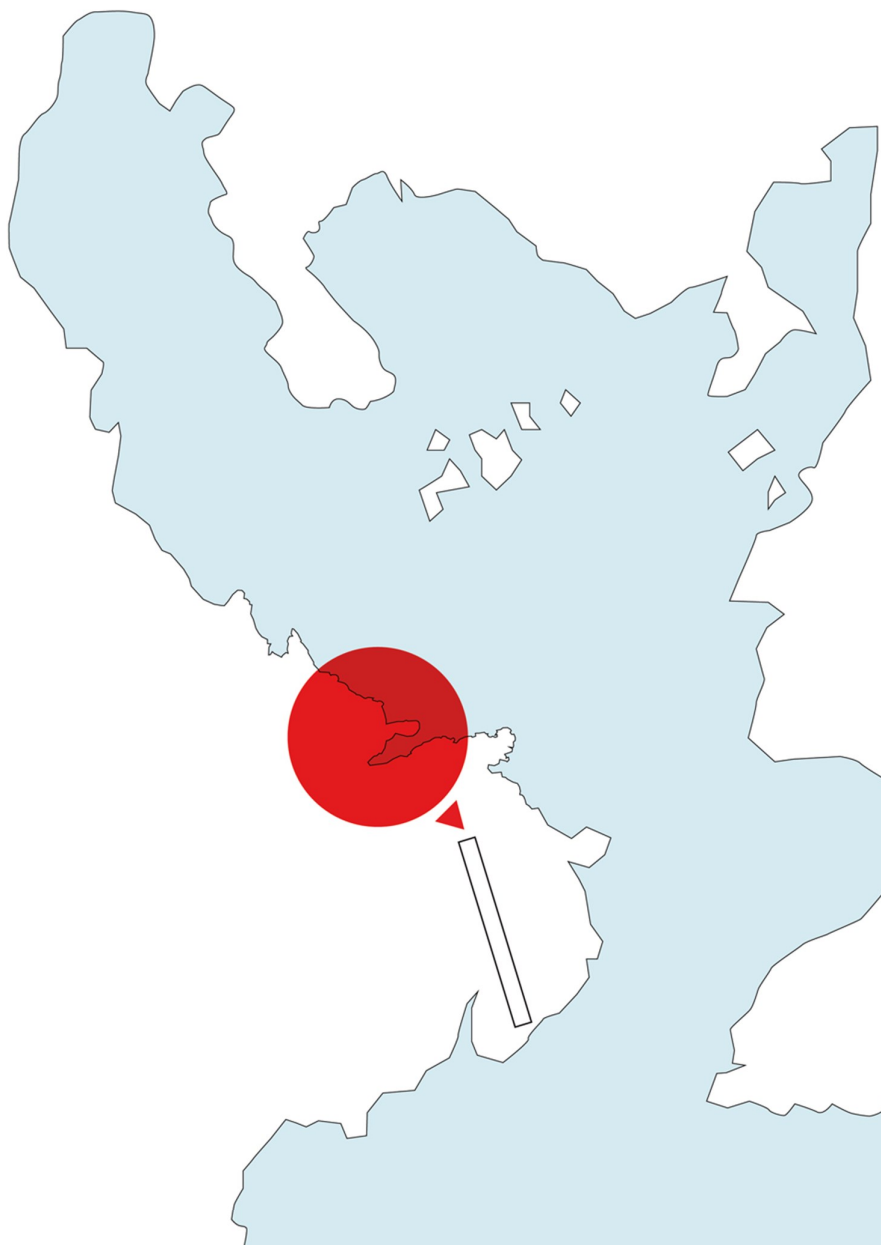
- Arbejde for en flytning af lufthavnen fra Kulusuk til Tasiilaq

Hovedstruktur med fokusområder

Mittarfiit

I den kommende tid vil der blive truffet en beslutning om, hvorvidt lufthavnen skal flyttes fra Kulusuk til Tasiilaq, og hvor den i givet fald ville skulle lokaliseres. Beslutningen er af afgørende betydning for en langsigtet byudviklingsstrategi for byen. Med dette udgangspunkt vil der i den kommende periode blive arbejdet for en lufthavnsplacering syd for byen i overensstemmelse med den, der blev anbefalet i Transportkommissionens betænkning. Den bynære placering vil bedst kunne understøtte den valgte byudviklingsstrategi for byen, hvor den sydlige byudviklingsretning er i fokus.

Lufthavnsmulighed syd for byen

Tasiilaq-eqqaalu

Tasiilaq – Tunu på forsiden

Østkysten fungerer som en samlet geografi med:

- Tasiilaq som hovedby
- De omkringliggende bygder Kuummiut, Kulusuk, Sermiligaaq, Tiniteqilaaq og Isortoq
- Illoqqortoormiut mod nord

I dette område boede omkring 3.500 beboere i 2011, heraf omkring 2.000 i Tasiilaq og 470 i Illoqqortoormiut. De fem bygder omkring Tasiilaq ligger alle inden for en luftlinjeafstand på omkring 60 kilometer, mens Illoqqortoormiut ligger omkring 800 km mod nord. De syv bosteder udgør i fællesskab den mest sammensatte geografi i kommunen med Tasiilaq som ubestridt vækstcenter.

Tasiilaq som vækstcenter

Samlet set har geografien haft en befolkningstilvækst siden 1977 på omkring 20 %, der dækker over et fald i befolkningstallet for Illoqqortoormiut og alle bygder på nær Sermiligaaq, og en godt og vel tilsvarende stigning i befolkningstallet for Tasiilaq. De syv bosteder udgør bosætningsmæssigt en samlet struktur, hvor forandringer et sted også vil have en effekt i andre dele af området. Efter bygdernes nedlæggelse omkring Illoqqortoormiut orienterer denne by sig samtidig i stigende grad mod Tasiilaq og deler udfordringer med den sydlige østkyst. Det har samlet set betydet, at Tasiilaq har fået en stadig øget betydning som hovedby for hele området.

Udfordringen for denne geografi ligger i at håndtere potentialet i befolkningsvæksten på en bæredygtig måde, der sikrer tilstrækkelige sociale og erhvervsmæssige muligheder. Samtidig er et løft i serviceniveauet i Tasiilaq en central forudsætning for at opretholde en rimelig service i bygderne og området – herunder i Illoqqortoormiut – som helhed.

□

Diagram over befolkningens fordeling og udvikling, 2000-2011

X-akse: Bostedets andel af kommunens samlede befolkning

Y-akse: Bostedets befolkningstilvækst eller -fald i procent

Stiplet linje: Kommunens samlede befolkningstilvækst

Illoqqortoormiut og bygderne

Siden affolkningen af de omkringliggende bygder i 2006 har Illoqqortoormiut haft et nyt grundvilkår – fraflytning – hvor den isolerede placering øger udfordringerne for byen. Der vil derfor være begrænset behov for traditionel kommuneplanlægning i perioden.

Bygderne vil i fremtiden i stigende grad være afhængige af de – støt forbedrede – tilbud i Tasiilaq. Generelt vil der arbejdes efter bygdepolitikken med fokus på nedrivning af tomme bygninger og etablering af et ensartet serviceniveau. Bygderne vil dog også have forskellige potentialer for fiskeri og turisme, der skal udvikles i fællesskab og med udgangspunkt i geografien.

Nunaqarfinni

Nunaqarfinni inoqassutsip ineriartornera pillugu nassuiaammi immikkoortoq una takuuk Innuttaasut amerlassusiisa nikerarnerat ataatsimut isigalugu.

Nunaqarfinni ineriartorneq

Sermiligaaq Arsullu minillugit nunaqarfiit anginerit pingasut (Kuummiut, Kulusuk aamma Qeqertarsuatsiaat) aamma inukilliarinikinnerupput, mikinerit pingasut (Tiilerilaaq, Kapisillit aamma Isertoq) inukilliaateqarnerpaajusut. Taamaalillunilu nunaqarfiit inuttussutsimikkut ataatsimut isigalugit assut ikileriaateqaleriartuinnarput, nunaqarfiit milliartorneri ilutigalugit.

Inuttussuseq naak assigiiaamik ineriartoraluartoq aamma ersarilluinnarpoq kommunimi nunaqarfiit assigiinngitsorujussuarnik atugassaqartinneqarlutik ingerlasut. Nuup eqqaani nunaqarfiit ingerlalluartut oqaatigineqarsinnaapput naak inukilliarortoqaraluartoq, taakkumi eqqaminni nunami illoqarfiit pingaarnersaannit aamma eqqumaffigineqarmata.

Tassunga atatillugu Arsuk immikkut atugassaqartinneqarpoq. Annertuumik inukillisimagaluarluni ingerlalluartut aamma oqaatigineqarsinnaavoq. Tasiilap eqqaani nunaqarfiit ataatsimut isigalugit arlalinnik unammilligassaqarput, pingaartumik inuuniarnikkut inuussutissarsiutillu eqqarsaatigalugit.

Takorluukkap oqaasertalersorneqarnera aallaavigalugu, inoqarfiit namminneq periarfissaat pisariaqartitaallu tunngavigalugit ineriartortitsisoqarnissaa pillugu, nunaqarfinnut sullisseriaasissaq suliarineqassaaq. Nunaqarfiit ataatsimut isigalugit piffissami sivisuumi assigiiaartumik inuttussutsimikkut ineriartorsimapput. Nunaqarfiit tamaasa isigalugit 1977-imiilli inuttussuseq 25 aamma 50 %-ip akornanni appariarsimavoq (Sermiligaaq pinnagu, piffissami 25%-imik inuttsuserisarsimasoq).

Pisineq ingitserinerlu

Nunaqarfiit inukilliaruinnarnertik ataatsimut unammilligassarivaat. Nunaqarfinni ataasiakkaani inissiat 50%-ii sinnillit inoqanngillat. Piffissami aggersumi nunaqarfinni inissianik inoqanngitsunik pisinerit ingitserinerillu pillugit ataatsimoortumik politikikissaq suliarineqassaaq, ingitserinerup ingerlanneqarnissaa pillugu missingersuuteqartoqarnissaanik aaqqissorneqarnissaanillu qulakkeerinnittumik. Suliaq inissianut immikkut pilersaarutissamut ilaavoq. Inissiat inissiaqarfiillu pitsanngorsarnissaat siunertaavoq, nunaqarfinni toqqissimatitsilernissaq takornariaqarnerullu iluani periarfissaannik annertusaaneq.

Pisortat sullissinerisa inissisimanagera

Nunaqarfiit assigiinngitsunik atugassaqartinneqarput, sumi inissisimaneq aamma pisortanit sullinneqarneq eqqarsaatigalugit. Piffissami aggersumi nunaqarfiit namminneq periarfissaat pisariaqartitaallu aallaavigalugit assigiiaartumik sullissinissap qulakkeerneqarnissaa suliarineqassaaq. Sumiiffinni inuiaqatigiit ilisarnaataat aamma kommunimut pilersaarummi nassuiaat aallaavigineqassapput.

Nunaannaq

Nunaannaq kommunimut pilersaarut eqqarsaatigalugu kommunimi immikkoortut, nuuffissatut atugassanngortitaanngitsut, ataatsimut taaguutigivaat.

Nunaannaap pilersaarusionerqarneranut nunaminertanillu aqutsinermut atatillugu siusinnerusukkut isumaqartoqartarpoq nunaannarmi inissaqarluarteq. Taamaattumik nunaannarmi nunaminertamik atuisinnaanermut qinnuteqartoqaraangat suliamiit suliamut aalajangiisoqaannartarnissaa naammattoq naliliisoqarsimavoq. Nunaminertanik atugassanngortitsinermut atatillugu ataqatigiinnerusumik ataatsimoortumik pilersaarusiortoqarnissaa pisariaqartinneqartoq naammaatoorneqarsimangilaq.

Nunaannaq sammisassanut sunilluunniit siunertalinnut tamanut inissalittut isigineqarsinnaajunnaarpoq. Nunaannarmi nunaminertanik soqutigisallit allallu amerlasuut atuileraluttuinnalerput. Nunaannaap atorneqaleriartuinnarneranik tamanna pilersitsivoq, soqutigisalinnit ataasiakkaaginnarnit piinnanngitsumik. Soqutigisallit assigiinngitsut ataatsimut sunniutaat atuinerulernermik pilersitsivoq. Nunaannaap annertusigaluttuinnartumik atorneqaleriartuinnarneqarnera soqutigisalinnit assigiinngitsuneersuuvoq. Nunaannaap atorneqaleriartuinnarnera ilutigalugu pilersaarusionissaq pisariaqaleriartuinnarpoq, soqutigisat assigiinngitsut ataatsimoortillugit.

Nunap pilersaarusionera pillugu malittarisassamiit kommunimut pilersaarummut

1. januar 2011 aallarnerfigalugu nunaannaap pilersaarusionerqarneranut nunaminertallu pillugit oqartussaaneq kommunimit tiguneqarpoq, ulloq taanna tikillugu Naalackersuisuniissimagaluarteq. Kommunimut pilersaarummi matumani najoqqutassat aalajangersakkallu Kommuneqarfik Sermersuumit ilanngunneqarput, nunaannaap pilersaarusionerqarneranut aalajangersakkat–ni aalajangersarneqartarsimagaluartut. Annerusumik nunaannaap

immikkoortukkuutaanut agguataarneqarnissaa kiisalu taakku immikkoortut ilaasa pingaarnertut aalajangersaavigineqarnissaat pineqarluni. Aalajangersakkat nunamik pilersaarusionermut malittarisassanit allanngortinnagit nuunneqarput. Taamaattorli immikkoortup ilaa nunaannarmut pilersaarut nr. 7, Itinnera, akuerisaq tunngavigalugu atugassanngortinneqarpoq. Tamanna erseqqinnerusumik Nuup eqqaani nunaannaq-mi allaaserineqarpoq.

Aalajangersakkat pingaarnertit kommunimit nutarterneqarsinnaapput kiisalu aalajangersakkat pingaarnertit malillugit immikkoortut ilai sukumiinerusumik aalajangersaavigisinnaallugit. Nunaannarmulli aalajangersakkanik allanngoneq sukulluunniit Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaat malillugit pisassapput.

Pilersaarusionerq tamatumalu malitsigisaanik nunamik pilersaarusionermut malittarisassani immikkoortut ilaannik toqqartuineq kommuniusimasuni pisimangilaq assigiiaaranilu. Pingaartumik nunaqarfiusimasut illuaraqarfiillu pilersaarusioneramat matumani pineqarpoq. Tamatuma kinguneranik piffissami aggersumi nunaannaap pilersaarusionerqarnerata, Namminersorlutik Oqartussanit tiguneqartup, iluarsaannissaa pisariaqarpoq, annertussusiata misissorneqarnera ilutigalugu aamma immikkoortut manna tikillugu pilersaarusionerqarnerangitsut isummerfigineqarlutik.

Nunaannarmut pilersaarutit

Nunaannarmut pilersaarutit arlallit atuupput, Nuup Kommuneqarsimasaanik Naalakkersuisunillu akuerineqartut. Nunaannarmut pilersaarutit atorlugit Naalakkersuisut akuerisaannik kommunit nunaannaap iluani nunaminertanik atugassiisinaaneq tiguaat.

Nunaannarmut pilersaarutit suli atuutsinneqassapput. Kommunimut pilersaarummi nunaannarmut pilersaarutini immikkoortut ilai immikkoortut ilai allat assigalugit ilaatinneqassapput.

Nunaannarmut pilersaarutit amerlanerit sunngiffimmi illuaqqanut aasarsiortarfinnut il.il. tungapput. Taakku saniatigut immikkoortut ilai ataasiakkaat sukisaarsaarfiusinnaasutut immikkut inissisimatinneqarput. Assersuutigalugu immikkoortut ilai Itinnera (lejrskoleqarfissatut atugassanngortinneqartoq) aamma Qooqqut taamatut inissisimapput (sukisaarsaarfittut atugassatut aamma takornariaqarnermut siunertanut nunaminertallu sunngiffimmi illuaqqanut aasarsiortarfinnut takornarianullu illuaqqanut atugassanngortinneqarlutik).

Namminersorlutik Oqartussat nunaannarmi soqutigisaat

Nunaannarmi immikkoortut arlallit soqutigisaqarfittut toqqarneqartut saniatigut kommunip pilersaarusionermini immikkut sianigisassarivai. Pineqarput avatangiisip illersorneqarnissaa, pinngortitap mianerinissaa, kulturikkut oqaluttuarisaaneq telellu attaveqaatai.

Soqutigisat taaneqartut nunaminertamik atuinermit pingaaruteqarnerat malillugu aalajangersakkat taakkununga attuumassutilit immikkoortut ilaanut ataasiakkaanut aalajangersakkanut ilanngunneqarput. Avatangiisip

illersorneqarnissaa, pinngortitap mianerineqarnissaa, kulturikkut pigisat illersorneqarnissaat, immikkut killeqarfilersuutit il.il.pillugit pingaarnertut inatsit suli atuuppoq immikkoortut ilaannut ataasiakkaanut pingaarnertut aalajangersakkat apeqquaatinnagit.

Suliniuteqarfiit

Kommunimut pilersaarutip ilaanik iluarsisuteqarnissap akuersissutigineqarnerata saniatigut kommunimi pilersaarut pilersaarusiornermi suliniuteqarfi it nutaat pingasut qitiutinneqarnissaat kommunalbestyrelsip akuersissutigaa, ukuusut:

1. Illussanik titartaasarnermut/illoqarfi up isikkusnaanut politikkiliorneq – kommunimi inoqarfi it pitsaasumik ineriartornissaat qulakkeersinnaajumallugu
2. Illoqarfi it pingaarnersaat pillugu periusissaliorneq –kommunerput nunarpullu ataatsimut isigalugit Nuuk maligassaasinnaanissaanut ilisimatusarfi unissaanullu tunngavissaqarsinnaaqqullugu
3. Suliakimorlugit immikkoortumi pilersaarusiornissamut suleqatigiisitaliornikkut kommunimut pilersaarummut immikkoortunut pilersaarummut tunngavissamik ineriartortitsineq – siunissaq ungasinnerusoq ataqatigiissaarinerlu eqqarsaatigalugit sanaartugassanik pilersaarusiorneq tunngavissaqarsinnaaqqullugu

Illuliortaatsimut politikki_gl

Rammer for dagliglivet

Med udgangspunkt i visionens formulering om, at alle bosteder skal have en smuk bygnings- og byarkitektur samt velfungerende boligmiljøer, er der igangsat et arbejde med at udvikle en fælles arkitekturpolitik for kommunen. Arkitekturpolitikken skal medvirke til, at Kommuneqarfik Sermersooq bliver en kommune, hvor borgere og erhvervsliv er glade for at bo og arbejde. Den skal:

- Danne det politiske grundlag for fremtidige beslutninger om målet med arkitekturen
- Sikre, at arkitekturen bidrager til velfærd, oplevelser og livskvalitet ved at sætte bedre rammer for dagliglivet

Det betyder, at den vil blive anvendt både som et strategisk værktøj rettet mod social, økonomisk og kulturel udvikling og som et godt dialogværktøj i forhold til kommunens borgere og erhvervsliv.

Arkitekturpolitikken vil udstikke retningslinjer for den generelle udvikling af bolig- og erhvervsområder såvel som den specifikke udvikling af de fokusområder, der er nævnt i kommuneplanen. Politikken er et værktøj, der med udgangspunkt i planstrategiens tre overordnede værdier skal sikre:

- Et bæredygtigt byggeri
- Kvalitet i omgivelserne
- Demokratiske processer omkring realiseringen

Skema over arkitekturpolitikens sammenhæng med planstrategien

Pilersaarusiornermut periusissiaq 2014_gl

Illuliortaatsimut politikki

Illussanik titartaasarnermut/illoqarfi up isikkusnaanup politikki politikikkut allaffi ssornikkullu sulinermut sakkussaassaaq, qulakkeerniarlugu:

- Siunissami sanaartorneq pitsaasoq
- Kommuneqarfi k Sermersuumi immikkoorutit pigisavut ersarinnerusunngortinneqarnissaat illersornissaallu
- Illut pitsaassusiinik qitiutitsineq, taamaalillunilu siunissamut aningaasaliinerullunilu ineriartortitsinissamut periarfi ssaqassaaq
- Soqutigisaqatigiinnik peqataatitsineq, soorlu illussanik titartaasartut, entreprenørit kattuffi illu soqutigisallit

Illuliortaatsimut politikki: arkitekturpolitik_kal.pdf

Illoqarfiup assinga

Nuup illoqarfittut assiliorneragut innuttaasut politikerillu illoqarfiup piorsarsimassutsikkut oqaluttuassartaa, avatangiisimi naleqartitai aammalu illoqarfittut sanaartukkatigut aqqissuussaanera ilusilersorneralu pillugit oqallinnissamut tunngaviliisuussaaq. Taannalu eqqarsaatissiisuussaaq Nuummi Sanaartornikkut nangitsinikkut ingerlateqqinneqarsimasut sorliit ilisarnaataassanersut aamma qanoq iliorluta ingerlateqqinnissaat pitsaanerpaamik qularnaassaneripput.

Nuummi illoqarfiup assinga: byatlas_kal_web.pdf (18.6 MB)

Illoqarfiit pingaarnersaannut periusissaq

Nuuk periarfissat illoqarfigaat

Illoqarfitsialaasugut aammalu siuariartornissamut ineriartornissamullu periarfissaqartorujussuusugut tamarmik isumaqatigiissutigaat. Periarfissat avatangiisitsinniipput. Issittoq ukiuni kingullerni nunarsuarmi isiginiarneqartorujussuannornikuuvoq. Periarfissat maannakkut atorluassavavut. Aamma unammilligassaqarpoq. Qanoq iliuuseqanngikkutta pisortat aningaasaqarnerat siunissami ajornartorsiulissaaq. Suliffeqarfinnik namminersortunik amerlanerusunik pilersitsisariaqarpugut. Aningaasarsiortoqassaaq, taamaalilluta inuuniarnitsinni

atugassarisat qaffasilluartinnissaannut siunissami aamma akissaqarniassagatta.

Maannakkorpiaq pitsaasumik inissisimavugut. Aningaasaqarniarnerput pitsaasuvoq, aningaasaliinissamullu periarfissaqarpugut, aammali ilisimavarput aningaasaqarniarneq piffissami sivisunerulaartumi tatisimaneqalissasoq. Taamaammat eqqortunut peqqissaarluta aningaasaliisassaagut. Siuariartornissami sinaakkutinut pitsaanagerusunut nutaanik isertitsissutaalertussanut pisariillisaanernullu aningaasartuutitsinnik ikilisitsisinnaasunut aningaasaliisagaagut. Taakku marluk siunissami atugarissaarnerup qulakkeernissaanut Kommuneqarfik Sermersuullu aningaasaqarnermi namminersornissaanut tapersiissapput. Siuariartornermi periarfissatta atorluarnissaannut annertuunik aningaasaliinissaq pisariaqarpoq. Kommune piareersimavoq, aammali aningaasaliissutit annertuut avataaneernissaat ilisimaarilluarparput.

Illoqarfiit pingaarnersaannut periaasissat pingaaruteqartunik marlunnik oqariartuuteqarfiusut

Oqariartuut siulleq tassaavoq, Nuup illoqarfiit pingaarnersaattut ineriartornerani aningaasaqarnerup inuillu ineriartornissaannik tunngaveqassasoq. Ilisimavarput taakku marluk imminnut atassasut. Inuit isumalluutit piginnaasai qaffassarutsigit aningaasatigit siuariartornissamut tunngaviliisagaagut, aningaasatigullu siuariartorneq inuit siuariartornissaannut aningaasaliinissamut akissaqalissalluta. Aningaasatigit inuillu siuariartornerat ataatsimut ingerlanneqassapput assigiimmillu annertuumik pingaaruteqarlutik. Inuiaqatigiinnit amerlasuut avataani inissisimapput. Tamanna inunntut ataasiakkaanut aammalu illoqarfitsinnut inuiaqatigiinnullu ajornartorsiutaavoq. Amerlanerusut suliffeqassapput, amerlanerusut ilinniagaqassapput, amerlanerusut suliffeqarfi mmik aallartitserususeqassapput, amerlanerusullu eqqumiitsuliornermi, kulturimi nutaanillu pilersitsisarnermi peqataassapput. Ataatsimut oqaatigalugu immitsinnut samminerussaagut.

Oqariartuut aappaa tassaavoq, Nuup inerisarneqarneranut aallaaviit nunanit tamaneersuussapput illoqarfimminngaanneersuussallutillu. Ineriartortitsiniarnitsinni illoqarfik, nuna tamakkerlugu nunallu tamat ilannguttassavavut. Illoqarfiit pingaarnersaattut mikisutut aamma nunami namminermi aningaasaqarniarneq annikitsuutillugu nunat tamat akornanni pisunik isiginninniartariaqarpugut. Kalaallit unaanni suut tamaasa tunisassiarisinnaanngilagut. Siunissami atugarissaarniarutta nunanit tamanit periarfi ssarititanik atorluaanissamut pikkorissuusariaqarpugut. Illoqarfitsinni inuunerissaarneq pilersissavarput piujuartitsinermillu eqqarsarluta. Inuusutissarsiornerullu ineriartornissaanut aningaasaliisannaasullu maannarnissaannut sinaakkusiussaagut.

Illoqarfiit pingaarnersaat Nuuk pillugu periaasissaq

Read the English version of the Capital Strategy here: [Capital Strategy for Nuuk](#)

Immikkoortumi pilersaarutit

Immikkoortumi pilersaarutit kommunip ingerlanissaanut pingaaruteqartuupput. Immikkoortumi pilersaarut qulequttamut aalajangersimasumut pilersaarutaavoq – assersuutigalugu atuarfeqarnermi immikkoortunut pilersaarut – aamma kommunimut tamarmut atuukkajuppoq. Immikkoortumi pilersaarummi allaaserineqarajuttut tassaapput, immikkoortumut tunngatillugu isuma attanneqartoq pillugu paasisutissat aamma killiffik pillugu allaaserinnineq, anguniakkanik allaaserinnineq aamma suliniutitut pilersaarutiniq iliuusissamik pilersaarut – tassunga ilanngullugit sanaartornermut tunngasunik takussutissiaq.

Suliat akimorlugit immikkoortup ilaanut tunngasunik suleqatigiisitap akisussaaffi givaa:

- Takussutissiami allattorsimasut naapertorlugit immikkoortup ilaanut pilersaarusiak piffi ssaatillugu ingerlatsivinnit tamanit suliarineqarsimanissaat qulakkiissallugu
- Pilersaarutit pitsaassusii ingerlaavartuutinneqarnissaallu qulakkiissallugu
- Sanaartugassatut kissaatinik tullerijaaarisarnerup aningaasaleeriaasissallu ingerlanneqarnerisa ersarissuutinnissaat qulakkiissallugu
- Kommunimi siammasissutsip suliat akimorlugit paasisimasaqassuseqarnissaq paasinninnissarlu qulakkiissallugit

Ilaqutariit peqqissut aamma toqqissisimasut

Politikkil pingaarnert

Kommunip politikii

Peqqissuseq pitsaaliuinerlu

Meeqqat ilaqutariillu

Suliffeqarneq

Inersimasunik isumassuineq

**Attaveqaatit aamma attaveqatigiinneq
ingerlalluartut**

Politikkitt pingaarnert

Umiarsualiveqarfiit

Mittarfiit

Aqquserngit ilusaat

Aqqusineqqat ilusaat

Ataatsimoortunik angallassinert

Attaveqatigiinneq

Sanaartugassatut kissaatigisat

Inuutissarsiorneq annertusiartortitsiffiusoq

Kommunimi politikkitt periaatsillu

Suliffissaqartitsineq

Inuussutissarsiutit pillugit politiki

Aalisarneq, piniarneq nunalerinerlu pillugit politiki

Takornariaqarneq

Aatsitassat pillugit periaasissaq

Inuussutissarsiutinik ineriartortitsineq

Sanaartugassatut kissaatigisat

Inuunermut piginnaanarit

Politikkit pingaarnerit

Kommunimi suliniuteqarfigineqartut

Suliniuteqarfigineqartut

Meeqqeriviit

Meeqqeriviit meeqqanut ilaqutariinnullu saaffiginnittut

Meeqqat atuarfii

Suliffeqarfiit allat

Sanaartugassatut kissaatigineqartut

Avatangiisit pisuussutillu mianeralugit

Politikkil pingaarnert

Namminersorlutik Oqartussat soqutigisaat

Aatsitassanik ujaasinerit

Asi pillugu pilersaarutit

Suliniuteqarfiit

Innaallagissamik kissamillu pilersuineq

Imerk pilersuineq

Mingutsitsinermit avatangiisinilu pissutsit

Kommunip suliffeqarfii

**Uummaarissumik tunngaveqarluartumik
kultureqarneq**

Kulturi pillugu politikki

Meeqqat ilaqtariillu pillugit politikki

Sunngiffik

Illoqarfimmik kusassaaneq

Sanaartugassatut kissaatigisat

**Illoqarfiit aamma inissiat inuuffigissallugit
nuannersut pitsaasullu**

Politikkit pingaarnerit

Nuummi killiffik

Nuummut periaasissaq

Inoqarfiit allat